

DANSK FLYGTNINGEHJÆLP PÅ AFRIKAS NYE DØDSROUTE. BÅDFLYGTNINGE STRØMMER OVER ADEN-BUGTEN **FRA SOMALIA OG SOMALILAND TIL YEMEN, HVOR DE OFTE FÅR EN NÅDESLØS MODTAGELSE.**

REPORTAGE FRA SOMALILAND SIDE 16-19.

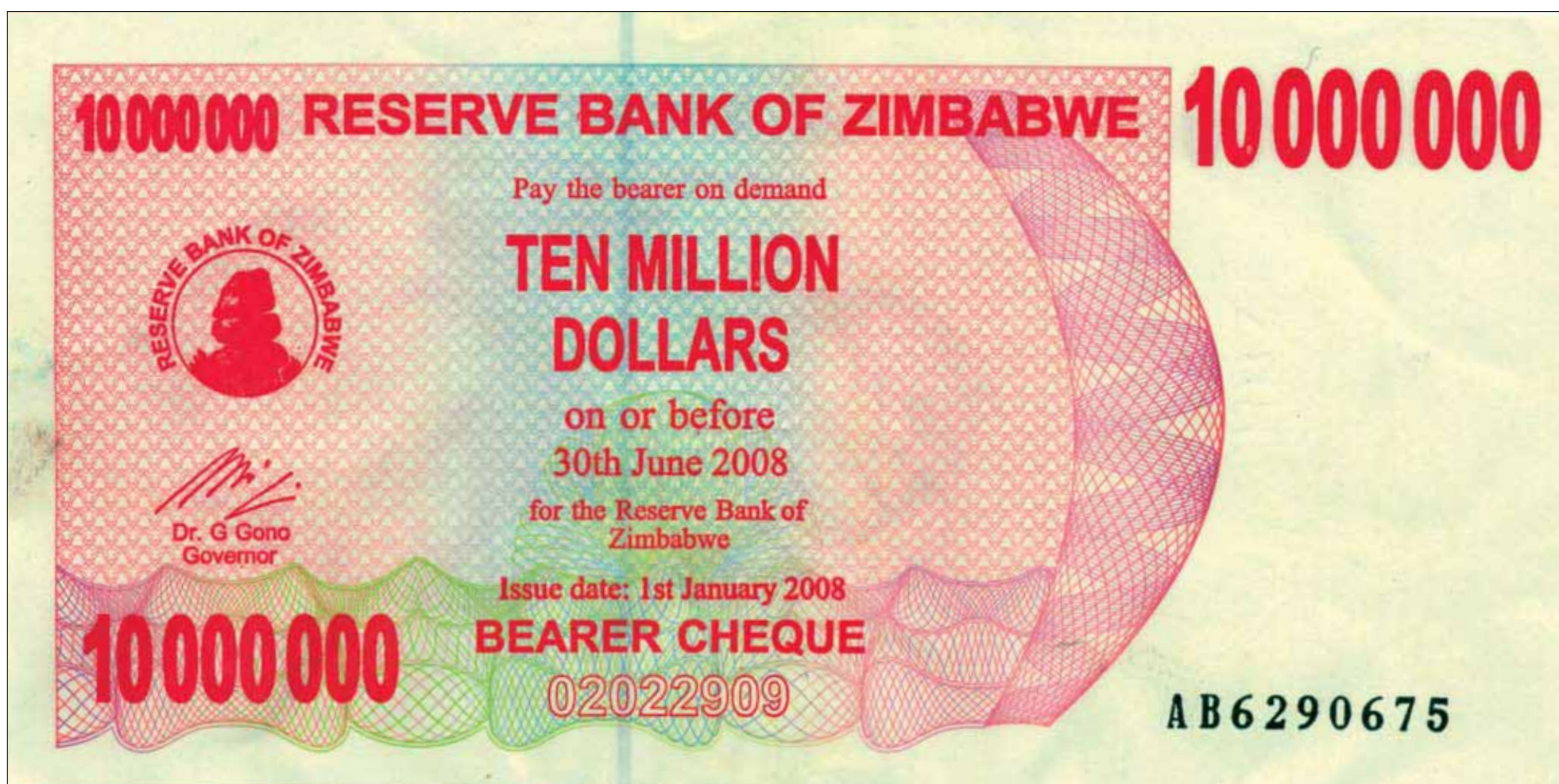
MALAWIS GRØNNE BISTANDELEFANT. I MALAWI ER 97 PCT. AF ALLE ØLFLASKER PRYDET MED EN **CARLSBERG-ETIKET.** MEN HVORFOR SKAL VI LÆRE AFRIKANERNE AT DRIKKE 'VORES ØL'? **LÆS SIDE 20-21.**

ud>ikling

NYHEDER OG DEBAT OM
UDVIKLINGSBISTAND

Marts Nr. 02/2008

Sådan ser en inflation på 100.000 procent ud. 10 millioner dollars. For dem kan man lige nøjagtig få en sandwich i Zimbabwe.

TVIND OPGIVER SIT HOVEDSÆDE I KRISERAMTE **ZIMBABWE**

Med et parlaments- og præsidentvalg for døren har landets sprængfarlige politiske situation og astronomiske inflation gjort Zimbabwe til et besværligt land at være i. Selv for Mogens Amdi Petersen, præsident Mugabes gamle ven. Derfor opfører Tvind nu et stort nyt hovedkvarter ved Stillehavskysten i Mexico tegnet af arkitekt Jan Utzon. Læs mere om Tvinds/DAPP's exit fra Zimbabwe på side 6.

VIL DU HJÆLPE MED AT GØRE UDVIKLINGBEDRE?

Udvikling har brug for din hjælp! Vi vil gerne gøre Udvikling bedre. Men for at gøre det, skal vi vide, hvad du synes om avisen – og hvad du savner. Skal Udvikling skrive mere om fairtrade, global økonomisk ulighed eller de nyeste B2B-programmer i Bolivia? Udvikling laver nu en læserundersøgelse for at høre læsernes mening. Gå ind på www.udvikling.dk og fortæl os, hvad du synes om avisen. Det tager kun 15 minutter at udfylde spørgeskemaet, og undersøgelsen er anonym. Vi vil senere i avisen fortælle om resultaterne af undersøgelsen.

Tak fordi du vil hjælpe os med at lave en bedre avis.

På forhånd tak.
Redaktionen, Udvikling

VED DANSKERNE NOK OM VERDENS FATTIGSTE?**Kristeligt Dagblad og Avisen Udvikling inviterer til læsermøde om u-landsoplysning**

Når vi hører fra de fattige lande i Syd er det gennem sensationelle nyheder om islamister, Afghanistan og naturkatastrofer. Resten af tiden er sendefladerne præget af X-faktor, kendis-shows og letkøbte nyheder.

- Er det rigtigt – og er det så overraskende, at flere og flere mener, at bistanden går til administration?
- Hvis er skylden? En regering, der har skåret ned på oplysnings-bevillingen? Medier, der ikke tager ansvaret alvorligt?
- Og er det overhovedet rigtigt, at det ser så sort ud for oplysningen om forholdene i den tredje verden eller er det blot kanalerne, der er forandret?

Det sætter Kristeligt Dagblad og Avisen Udvikling til debat ved et læsermøde den 8. april kl. 17.00-19.00 i Bethesda, Billedsalen, Rømersgade 17, København K.

Ved mødet vil aviserne invitere en række panelister fra NGO-miljøet og medierne.

Når mødet nærmer sig, kan du læse mere på www.udvikling.dk. Her kan du også læse Udviklings tema om oplysning.

Kristeligt Dagblad **ud>ikling**

ud>ikling

Udgives af Danida, Udenrigsministeriet,
Asiatisk Plads 2, 1448 København K
Telefon 33 92 00 00, Fax 33 92 07 10
34. årgang. Udkommer otte gange om året. Trykplag: 12.800
ISBN nr. 978-87-7667-886-9 (papirversion)
ISBN nr. 978-87-7667-887-6 (netversion)
ISSN nr. 0106-0570

Abonnement (gratis), adresseændringer og udsendelse

www.udvikling.dk eller kontakt Schultz Distribution:
Telefon 43 22 73 00, schultz@schultz.dk

Redaktion

Redaktør: Stefan Katić (sk) (stekat@um.dk) 33 92 02 50
Journalist: Morten Østervang (mø) (morost@um.dk) 33 92 01 61
Journalistpraktikant: Signe Hauerberg Damkjær (sigdam@um.dk) 33 92 00 66
Ansvarshavende iflg. presseloven: Kontorchef Eva Egesborg Hansen (PDK)
Redaktionen er afsluttet den 3. marts 2008

Annoncesalg:

Christian Irgens – 33 92 13 84

Nyt om navne:

avisenudvikling@um.dk

Design, layout og illustration:

1508 A/S

Tryk:

Skive Folkeblad. Trykt på svanemærket papir med miljøvenlige farver.

www.udvikling.dk. Her findes blandt andet tidligere numre og artikelbibliotek.
Tidligere numre på tryk kan rekvireres fra Netboghandelen på:
www.danida-publikationer.dk eller hos DBK Logistik Service på telefon 32 69 77 88.

Artikler i Udvikling udtrykker ikke nødvendigvis
Udenrigsministeriets synspunkter.

Danida

NYT FRA STYRELSEN**KRONERNE RULLER TIL ERHVERVSUDVIKLING**

Af Signe H. Damkjær

'Indlysende vigtigt'. 'Utroligt spændende'. 'Afgørende for den fortsatte udvikling i Tanzania'.

Lovordene fra styrelsesmedlemmerne stod i kø, da et stort dansk-støttet udviklingsprogram blev tiltrådt på det første møde med Klaus Bustrup i formandsstolen i februar. Den nette sum af 500 mio. kr. over fem år til en videreudvikling af den private erhvervssektor i Tanzania.

Baggrunden for det store program er en økonomisk vækst i Tanzania på 6-7 pct. årligt. Problemet er, at hovedparten af væksten hidtil har været koncentreret i den offentlige sektor. Det dansk-støttede program vil de kommende fem år søge at løse tre af de problemer, der i dag er med til at forhindre, at det tanzaniske erhvervsliv ikke er med på vækstvoggen:

Det er dyrt og besværligt at lave business i Tanzania. På Verdensbankens liste over, hvilke lande, der er nemmest at være privat forretningsmand i, har Tanzania en kedelig plads som nr. 130 ud af 175. Erhvervssektorprogrammet skal bidrage til at rydde op i bureaukratiet, så der kræves færre blanketter, registreringer og kontorbesøg for overhovedet at få lov til at starte og drive en forretning.

Svært at få kredit

Der mangler veluddannede medarbejdere og velfungerende institutioner. Erhvervslivet skriger på økonomer og indsigtfulde ledere. Der er stadig analfabeter og børn, der aldrig har sat deres bag på en skolebænk i Tanzania, men erhvervssektorprogrammet har blikket og pengestrømmen rettet mod de højere uddannelser, der skal sikre uddannelse af fremtidens erhvervsledere. Programmet støtter for eksempel udviklingen af en masteruddannelse i international handel og mange andre kurser for små og mellemstore virksomheder.

Små og mellemstore virksomheder, ikke mindst i landbruget, har svært ved at få adgang til kredit og til rådgivning. Hvis man er rig og indflydelsesrig, er det ingen sag at låne penge til at udvide sin forretning. Men bønder, småvirksomheder og selv lidt større foretagender kan stille sig op i køen og får ofte nej til låneanmodningen, når de endelig når frem til kassen. Bedre, billigere og nemmere adgang til kredit er derfor en væsentlig del af programmet.

Indikatorerne der blev væk

Ved at styrke den private sektor regner man altså med, at man på langt sigt kan reducere fattigdommen i Tanzania. Men hvordan kan vi vide, at Danidas penge skaber de resultater, der sigtes efter? Det melder programmet desværre ikke meget om, blev det påpeget af flere

af styrelsens medlemmer. Og det er egentlig lidt underligt, når man tænker på, at programmet er fase III af et erhvervssektorprogram. Fase I startede tilbage i 1998. Det ville derfor være relevant at høre mere om, hvordan det er gået med de mange aktiviteter, der allerede har været i gang i små ti år. Eller få nogen indikatorer for om det nye program lever op til forventningerne, blev det efterlyst under debatten i styrelsen.

Fattigdomsorienterede?

På trods af landets store vækst, er Tanzania et af de fattigste lande i verden. Befolkningen er stadig afhængig af støtte fra donorer som Danmark. Men hvor fattigdomsorienteret er det at give penge til afbureaukratisering, videregående uddannelse for erhvervsøkonomer og adgang til at låne penge i banken?

Det overordnede mål med erhvervssektorprogrammet er i korthed 'at skabe job'. Og det er der i dén grad brug for. Landet står hvert år med 700.000 nye unge kvinder og mænd, der er klar til at kaste sig ud på arbejdsmarkedet. Realiteten er bare, at der i øjeblikket kun er job til 150-200.000 af dem, og de fleste af disse jobs for den håbefulde unge generation er at finde i den såkaldte 'uformelle sektor'.

Og så er der selvfølgelig et spørgsmål som korruption. Og om Tanzania har en regering, der er villig til at samarbejde om at gennemføre disse programmer. Som et bidrag til løsning af de problemer, var der smuk synergi – som det hedder – mellem de godkendte udviklingsprogrammer.

På samme styrelsesmøde blev der nemlig også givet 75 mio. kr. i støtte til et projekt, der skal sikre god regeringsførelse, menneskeretigheder og demokratisering i Tanzania.

Signe H. Damkjær er journalistpraktikant i Udenrigsministeriet.
sigdam@um.dk

TILTRÅDTE BEVILLINGER I FEBRUAR

Danidas styrelse tiltrådte i februar følgende bevillinger:

Tanzania: Erhvervssektorprogram fase III – 500 mio. kr.

Tanzania: Støtte til god regeringsførelse, menneskeretigheder og demokratisering – 75 mio. kr.

Sydlig Afrika: Anstændige arbejdsvilkår. Ulandssekretariatet – 25 mio. kr.

Malawi: Lokalbaseret vildtforvaltning med støtte fra civilsamfundet – Danmarks Jægerforbund – 12 mio. kr.

TØRNÆS: PENGE NOK

Oppositionen kom ikke igennem med et forslag om 45 mio. kr. ekstra til u-landsoplysning om året.

Af Jan Kjær

Opret en pulje til forstærket indsats om udviklingsarbejde og globalisering på 45 mio. kr.! Det skal sikre bred forståelse i Danmark for udviklingsarbejdet og globaliseringens konsekvenser for verdens fattigste. Sådan lød et forslag, der var til førstebehandling i Folketinget den 27. februar.

Pengene, der ville mere end fordoble den samlede danske u-landsoplysning, er dog næppe på vej. Udviklingsminister Ulla Tørnæs vendte tommelfingeren nedad, og støttede ikke forslaget.

– Man kan altid bruge flere penge - også til oplysning, sagde Ulla Tørnæs.

Men de eksisterende rammer opfylder allerede målsætningen i oppositionens forslag, forklarede ministeren. Hun henviste blandt andet til oplysningsbevillingen på de nuværende 13 mio. kr. og hendes nye initiativ om en øget oplysningsindsats om klimakonferencen i 2009 og Afrika-kommissionen, som NGO'erne er inviteret med til at oplyse om.

U-landsordfører Tina Pedersen fra Dansk Folkeparti var heller ikke begejstret for oppositionens oplæg. Der er allerede midler nok til, hvad hun betegner som 'et forholdsvist begrænset område'. Ordfører Lars Barfoed fra De Konservative afviste også forslaget, selvom han på langt sigt ser muligheder i en pulje. Han vil dog afvente en analyse af u-landsoplysningen (se artikel nedenfor).

Kvinder, æsler og børn

Ordfører Karsten Lauritzen fra Venstre var af

den opfattelse, at de 45 mio. kr. kan bruges langt bedre andre steder.

– Den danske befolkning ved, hvad der foregår, konstaterede han.

Hvis der er behov for ekstra midler til oplysning om globalisering og u-lande, må organisationerne henvende sig til de private.

Oppositionen var – ikke overraskende – uenig.

– Nedsikringen på bevillingen til u-landsoplysning har haft konsekvenser, sagde Pia Olsen Dyhr fra SF.

Det er slut med ren oplysning, mener hun. I dag handler det om branding og PR-orienterede fremstød med satsning på særlige salg-bare emner såsom kvinder, æsler og børn. Årsagen? Organisationerne skal have flere penge i kassen.

Jørgen Poulsen fra Ny Alliance var også bekymret. Han sagde:

– Der er risiko for en tivolisering af de komplekse problemstillinger på området.

At skabe forståelse for denne kompleksitet er ikke noget, markedet klarer, mener han. Derfor er flere midler fra staten nødvendige.

Der er en risiko for en tivolisering af de komplekse problemstillinger på området.

Jørgen Poulsen, Ny Alliance

Hvor er public service?

Det er to år siden, Danidas Oplysningsbevilling blev beskåret fra 23,7 til 11,7 mio. kr. årligt. Samtidig blev de projektbærende organisationer og de store rammeorganisationer af-

Risiko for tivolisering af komplekse problemstillinger? Foto: Jørgen Schytte.

skåret fra at søge de stærkt reducerede bevillinger. I dag må de højst bruge to pct. af deres projektmidler til oplysning. Nedsikringerne kom samtidig med et krav til de store rammeorganisationer om at skaffe 10 pct. egenfinansiering. De to tiltag i forening har haft stor indflydelse på u-landsoplysningen, og kritikken har haglet ned fra oppositionen og u-landsmiljøet.

Mellempfolkeligt Samvirkes generalsekretær Frans Mikael Jansen mener, at oplysningen i dag ofte bliver overfladisk og forsimplet for at tjene penge til blandt andet egenfinansieringen.

– Den problematiserende og kritiske oplysning har dårlige kår, og reklamedelen får i mange organisationer prioritet. Jeg mener, det er en public service-forpligtigelse, at staten betaler for den mere lodige u-landsoplysning, siger Frans Mikael Jansen.

Mellempfolkeligt Samvirke nød indtil 2006 godt af den største bevilling fra Danidas Oplysningsbevilling. Nedsikringerne betød et

farvel til blandt andet bibliotek, skoletjeneste, oplysningskonsulenter, forlag og foredragsvirksomhed.

– Vi er reelt bombet tilbage, siger Frans Mikael Jansen og fortsætter:

– Vi servicerede Danmark i forhold til oplysning om u-landene. Den public service eksisterer ikke i dag, og den efterspørges stadig.

Små to procent

Også Erik Vithner, sekretariatschef for Projekttrådgivningen, er bekymret over udviklingen.

– Rigtig mange af de organisationer, der har kapacitet til at lave oplysning, kan nu kun lave projektrelateret oplysning på max to procent, hvilket er meget lidt. Al den generelle oplysning om u-lande kan man ikke længere søge penge til. Det er ikke tilfredsstillende.

Jan Kjær er freelancejournalist.
infor@better-world.dk

U-LANDSOPLYSNING TIL EKSAMEN

Ulla Tørnæs har netop iværksat den første evaluering af u-landsoplysningen siden 1998, og også en gruppe under Folkekirkens Nødhjælp barsler med en analyse.

Af Jan Kjær

U-landsoplysningen skal evalueres.

Det gjorde udviklingsminister Ulla Tørnæs klart i Folketinget den 27. februar under 1. behandlingen af et beslutningsforslag, hvor en samlet opposition krævede flere penge til

u-landsoplysning og en evaluering af den hidtidige oplysningsindsats.

– En sådan analyse har jeg rent faktisk allerede taget initiativ til at iværksætte, sagde Ulla Tørnæs, der dermed kunne forkaste oppositionens forslag.

Analysen består af et forstudie, som skal ligge klar i midten af maj, og en egentlig evaluering, som præsenteres i oktober. Forstudiet består af en foreløbig analyse af oplysningsaktiviteterne, en vurdering af bevillingskriterierne samt af forslag til metoder til effektvurdering.

Under behandlingen i Folketinget var det svært for u-landsordførerne fra oppositionen at være imod ministerens analyse, når de selv var kommet med forslaget. Socialdemo-

kraternes Jeppe Kofod, en af forslagsstillerne, var derimod opsat på at få at vide, om det omdiskuterede oplysningsprojekt Dilemma.dk indgik i evalueringen. Det bekræftede ministeren.

Ulla Tørnæs lovede, at NGO'erne vil blive inddraget i analysearbejdet, og at evalueringen ville blive brugt.

– Når den endelige evaluering foreligger til efteråret, er jeg naturligvis rede til at drøfte, hvorledes vi får de bedste vilkår for oplysningsaktiviteter i Danmark inden for de rammer, som vi kender, fortalte Ulla Tørnæs.

Ti år gammel evaluering

Under Danidas Oplysningsbevilling er der de senere år lavet evalueringer af enkelte aktivi-

teter, men de er ikke stykket sammen til et samlet billede. Den seneste større evaluering på oplysningsområdet stammer helt tilbage til 1998, hvor konsulentfirmaet COWI varetog opgaven.

Også andre aktører har ønsket om at få sig et overblik på oplysningsområdet. Gruppen under Folkekirkens Nødhjælp, der administrerer Jørgen Harboes private donation på 10 mio. kr. til bedre u-landsoplysning og journalistik (se *Udvikling* 1/2008), er i gang med en analyse. Den vil danne grundlag for diskussionerne på en konference om fremtidens u-landsoplysning i Landstingssalen på Christiansborg, sandsynligvis til september.

MILLIONER TIL AFRIKAS SMÅ VIRKSOMHEDER

Partiet Venstre barsler med en lovændring for Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU). Fonden skal have mulighed for at indgå partnerskaber med udenlandske firmaer og ikke kun danske firmaer, som det nu er tilfældet.

Af Signe Jønsson

Afrika er forbundet med krige, katastrofer, sult og nød. Selv om mange afrikanske lande de seneste par år har præsteret høje vækstrater på mere end fire procent pr. år, er Afrika ikke det foretrukne mål for danske firmaer, når de bevæger sig ud på den globale scene. Og når firmaerne holder sig tilbage, afskæres Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU) fra at bruge sin kapital effektivt. IFU er nemlig stavnsbundet af en lov, der siger, at IFU kun må være medinvestor i danske projekter.

For at løse det problem ønsker partiet Venstre inden sommer at gennemføre en lovændring, så IFU nu også vil kunne indgå i samarbejde med udenlandske partnere – IFU's

søsterorganisationer i Norge, Sverige og Finland har længe arbejdet uden nationale bindinger. For Finn Jønck, direktør for IFU, er det derfor et stort ønske, at den danske investeringsfond i fremtiden kan agere på linje med de andre fonde.

– IFU har vist sig at være en succesfuld forretning, og vi er danske virksomheders foretrukne partner, når de bevæger sig ud i farefulde lande som for eksempel på det afrikanske kontinent. Men vi står i den paradoksale situation, at vi har kapital til langt flere investeringer, som kan realiseres, hvis vi kan etablere nye samarbejder, og flere investeringer giver også mere afkast, siger Finn Jønck, direktør for IFU.

Mere hjælp til de små

IFU, der er en selvejende og selvfinansieret fond under Udenrigsministeriet, skulle have investeret mere i de fattige lande. Sådan lød et kritikpunkt fra statsrevisorernes rapport i maj 2007. Specielt påpegede rapporten fra revisorerne, at IFU's indsats i højere grad skulle drejes mod mere fattigdomsorienterede, men også mere risikofyldte investeringer, for eksempel i afrikanske lande.

Bliver det nye lovforslag – som formentlig fremlægges til sommer i Folketinget – en realitet, betyder det, at flere afrikanske iværksættere kan få gavn af IFU's investeringer.

– En ændring af loven betyder, at vi får sat yderligere fokus på de små iværksættere, som der er et utal af i Afrika, og sætter gang i den private sektor i Afrika. Som det er nu, har vi et godt samarbejde med 'de store i Afrika', men det skyldes i høj grad, at det er svært at finde mindre danske virksomheder, som er interesserede i at løbe en stor risiko i ustabile lande. Et godt eksempel på skrøbeligheden er Kenya, som på kort tid er blevet et meget usikkert land for investorer, påpeger Finn Jønck.

Fanmilk i Vestafrika

Den nye lovgivning vil åbne mulighed for mikrolån til iværksættere, som ellers har svært ved at få rejst startkapital og finde fodfæste på markeder, der bevæger sig op og ned med rutsjebanehastighed. Et godt eksempel på, at der kan foretages gode investeringer i Afrika, er den dansk-ejede Fan Milk-koncern i Vestafrika. Selskabet driver lokale mejerier i Ghana, Nigeria, Elfenbenskysten og Togo. Produkterne består af frosne mejerivarer som yoghurt og is, baseret på importeret tømælk samt juice. Varerne sælges fra budcykler med kølediske, og cykelbudet har titel af selvstændig handelsmand.

Behov for lovændring

Men risikerer danske projekter ikke at miste bevågenhed fra den statslige investeringsfond,

hvis lovændringen vedtages? Det afviser IFU.

– Ifølge vores analyse i IFU har vi tilstrækkelig kapital til at investere i to spor: Med danske virksomheder, som der er behov for, og uden danske partnere. Desuden vil vi lære af de erfaringer, som de andre europæiske investeringsfonde har gjort sig. Faktum er, at vi står i en situation, hvor vi ikke kan tvinge danske virksomheder til at være partnere i risikoområder. Som billedet tegner sig nu, vil en lovændring være en ekstrainsats for Afrika og for 2015 Målene, siger Finn Jønck.

Signe Jønsson er journalist i Udenrigsministeriets Presseenhed. sigjon@um.dk

Vestafrikas svar på Hjem-Is firmaet 'Fan Milk', hvor cykelbudene arbejder som selvstændige distributører af is og yoghurt fra Fan Milks mejerier i Ghana, Nigeria, Elfenbenskysten og Togo. Foto: Fanmilk.

MANGEL PÅ PENGE HINDRER UDDANNELSE FOR ALLE

Der er enighed om, at der skal sættes stort, hvis verden skal nå målet om at give alle adgang til uddannelse i år 2015. Alligevel falder donorlandenes støtte til uddannelse.

Af Signe H. Damkjær

Hvis verden skal nå målet om, at alle kan få en uddannelse i 2015, skal der at gøres en indsats.

Alligevel er flere lande og internationale donorers bidrag til uddannelse faldet dramatisk. Således er Storbritannien og IDA's (International Development Association under Verdensbanken) støtte til grunduddannelse faldet med henholdsvis 70 og 80 pct. i forhold til deres bidrag i årene 1999-2000. Hvis denne tendens fortsætter, kan det få alvorlige konsekvenser for målet om at skabe uddannelse for

alle i 2015, konkluderer EFA Global Monitoring Report 2008 'Education for All by 2015 - Will we make it?' EFA-bevægelsen (Education For All) kan spores tilbage til verdenskonferencen 'Uddannelse for Alle' i Jomtien i Thailand i 1990. Her besluttede 155 landes regeringer at sørge for, at alle både børn og voksne havde adgang til uddannelse inden år 2000. Konferencen blev afholdt af UNESCO, UNICEF, UNDP og Verdensbanken. Ved Verdens Uddannelsesforum i Dakar i Senegal i år 2000 mødtes 180 regeringer og fornyede målet om at sikre uddannelse af god kvalitet for alle. Denne gang inden år 2015. Midtvejs mellem 2000 og 2015 er spørgsmålet, om uddannelse for alle skal udskydes endnu en gang? Er tilmeglasset halv fuldt eller halv tomt?

Halvt fuldt eller halvt tomt?

Men først de positive nyheder. For der er fremskridt at spore på flere områder.

– Antallet af børn, der ikke går i skole, er faldet med 24 millioner mellem 1999 og 2005. Der er nu 'kun' 72 millioner børn i verden,

som ikke går i skole mod 96 millioner i 1999. På verdensplan er der indskrevet 63 millioner flere børn i grundskolen, end der var i 2005. Mange af de børn, der er kommet i skole, bor i verdens fattigste lande syd for Sahara, siger Aaron Benavot, analytiker i holdet bag EFA Global Monitoring Report.

En anden positiv nyhed er, at 17 lande har opnået, at lige så mange piger som drenge er kommet i skole.

Også hvad angår adgang til uddannelse på gymnasieniveau, går det fremad. Der er 63 millioner flere børn og unge, der er gået videre i uddannelsessystemet efter grunduddannelse, end der var i år 2000.

– Men glasset er på mange måder også halvt tomt, erkender Aaron Benavot. Der er stadig omkring 70 millioner børn, der ikke går i skole i verden. Målet om, at lige så mange piger som drenge skal have en uddannelse, er heller ikke nået.

Og så er der de 774 millioner voksne i verden, som ikke kan læse eller skrive. Det er cirka hver femte voksne person i verden, som

stort set er blevet glemt. Tre ud af fire af dem bor i blot 15 lande.

64 procent af dem er kvinder.

Kvalitet halter

Selvom mange lande er opmærksomme på at sikre kvaliteten af uddannelse, er undervisningen ofte så dårlig, at den underminerer EFA-målet, konkluderer rapporten desuden. Det er især i landene syd for Sahara, at kvaliteten af uddannelse er faretruende lav. I lande som Tchad, Madagaskar og Mozambique er der omkring 100 børn pr. uddannet lærer.

Tallene siger desuden heller ikke noget om, hvor mange børn, der falder fra undervejs og hvor mange, der afslutter skolegangen. Rapporten vurderer, at omkring 25 lande i verden får vanskeligt ved at nå at give alle adgang til uddannelse i år 2015.

Læs mere på <http://portal.unesco.org>

AFRIKA-KOMMISSIONEN BLIVER INTERNATIONAL

Regeringen har etableret en international Afrika-Kommission, der skal sætte fokus på det afrikanske kontinent og finde ud af, hvordan man bedst hjælper afrikanerne ud af fattigdommen. En rigtig god ide, mener dansk forsker, der dog advarer mod at tro, at man kan fjernstyre Afrika fra Asiatisk Plads.

Af Hanne Mølby Henriksen

For fire år siden besluttede den danske regering at skrue op for sin udviklingsstøtte til Afrika, og nu vil den have resten af verden til at gøre det samme. En ny, dansk Afrika-Kommission med prominente medlemmer fra hele verden skal skaffe international opmærksomhed til Afrika og finde brugbare løsninger på nogle af de mange problemer, der plager kontinentet.

– Vi ønsker fra dansk side at spille en rolle internationalt, forklarer udviklingsminister Ulla Tørnæs (V).

– Vi ønsker både at præge indholdet i den internationale debat og samtidig sætte de mange lande, der endnu ikke lever op til FN's mål om at give 0,7 pct. af BNI i bistand under pres.

Afrika-Kommissionen skal bestå af 18 medlemmer, der ifølge udviklingsministeren vil være internationale kapaciteter af en vis tyngde. Mange vil være fra Afrika, og højst en tredjedel fra Danmark. Ved redaktionens afslutning mangler et par af medlemmerne stadig at give deres endelige tilsagn, og derfor

ønsker Ulla Tørnæs ikke at røbe andet, end at statsminister Anders Fogh Rasmussen sætter sig til bordet som formand, når kommissionen samles første gang i København til april.

Hvad forsamlingen skal diskutere, har til gengæld været afgjort længe. Den danske regering har besluttet, at Afrika-Kommissionen skal sætte sit hovedfokus på unge og beskæftigelse. Derudover vil emner som kvinder, klima, uddannelse og økonomisk vækst også blive endevendt.

– Hvis vi ønsker international gennemslagskraft med Afrika-Kommissionen, så er vi nødt til at have et snævert fokus, siger Ulla Tørnæs og drager paralleller til Tony Blairs Afrika-Kommission, der for tre år siden fik pæn opmærksomhed med sit stærke fokus på gældsletelse.

”

Det er et kæmpe problem, at vi tror, at vi kan sidde og fjernstyre Afrika heroppe fra og tror, at vi ved, hvad der er bedst for afrikanerne. Klima er måske ikke et af de første ti emner, som en afrikaner ville vælge.

Stig Jensen, Afrika-forsker

Fokus lugter af Danmark

Men lige netop her går glansen lidt af det danske projekt, mener lektor Stig Andersen fra Center for Afrikastudier ved Københavns Universitet. Mens han roser regeringen for et godt og vigtigt initiativ med selve etablerin-

46 pct. af Afrikas befolkning er mellem fem og 25 år. Hvordan finder man arbejde til dem alle? Foto: Jørgen Schytte.

gen af Afrika-Kommissionen, finder han det ærgerligt, at tilgangen til problemerne i Afrika skal være så smal og forudbestemt.

– Det lugter langt væk af, at Danmark har bestemt, hvad der er vigtigt for Afrika, siger Stig Andersen og opfordrer til, at man lader kommissionens medlemmer brainstorme på kontinentets problemer i stedet for at binde dem op på nogle emner. Så kan de selv prioritere efter de første møder, mener han.

– Det er et kæmpe problem, at vi tror, at vi kan sidde og fjernstyre Afrika heroppe fra og tror, at vi ved, hvad der er bedst for afrikanerne. Klima er måske ikke et af de første ti emner, som en afrikaner ville vælge. Jeg håber, at man kan justere nogle af de her ting henad vejen, siger Stig Andersen.

Men fokusområderne er ikke til diskussion, fastslår Ulla Tørnæs:

– U-landsbistand er ikke en eksakt videnskab, og der er endnu ikke fundet den endelige opskrift på, hvordan fattigdom udryddes. Det er der mange delte meninger om – også blandt eksperterne. Og det er der selvfølgelig, fordi udviklingsbistand også handler om holdninger. Vi har valgt de områder, som vi mener er centrale, og som ikke hidtil har stået stærkt på dagsordenen internationalt, siger udviklingsministeren.

Ikke flere dybe tallerkner

Bag sig får kommissionen sit eget sekretariat på otte mand, der skal holde styr på det praktiske og sørge for at formidle budskaberne udadtil. Sekretariatets leder bliver Casper Klynge, der kommer fra en stilling som chef for EU's planlægningsmission i Kosovo. Han understreger, at hovedparten af pladserne i Afrika-Kommissionen netop er reserveret til afrikanere, og at der således er tale om at finde løsninger på problemer gennem samarbejde, ikke gennem fjernstyring.

– Kommissionen skal ikke sige til Afrika, hvordan de skal gøre det, men i partnerskaber med Afrika finde mulige løsninger på, hvordan man kan håndtere en række af de meget

store udfordringer, som kontinentet står over for i de kommende år, siger Casper Klynge. Afrika-Kommissionen skal afslutte arbejdet og levere sine konklusioner i en endelig rapport i maj 2009. Løsningen på Afrikas problemer er naturligvis ikke den samme alle steder på kontinentet. Alligevel vil kommissionen søge at levere nogle operative strategier for den fremtidige udviklingsbistand, som helt konkret kan forbedre det internationale samarbejde med Afrika inden for fokusområderne.

”

Der er endnu ikke fundet den endelige opskrift på, hvordan fattigdom udryddes. Det er der mange delte meninger om – også blandt eksperterne. Og det er der selvfølgelig, fordi udviklingsbistand også handler om holdninger.

Ulla Tørnæs, udviklingsminister

– Jeg er sikker på, at vi med etableringen af Afrika-Kommissionen har rigtig gode muligheder for at komme frem med noget, der kan bruges i praksis, siger Casper Klynge og fortsætter:

– Det er vigtigt at slå fast, at kommissionens hovedformål ikke er at opfinde den dybe tallerken igen, men at bringe nogle af de mange studier og udredninger og anbefalinger, som allerede ligger, op på den internationale dagsorden. Det gælder om aktivt at benytte og udvide de mange positive erfaringer, som afrikanske lande ligger inde med.

Hanne Mølby Henriksen er freelancejournalist.
hmh@journalist.dk

DE AFRIKANSKE UNGE OG BESKÆFTIGELSEN

- 46 procent af befolkningen i Afrika er mellem fem og 25 år.
- Får de unge ikke adgang til uddannelse, job og en meningsfuld fremtid, kan det resultere i ustabilitet, migration, radikaliserings og voldelig konflikt, står der på regeringens faktaark om Afrika-Kommissionen.
- Verden bør anerkende betydningen af at skabe arbejdspladser og dermed økonomisk vækst som drivkraft for udvikling, mener udviklingsminister Ulla Tørnæs. Hun påpeger over for Udvikling, at behovet for beskæftigelse og økonomisk vækst slet ikke afspejles i FN's 2015 Mål, der udgør ryggraden i det globale udviklingsarbejde.
- Afrikanske eksperter fremhævede netop unge og beskæftigelse som centrale områder, da regeringens seneste Afrika-strategi blev udarbejdet sidste år.
- Samtidig er Kina, Indien og andre nye donorer kommet stærkt på banen i Afrika med investeringer, handel og økonomisk samarbejde i det hele taget. "Hvis vi ikke anerkender, at noget af det Afrika har allermost brug for er arbejdspladser og økonomisk vækst, så risikerer vi, at de afrikanske lande orienterer sig væk fra samarbejdet med "de gamle donorer" og kaster sig fuldt og helt i armene på nye donorer eller samarbejdspartnere, der slet ikke har fokus på politisk og social udvikling," siger Ulla Tørnæs.

Den mexicanske Stillehavskyst - knap så meget *hardship* som Dr. Mugabes Zimbabwe. Foto: Tvindalert.com

EXIT ZIMBABWE

Astronomisk inflation, politisk sprængfare og mangel på det mest basale. Zimbabwe er blevet for besværlig – selv for præsident Mugabes gamle ven, Mogens Amdi Petersen. Derfor flytter Tvinds hovedkvarter til Mexico.

Af Louise Windfeld-Høeberg, Harare

Den står her endnu, indsamlingscontaineren, ved siden af supermarkedet med tomme hylde i Avondale, Harares svar på Hellerup. Men det er længe siden, nogen har smidt aflagt tøj i den. Den tid, hvor man havde noget at forære væk, er for længst forbi i Zimbabwe.

Development Aid from People to People/DAPP står der med rødt på et afskallet klistermærke på lemme. Tomme flasker, plastikposer og regnvåd papir ligger spredt på asfalten foran og vidner om, at containeren nu mest fungerer som skraldespand.

DAPP er en del af Tvind-koncernen, som stadig har sit internationale hovedkvarter cirka 80 kilometer nord herfor i Shamva. Men det er efterhånden for svært at få hverdagen til at fungere, endsiges drive forretning her. En inflation omkring 100.000 pct., daglige, langvarige strømafbrydelser og mangel på det mest basale gør det umuligt at styre Tvinds verdensimperium fra Zimbabwe. Og det bliver kun sværere: Befolkningen går til parlaments- og præsidentvalg den 29. marts – med al den politiske uro og ustabilitet man kan forvente både forud og bagefter.

Indtil nu har det været naturligt, at Tvinds hovedkvarter lå i Zimbabwe, for som præsident Robert Mugabe sagde, da han indviede hovedsædet i 1998 sammen med Tvinds leder Mogens Amdi Petersen:

– I er en del af os. Jeres revolutionære ånd er blandet med vores. Må den enhed, der knytter vore hjerter sammen, vare ved. Og så takkede han for den trofaste støtte Tvind, med Amdi i spidsen, har ydet siden 1970'erne, hvor Mugabe var guerillaleder og kæmpede mod apartheidstyret i det daværende Rhodesia, og helt frem til i dag.

De sidste hvide farmere

Mugabe har til gengæld kvitteret med privilegier, blandt andet under landreformen i 2000, da krigsveteraner besatte Tvind-hovedkvarteret, der ligger midt i Afrikas bedste landbrugsjord. Veteranererne fik hurtigt besked fra højeste sted på straks at forlade området.

Tvind dyrker den dag i dag majs, kassava og andre grønsager på sine jorde og bliver derfor kaldt 'de sidste hvide farmere i Zimbabwe'.

Men én ting er hjerter, der er knyttet sammen i revolutionens ånd. Noget andet er realiteter og almindelig købmandskab. Zimbabwe er simpelthen blevet for besværlig, så Tvind er for tiden i gang med en sivende udflytning. Jo mindre opmærksomhed, jo bedre. Tvind er ikke en organisation, der sender flytekort ud til offentligheden med posten.

Men alt tyder på, at Mexico snarest overtager rollen som vært for Tvinds hovedkvarter. På halvøen Baja California i den nordvestlige del af landet har organisationen netop færdiggjort et stort kursus- og konferencenter til mellem 50 og 90 mio. kr. med swimmingpool og direkte udsigt til Stillehavet.

Det nye hovedsæde, der får plads til 300 an-

satte og kursister, er tegnet af arkitekt Jan Utzon, søn af Jørn Utzon, der også stod bag hovedkvarteret i Zimbabwe. Mogens Amdi Petersen skulle angiveligt opholde sig der allerede. I ro og fred. For ligesom Zimbabwe, har Mexico ingen udvekslingsaftale med Danmark.

”

I er en del af os. Jeres revolutionære ånd er blandet med vores. Må den enhed, der knytter vore hjerter sammen, vare ved.

Robert Mugabe til Tvind

Dansk politi har i halvandet år forsøgt at finde Amdi, så man kan forkynde, at han skal møde op til en ny retssag. Anklagemyndigheden besluttede nemlig at anke byrettens frifindelse af Mogens Amdi Petersen og andre Tvindfolk i 2006 for skattesvig og underslæb for millioner. Men da var Amdi væk.

Journalist Louise Windfeld-Høeberg (louisewindfeld@yahoo.dk) er bosat i Zambia. Hun dækker Afrika for TV2 og skriver for *Weekendavisen*.

Se slideshow fra Jørn Utzons byggeri i Mexico på www.tvindalert.com/news/SanJuandelasPulgas

MOZART PÅ AFRIKANSK - OG ANDRE GODE HISTORIER FRA AFRIKA

Mange ting i Afrika går den rigtige vej. Det norske blad *Bistandsaktuelt* gør status over 2007 og nævner blandt andet, at afrikansk litteratur har fået en renaissance. Der har været et vellykket valg i Sierra Leone. Kontinentet oplever en stærk økonomisk vækst. Forbudet mod handel med elfenben er blevet forlænget. Cape Town bliver Afrikas første grønne by. Og Uganda er begyndte at producere hiv/aids- og malariamedicin.

Dertil kan nævnes, at den 19. FIFA World Cup i fodbold bliver afholdt i Sydafrika i 2010, at Ghana har vedtaget en ny national fredsplan, der skal promovere 'respekt for landets love, gennemsigtighed og frie og retfærdige valg', at restauranten *La Colombe* i Cape Town blev klassificeret som nr. 28 i verden af det britiske *Restaurant Magazine*, og at en afrikansk version af Tryllefløjten er opført i London. *Tamino* og *Pamina* taler nu flydende xhosa, og kostumerne er en eksplosion af afrikanske farver. Sig ikke, at der ikke er fremgang! /sd

STADIG PENGE PÅ TSUNAMI-KONTOEN

I årene efter tsunamien samlede Røde Kors næsten tre gange så mange penge ind, som organisationen havde meldt ud, den havde brug for. Det Internationale Røde Kors sagde i januar 2005, at hjælpeorganisationen med 1,2 milliarder dollars havde nok penge til sit tsunami-program. Men donorpengene blev ved med at rulle ind, og Røde Kors sagde ikke nej, skriver nyhedsbrevet *Development Today*. I december 2007 var der stadig 1,15 milliarder dollars, som ikke var blevet brugt. Fordi pengene var øremærket til tsunamien, er Røde Kors i et etisk dilemma i Sri Lanka, hvor der er penge til tsunamiopfre, men ikke til ofre for fx den politiske vold. Røde Kors har nu vedtaget, at de skal sikre, at midlerne i fremtiden bliver fleksible, så de ikke kun kan bruges på én specifik krise. /sd

ÅRETS OD-KAMPAGNE SKAL STØTTE NIGER

Operation Dagværk er for nylig hjemvendt fra Niger, hvor organisationen har indsamlet undervisningsmateriale og materialer til efterårets kampagne. Undervisningsmaterierne, der er rettet mod gymnasieelever, har fokus på barndom, klimaforandringer, demokrati og Nigers forhold til Europa. Målet er at sætte Niger på landkortet, så eleverne kan få styrket deres kendskab til det stort set glemte vestafrikanske land, som har en sørgelig plads som det fjerde fattigste land i verden på FN's Human Development Index.

Formålet med Operations Dagsværks projekt er at bygge skoler med plads til både nomader og fastboende. Derudover vil projektet arbejde for, at flere piger kommer i skole. Med på researchturen var vinderen af årets pressefoto 2007, fotograf Mads Nissen, der skal levere billederne til efterårets oplysningskampagne. /sd

MERE PROFIT SKAL GIVE FLERE VACCINER

UNICEFs reaktion på et vaccinefremskridt mod tuberkulose illustrerer et problem i en nøddeskal. Når organisationen fra starten entydigt går efter at presse prisen, giver det ikke medicinalindustrien nogen gulerod for at udvikle nye produkter. I stedet bør donorer garantere en mindstepris for vacciner, mener udviklingsforskere. Det vil være en meget billig måde at redde menneskeliv i udviklingslandene på. Donorer tester ideen.

Af Thomas Skovgaard Pedersen

Da Statens Serum Institut i februar meddelte et gennembrud med en ny vaccine mod tuberkulose, var det godt nyt.

Men reaktionen fra UNICEF viste også, hvorfor sådanne fremskridt sker så sjældent. For når verdens største vaccineindkøber straks melder ud, at prisen skal være lav, fortæller de også, at medicinalindustrien ikke får noget ud af at investere i verdens fattiges behov.

Den tilgang har i praksis vist sig at være en stopklods for nye vacciner mod klodens underprioriterede sygdomme, mener nogle forskere. Medicinalsekaberne får simpelthen ikke nok ud af at udvikle dem.

Derfor gør en række forskere sig til talsmænd for, at donorer skal tænke omvendt. I stedet for kun at tænke i lav pris og dermed gøre vaccinemarkedet uprofitabelt, skal de love en tilstrækkelig høj pris på vacciner til, at medicinalindustrien udvikler dem i en fart.

Umiddelbart lyder det måske dyrt, men det er det ikke. Tværtimod, mener professor ved Harvard University og en af ophavsmændene til ideen, dr. Michael Kremer:

– Det er ekstraordinært omkostningseffektivt, siger Michael Kremer til *Udvikling*.

Hans målestok er udregninger, der viser, at udgiften pr. reddet livsår ad den vej vil være 15-17 dollars for sygdomme som malaria og hiv, hvilket er meget lavt.

Vi presser prisen

Spørger man UNICEF om deres reaktion på tuberkulose-gennembruddet, som Statens

Vacciner til de fattige – ikke en god forretning. Men det burde det være, mener en række forskere. Foto: Jørgen Schytte.

Serum Institut for nylig annoncerede, illustrerer den Michael Kremers pointe.

For nok er UNICEF begejstret over udsigten til den nye vaccine:

– Enhver ting, der kan booste effekten af alt det, vi gør, vil være en stor fordel, siger generalsekretær Steen M. Andersen.

Fremskridtet forventes at forlænge virkningen af den tuberkulosevaccine, mange nyfødte får i dag, helt frem til 35-årsalderen.

Men han understreger, at prisen skal være lav. Og UNICEF vil gøre sit til, at den bliver det:

– Vi er hele tiden i en situation, hvor vi prøver at presse prisen mest muligt, fortæller han og henviser til, at det i sidste ende er markedsmekanismerne, der må bestemme prisen.

Men spørger man medicinalindustrien, er efterspørgslen fra udviklingslandene ikke nok

til at rejse de mange milliarder af kroner, det koster at udvikle et nyt medicinalprodukt:

– Alle ved godt, at det her område kræver ekstra investeringer, som ikke er mulige på almindelige forretningsvilkår i lægemiddelindustrien i dag, siger vicedirektør i Lægemiddelindustriforeningen Jan Hylleberg til *Udvikling*.

Må strække hver krone

Det er Steen M. Andersen fra UNICEF delvist enig i. Men så har organisationen andre redskaber at bruge, nemlig moralsk pres, som de bruger, når de finder det nyttigt:

– Det pres vil en organisation som UNICEF altid kunne bringe i anvendelse, fx i forhold til medierne, siger han om situationerne, hvor UNICEF prøver at skabe et folkeligt pres mod medicinalindustrien.

Men UNICEFs prisfokus er en ensidig tilgang, mener Michael Kremer fra Harvard University:

– Det er altså også vigtigt at få skabt incitamenter for at udvikle nye produkter, siger han.

Han argumenterer med studier, der viser, at udviklingen af medicinalprodukter mod tropiske sygdomme har været voldsomt underprioriteret i en lang årrække.

Men Steen Andersen mener ikke, UNICEF har noget reelt valg. Prisen må være det vigtigste:

– Selvom vi er en stor organisation med store budgetter, er det ikke noget i forhold til hvor mange, vi skal nå ud til. Derfor har vi stor interesse i hver enkelt krone, vi kan spare, siger han.

Tilskud til vaccine

Det norske udenrigsministerium er imidlertid nået til samme konklusion som Michael Kremer:

– Generelt har vaccinemarkedet i fattige lande ikke være stærkt nok til at skabe incitamenter til at udvikle og tilpasse vacciner til disse landes specifikke behov, konstaterer ambassadør for aids og globale sundhedsinitiativer Sigrun Møgedal i en e-mail til *Udvikling*.

Derfor er Norge blandt fem donorlande, der sammen med Bill og Melinda Gates' fond, er gået sammen i et pilotprojekt for at løse den fastlåste situation og teste Michael Kremers ide.

De vil betale op til 7,6 milliarder danske kroner til den virksomhed, der leverer en pneumokokvaccine, som vil forhindre mange tilfælde af blandt andet lungebetændelse og meningitis.

Betalingen skal ske som et tilskud til vacciner, når de bliver købt af fattige lande. Det skal få medicinalfirmaerne ind i et kapløb om at udvikle vaccinen, som vil modvirke 1,6 millioner dødsfald årligt, forventer donorerne.

Projektet blev skudt i gang sidste år, og netop i disse måneder står man over for det springende punkt at finde ud af, hvad prisen for en enkelt vaccine skal være – både i den første periode, hvor donorerne giver tilskud, og i tiden bagefter, hvor prisen skal holdes lav.

Thomas Skovgaard Pedersen er freelancejournalist. thomas.s.pedersen@gmail.com

Man kan læse mere om ideen i bogen 'The Economists' Voice', 2008, Columbia University Press.

POP, PLURALISME OG PENGESLAGSMÅL

Mangfoldighed, nye medier og nye fortællinger. Udvikling sætter igen fokus på en u-landsoplysning, som er i forandring.

Af Jan Kjær

Hvor sner det lige nu? Her er et par aktuelle bud:

Politikens Rejsebøger og Danida er gået sammen om 'Turen går til en mindre skæv verden' om 2015 Målene. Bogen er nu udkommet i 130.000 eksemplarer.

Danidas Oplysningsbevilling afsætter 75.000 kr. til et tre minutters YouTube-videoindslag om Talibans intimidering af lærere og elever i Afghanistan. De nye medier skal afprøves.

Eksperimentariet og Mellempolkeligt Samvirke har sat et stort projekt med et budget på én mio. kr. i gang. Ved 23 stande kan de mange

besøgende på Eksperimentariet i Hellerup afprøve dilemmaer om 2015 Målene.

Verdensbilledlegat-film trækker mange klik på hjemmesiderne, selvom de er svære at få afsat til visning på tv.

Dilemma.dk med fem kendte danskeres besøg i fem afrikanske lande skaber stor debat, og initiativbårne projekter som 'Uretfærdig middag' skyder op som paddehatte rundt omkring i Danmark.

Muligheder og begrænsninger

Organisationerne viser stor idérigdom i forsøget på at lokke flere penge op ad lommerne på folk – og når på den måde ud til mange danskere med oplysning om u-landene. Folkekirkens Nødhjælps Giv-en-Ged-kampagne og tolv danske organisationers indsamlingsshow på DR i januar er slagkraftige eksempler.

Flede danske medier finder andre måder at dække de fattige lande på. Her er Politiken-journalist Kim Fabers historier om aids-ramte Esther i Uganda og Jyllands-Postens projekt *JP Explorer* – hvor avisens journalister på skift deltager i en expedition – nytænkninger.

Nogle peger på begrænsningerne og en øget statsliggørelse. Forfatter og konsulent Knud Vilby er en af dem:

– Regeringen har tvunget organisationerne ud i at være mere populistiske, mere gammeldags og mere popularitetssøgende. Og regeringen følger med. Staten er en del af tendensen. Til gengæld for at regeringen skar det meste af på den langsigtede u-landsoplysning gennem uafhængige organisationer væk, bruger den selv flere penge på en statsstyret propagandaindsats for bistanden.

Andre ser også nye muligheder i den forandrede oplysningsverden. Pluralisme er et af de ord, som professor ved Danmarks Journalisthøjskole Hans-Henrik Holm hæfter på den forandrede u-landsoplysning.

Nye private dagsordener

Private personer er i høj grad med til at sætte ny dagsorden. Både som sponsorer og som aktører. Trykkeriet Nørhaven sørger fx for, at Ibis – på trods af nedskæringer – stadig kan fuldføre kæmpekampagnen 'Hele Verden i Skole'. Privatmanden Jørgen Harboe giver 10 mio. kr. til alternativ u-landsoplysning. Senest

har privatpersonen Ulrik Kristiansen lavet sin egen webblog 'Verden er lille' om u-landsoplysning og mennesker i hele verden (verdenerlille.urbanblog.dk).

Diskussionen om pengene fortsætter ufortrødent. Oppositionen ønsker 45 mio. kr. til mere u-landsoplysning. Regeringen afviser, men udviklingsminister Ulla Tørnæs sætter en evaluering i værk.

Nettet er den helt store udfordring både i forhold til ressourcer og indhold. Kommunikationseksperter Christian Have peger på, at man lige nu er nødt til både at benytte de gamle analoge og de nye digitale medier. Samtidig forventer de nye brugere at blive kommunikeret til på en helt ny og anderledes måde. Men ressourcerne går ned – og kravene op, konstaterer Christian Have og fortsætter:

– Vi er nødt til at tage formidling alvorligt, for den nye verden af medier stiller ekstreme krav.

Læs mere om u-landsoplysningens produkter og brugere på de næste sider 8-11.

Første del af temaet U-lands(p)oplysning kan læses på www.udvikling.dk

NYE PÆRER I U-LANDSOPLYSNINGEN

Interessen for u-landene er usvækket, andre aktører er kommet på banen, og der oplyses nu på helt nye måder, siger professor Hans-Henrik Holm fra Danmarks Journalisthøjskole.

Af Jan Kjær

– Der skal ske noget, så folk bliver grebet af det. De skal have én på opleveren!

Sådan beskriver Hans-Henrik Holm, afdelingsformand og professor ved Danmarks Journalisthøjskole (DJH), den nye trend i u-landsoplysningen i Danmark i det nye årtusind.

– Mens vi tidligere havde farvestrålende foldere, bøger og tidsskrifter, så er u-landsoplysningen nu flyttet ind mellem folks ører. Her skal der skabes oplevelser og forandringer, siger Hans-Henrik Holm, der som den ene af blot to gengangere i Danidas nye Oplysningsudvalg, har beskæftiget sig med medier og udvikling i mange år.

Han ser netop nu mange gode idéer, der sprænger glasklokken og når mennesker, der aldrig tidligere har beskæftiget sig med de fattige lande.

– Der er en masse god information om u-lande i de mange store spændende samarbejder med forskellige medier, siger Hans-Henrik Holm.

Han nævner Jyllands-Posten, der sendte ganske almindelige danskere til de fattige lande, hvor de skulle beskrive tanker og oplevelser for avisens læsere. Et projekt, som Danidas Oplysningsbevilling i øvrigt støttede. Andre eksempler er tolv NGO'ers fælles indsamlingsprojekt med Danmarks Radio, Galathea-ekspeditionen og Verdensbilledlegatet.

Ingen grund til pessimisme

Mere events-agtige projekter er ifølge Hans-Henrik Holm også i vækst. Det gælder fx 'Uretfærdig middag', hvor danskerne bliver inviteret til bords, hvor de opdeles i Nord og Syd og får mad derefter. Andre gode eksempler på udviklingen er Eksperimentariets udstilling om u-landene, kulturfestivaler og tv-projekter som DR's 'Kontant på besøg' i Kairo.

Så ingen grund til pessimisme, mener han.

– Der er en stærk og vedvarende interesse

for u-landsområdet i Danmark. Især hos unge, siger Hans-Henrik Holm, der fra sin egen baghave kan notere, at tredjeverdenssporet på Journalisthøjskolen altid har mange tilmeldte.

Professoren forstår godt, at mange tror, der er mindre u-landsoplysning i dag, fordi der er langt færre pjecer, hæfter og bøger. Men hans pointe er, at oplysningen nu foregår på nye måder, ikke mindst på nettet.

Før sad ganske få organisationer på hovedparten af oplysningen. Mellempolkeligt Samvirke (MS) fik en kæmpebevilling og lavede ifølge DJH-professoren et meget kvalificeret arbejde.

– Jeg var bestemt ikke glad for, at der blev skruet ned for bevillingerne, men der er kommet noget nyt ud af det. I dag tager mange aktører ansvar, siger Hans-Henrik Holm. Der er i dag flere kanaler, og u-landsoplysningen kommer fra nye afsendere.

En udfordring for denne mangfoldighed er at lave den erfaringsopsamling, de store organisationer tidligere stod for.

– Et pluralistisk samfund skaber større behov for at opsamle erfaringer og gøre dem gennemskuelige og tilgængelige for andre. Vi behøver jo ikke starte forfra hver gang, siger Hans-Henrik Holm.

Og hvem skal man ringe til i dag, når man har spørgsmål om u-landene? Tidligere var det Mellempolkeligt Samvirke. I dag skal der ringes flere steder hen, påpeger professoren.

Når projektøren drejer væk

Dog er der ét felt, der giver bekymring, mener Hans-Henrik Holm:

– Den konsekvente beskæftigelse med fattigdom lider. U-lande bliver i højere grad noget, der dukker op som katastrofer end som en fortsat interesse for, hvad der rører sig økonomisk og politisk, forklarer Hans-Henrik Holm.

Han oplever en stigende konkurrence om opmærksomheden i medierne. Det betyder, at det er blevet sværere at beskrive et fattigt land i dybden, vanskeligere at fortælle, hvad der sker mellem to hungerkatastrofer i Zimbabwe eller to maoistiske oprør i Nepal.

– Brændpunktbevidstheden er blevet større, og medierne fokuserer. Projektørerne er blevet kraftigere, og derfor bliver det endnu mørkere, når de flyttes.

FATTIGDOM PÅ SKOLESKEMAET

De store penge fra Danida til u-landsoplysning på skolerne tilfalder i dag EMU, lærernes egen portal på nettet. De gamle aktører som IBIS og MS formår at fortsætte enkelte succesprojekter i kraft af sponsorstøtte.

Af Jan Kjær

Bare rolig. Der produceres stadig oplysningsmateriale om verdens fattige til eleverne. Det sker bare på en helt anden måde – og i et andet omfang.

En af de vigtigste grunde til at skære ned på oplysningsbevillingen i 2006 var misforholdet mellem udbud og efterspørgsel. Udviklingsminister Ulla Tørnæs mente – og mener stadig – at organisationerne producerede for mange u-landsmaterialer, der ikke var afsætnings til.

– Da jeg var undervisningsminister, så jeg en masse materialer lavet til skolerne passere forbi mit skrivebord. De kunne såmænd være udmærkede, men der var ikke behov for dem, konstaterer Ulla Tørnæs.

Den generelle og brede information blev fjernet fra NGO'erne. Det betød farvel til skoletjeneste, konsulentrådgivning, foredragsordninger og en lang række materialer.

Lærernes egen portal

I dag ligger en stor del af oplysningsindsatsen over for skolerne hos ekspertisecentret UNI-C, som er Danmarks it-center for uddannelse og forskning. UNI-C driver EMU, der står for Elektronisk Mødested for Undervisningsverdenen. Danidas Oplysningsbevilling giver omkring 600.000 kr. om året til www.emu.dk/3verden.

– Alle organisationer og ministerier leder med lys og lygte efter de steder, hvor man når frem til netop den lærer, der skal bruge materialet. EMU-portal er der, hvor lærerne er vant til at komme, siger Birgitte Warming, specialkonsulent i UNI-C med ansvar for u-landene på EMU.

Portalen skaber synergi ved at lave inspirationsmaterialer til folkeskolen, gymnasiet og erhvervsskolerne, og der gøres meget ud af at fortælle, hvilke fag og mål læreren opfylder ved at bruge materialerne.

– Tiden er knap for lærerne, så materialet skal være målrettet. Ellers bruger de det ikke, siger Birgitte Warming.

Indholdet på siden består blandt andet af historier om Danidas egne projekter, U-landskalenderen og Verdensbilledlegat-film. Ti gan-

ge om året præsenteres et tema, der er oppe i tiden.

Der er kraftig vækst i antallet af brugere. Før markedsføringen startede for alvor i 2005, lå tallet på max. 1-2.000 besøg om måneden. Så satte UNI-C gang i markedsføringen, og i dag er der op til 12.000 besøg om måneden på siderne med udviklingsstof.

De mest populære materialer på siden er 'Sådan bor jeg', en række beskrivelser af børns liv i forskellige lande. Også de korte Verdensbilledlegatfilm hentes ofte ned. Interessen er størst fra de yngste og mellemstore elever i folkeskolen. Erhvervsskolerne er de sværeste at nå, forklarer Birgitte Warming.

Sponsorater sikrer skrøbelige succeser

Mellemfolkeligt Samvirke sad før 2006 på en meget stor del af oplysningsindsatsen over for skolerne. Meget er væk, blandt andet bogproduktion og skoletjeneste med vejledning af lærere. Men magasinet ZAPP, målrettet til elever i 7.-10. klasse kommer stadig på gaden. Udgivelsesfrekvensen er skåret ned fra seks til fire om året, og magasinet må søge sponsorer fra nummer til nummer. Fagforbundet 3F, LO, Nævnet for EU-Oplysning og ikke mindst Danida har været blandt sponsorerne. Sidste nummer bringer historier om at være ung i Jordan, og her stammer pengene fra Det Arabiske Initiativ.

”

I dag nævner læseplanerne globalisering. Der er intet krav om, at elever skal forholde sig til fattigdom og udviklingsdimensionen.

Kim Carstensen, formand for Danidas Oplysningsudvalg

Også IBIS oplevede fra 2006 store nedskæringer på de oplysningsmidler, der var tiltænkt skolerne. I dag overlever kampagnen 'Hele Verden i Skole' med sponsorstøtte, og den rammer stadig bredt. I 2007 var hver fjerde danske skoleelev engageret i kampagnen for at få alle verdens børn i skole inden år 2015. Til kampagnen produceres bogen 'Læseraketten' om børn i u-lande. Den kom i 2007 i et oplag på 225.000! Men alligevel er der skåret helt ind til benet, fortæller Annelie Abildgaard, kommunikationschef i IBIS.

– Vi bruger en masse kræfter på at pleje sponsorater i stedet for at gribe de muligheder, der er i kampagnen. Og mulighederne er lige til at plukke. Det er ineffektivt.

IBIS har fx ikke tid til at tage ud på skolerne eller snakke med lærere. Der er ikke ressourcer til at servicere journalister eller til at ud-

U-landsoplysningen har holdt flyttested fra pjecerne og til internettet. Her piger i byen Sikasso, Mali. Foto: Klaus Holsting.

vikle en interaktiv platform på nettet, som elers ville være helt naturligt.

Trykkeriet Nørhaven trykker bøgerne kvit og frit, børnebogsforfattere leverer materiale uden at få en krone, og Dansk lærerforening layouter gratis. IBIS er i højeste grad taknemmelig for de sponsorer, der har gjort det muligt at fortsætte.

– Men det er skrøbeligt. Hvis blot en af sponsorerne trækker sig, risikerer vi, at hele kampagnen falder til jorden, siger Annelie Abildgaard.

Da IBIS ikke kan få tilskud fra Danidas oplysningsmidler, bruger organisationen projektrelaterede midler på maksimalt pct. på at dække de sidste udgifter til kampagnen.

Usammenhængende politik

Udfordringerne for oplysningsindsatsen på undervisningsområdet er ikke kun økonomiske.

Kim Carstensen, ny formand for Danidas

AFRIKA HITTER I 4.B

4.b på Kildevældsskolen på Østerbro i København har i tre måneder set på Afrika i de to natur- og tekniktimer om ugen. *Udvikling* har bedt lærer Michelle Girardin skitsere forløbet.

Hvilke materialer og redskaber har I brugt til Afrika-temaet?

- Besøg på Nationalmuseet under skoletjenesten.
- Skolens computere har været booket til 4.b hver tirsdag i klassens to natur- og tekniktimer.
- EMU for 4.-6. klasse om Savannen.
- Bogen: En mindre skæv verden i gratis klassesæt fra Danida.
- DR's tema 'Demokrati i det sydlige Afrika' www.dr.dk/sydafrika
- Udenrigsministeriets hjemmeside om landefakta
- København ZOO om emnet: Livet på savannen. www.zoo.dk
- Aviser, rejsebrochurer, klassens gamle og urigtige verdenskort og elevernes egne atlas medbragt hjemmefra
- En forælder, som har levet og arbejdet i Afrika, har været forbi og fortælle i to lektioner.

Har materialerne og redskaberne været gode nok?

- Det har været svært at gå i dybden, når der skulle findes fakta om Afrikas lande til dette klassetrin. Enten bliver det for indskolingspjattet med alt for meget om dyr eller for akademisk med for mange svære begreber.
- Der har været rigtig meget og godt materiale, men det kræver sit at differentiere det til klassens forskellige elever.
- Nationalmuseet skal ligge først i forløbet, da elevernes informationsniveau hurtigt overstiger det, skoletjenesten derinde kan tilbyde.
- Internettet er uundværligt til et emne som dette. Eleverne finder hurtigt materiale, som passer til deres niveau

Har I brugt EMU-portalen?

- Ja, til de elever der er gået i stå eller har haft svært ved at komme i gang med emnet. De har siddet to & to og studeret Savanne-siden.
- Siden mangler oplysninger om de forskellige lande i Afrika, som var klassens emne.

Hvad har du af råd? Hvad savner du?

- Sæt et langt forløb af til emnet. Eleverne bliver på dette alderstrin meget opslugte, fordi de finder det superspændende at se, hvordan resten af verden ser ud i forhold til deres egen hverdag og levevis.
- Penge til at købe Danidas klassesæt om børn i Mozambique og at kunne betale en foredragsholder.

Oplysningsudvalg, finder statens politik på uddannelsesområdet usammenhængende.

– I dag nævner læseplanerne globalisering. Der er intet krav om, at elever skal forholde sig til fattigdom og udviklingsdimensionen, siger han.

Mange organisationer deler samme bekymring. En af anbefalingerne fra NGO-træffet den 19. januar i Eigtveds Pakhus lød: "Udenrigsministeriet må tage initiativ til dialog med Undervisningsministeriet og alle interesserede om den globale dimension i undervisningen på alle trin, herunder NGO'ernes rolle."

DUR! DUR IKKE!

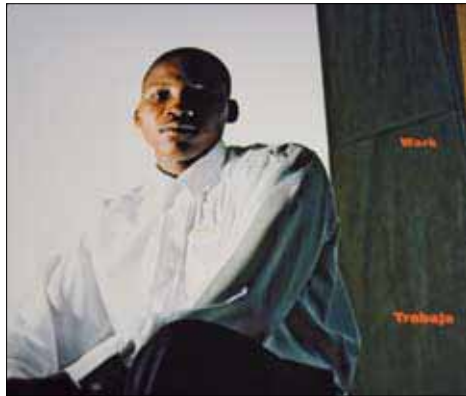
Hvilken slags u-landsoplysning virker i 2008? Udvikling har bænket den prisbelønnede kommunikationsrådgiver Christian Have og bedt ham bedømme tre konkrete produkter.

Tekst og fotos: Jan Kjær

BLÅ BOG: CHRISTIAN HAVE

Født 1954. Direktør for Have PR & Kommunikation og adjungeret professor ved Institut for Kommunikation på Ålborg Universitet. Dannede i 1983 Have PR & Kommunikation. Medierådgiver for adskillige danske politikere og flittig foredragsholder. Har desuden løst strategiske opgaver for blandt andre Dansk Røde Kors, AIDS Fondet og Unicef.

Arbejde Work Trabajo

'Arbejde Work Trabajo' er en fotofortælling om ulykker, børns knoklen, dårlig løn og andre udsnit af arbejdslivet i andre lande. Fotograf Søren Zeuth har taget billederne, journalist Peter Rasmussen har redigeret de ultrakorte billedtekster, og tidligere statsminister Anker Jørgensen har skrevet forord om mindre solidaritet og manglende forståelse for arbejdere i fattige lande. Bogen er udgivet af 3F i 2007 med støtte fra Danida.

Have siger:

– Det er en rigtig flot og lækker kunstbog. Et kvalitetsprodukt. Jeg tvivler dog på, at bogen som kommunikationsværktøj har nogen som helst virkning på andre end dem, der har lavet den, fotografen, tekstforfatteren og forbundet. I bedste fald kan den nå dem, der i forvejen er 100 pct. enige.

– Misforstå mig ikke. Jeg kan bestemt se idéen bag bogen og synes, det er en spændende idé. Men kommunikation skal ændre holdning, adfærd eller forståelse. Ellers har kommunikation ikke noget formål. Det gør 'Arbejde Work Trabajo' ikke.

– Bogen er simpelthen blevet for lækker, for æstetisk. Det er kunst! Men de fantastiske fotografier fungerer blot som en udstilling, ikke som en måde at fortælle en historie på.

En mindre skæv verden

Bogen 'Turen går til en mindre skæv verden' er en rejse gennem 2015 Målene ledsaget af portrætter fra en lang række lande og information om 2015 Målene og dansk u-landsbistand. Bogen er skrevet i 2006 af journalist Jesper Strudsholm, og er et samarbejde mellem Politikens Rejsebøger og Danida.

Have siger:

– Jeg kan rigtig godt lide denne bog. Det er en uforudsigelig, utraditionel og kreativ måde at kommunikere det forholdsvis vanskelige emne, som 2015 Målene er. Man forventer ikke 'Turen går til'-konceptet anvendt på u-landsområdet. Konceptet er helt rigtigt tænkt. Der er tale om en kommunikationsplatform, hvor der allerede er meget trafik. Samtidig er der en accept af værktøjet, som vi som brugere forbinder med at tage ud i verden og opleve.

– Det er utroligt vigtigt, at produkter er både forudsigelige og uforudsigelige på samme tid. Det uforudsigelige ligger i indholdet, altså det vi skal lære. Det forudsigelige er rammerne, fx layout. Når de to ting er til stede i en passende blanding bliver der talt i øjenhøjde. Som brugere føler vi os trygge. Det mix har 'En mindre skæv verden'.

– Bogen taler i øjenhøjde. Den belærer os ikke om, hvad vi skal mene. Den taler ikke ned til os, men kommunikerer med os.

– Jeg kan forestille mig, at bogen allerede er en stor succes.

Mayas eventyr

Mayas Eventyr er et online spil for 7-12-årige. Scenariet er Guatemala, og spilleren bliver ført igennem en række typiske udfordringer for et barn med mayabaggrund: sprogbarrierer, fattigdom, militærbevogtning og turister. Spillet er blevet til i et samarbejde mellem Mellemløst Samvirke og Danida i forbindelse U-landskalenderen 2007.

Se www.mayaseventyr.dk

Have siger:

– De nye medier er leveringsdygtige i både underholdning og læring, og 'Mayas Eventyr' er et godt eksempel på edutainment. Spillet er fuldstændig rigtigt efter min smag. Det engagerer, aktiverer og informerer.

– Spillet passer til målgruppen, og der er 100 procent accept fra brugerne. Det er lavet i øjenhøjde og er ikke belærende, hvilket jeg synes er ekstremt vigtigt.

– 'Mayas Eventyr' har i udformning og grafik en charme og en lethed over sig, som jeg tror vil blive accepteret. Den type spil kan godt laves simpelt og effektivt, og det behøver ikke tage 2-3 år at udvikle det. I dag ser vi, at spil skal være mere ekstreme og live-agtige, og koster tid og penge. I forhold til u-landsformidling skal man slet ikke forsøge at konkurrere med de helt store professionelle spilproducenter, for det har man ikke budgetter til. Så gør en dyd af nødvendigheden.

– Der er noget med brugervenligheden. Det kan det være svært at finde ud af, hvad man skal og hvor man skal hen. Og så henvender spillet sig til børn mellem 5 og 10 år, ikke 7 til 12 år. Her hopper kæden af. 'Mayas Eventyr' bliver lidt ufedt for de 10-12-årige.

HAVE OM ORGANISATIONERNE I CYBERSPACE

Alle u-landsorganisationer har hjemmesider. Det har længe været et must, men flere er nu begyndt at tage de nye værktøjer i cyberspace i brug, såsom Youtube og blogs. Folkekirkens Nødhjælp gør fx brug af det elektroniske mødested Facebook til at informere og mobilisere sine frivillige til Sogneindsamlingen i marts og sit ungdomsnetværk.

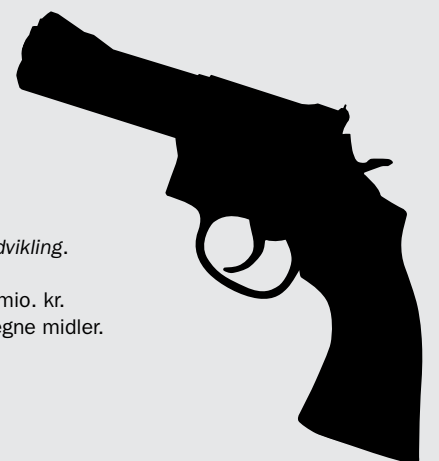
– Det er et område, der er meget i sin vorden, men jeg kan kun anbefale, at organisationerne tager alle de kommunikationsplatforme i brug, der findes derude. Cyberspace ændrer sig hurtigt, og måske udvikler alle platformene sig ikke optimalt. Men det er fantastisk vigtigt at være der. Som organisation får man erfaring og læring. Man får svar på, hvad der fungerer – og hvad der ikke fungerer.

– Vi er i øjeblikket i en transformationsperiode, hvor vi både er gammeldags analoge og digitale, og der er en klar forventning hos forbrugerne om at få begge tilbud. Der er altså ikke tale om noget, som afløser noget andet. At være til stede på nettet kræver ekstra ressourcer, som tilfældet er med enhver ny kommunikationsplatform. Det er *add-on*, noget der skal lægges oveni.

U-LANDSOPLYSNINGENS SEKSLØBER

- NGO'ernes projektrelaterede midler (max. to pct. af det Danida-financierede budget til projekter i u-landene). Ca. 15 mio. kr.
- Danidas egne oplysningsaktiviteter. 13 mio. kr.
- Danidas Oplysningsbevilling – herunder avisen *Udvikling*. 12,7 mio. kr.
- Rejsestipendier til private 'u-landsoplysere'. 1,3 mio. kr.
- Organisationer og privatpersoners oplysning for egne midler. Ingen opgørelse.
- Danske mediers egen dækning af u-landene. Ingen opgørelse.

/jk

VÆRST AT VÆRE LIGEGLAD

Suzanne Nielsen vandt Verdensbilledlegatet sidste år for en film om Sydafrika. Udvikling har mødt kvinden bag vinderfilmen.

Af Jan Kjær

Hvorfor ville du lave en film under Verdensbilledlegatet?

– Jeg ville gribe en enestående mulighed som studerende for at fordybe mig i tredje-verdensproblematikker og gøre det igennem mit foretrukne medie; nemlig tv. Jeg fik derved en mulighed for både at rejse, udvide min og andres horisont og lave tv på samme tid.

Hvad ville I med filmen?

– Vi ønskede at give indsigt i de problematikker børn står over for i Sydafrika, efter at apartheid officielt er blevet afskaffet. Den skulle skabe identifikation, forståelse, indsigt og derved gøre Afrika nærværende.

Hvad fik I ud af projektet – ud over at vinde?

– Vi fik en utrolig oplevelse ud af at lave filmen og lærte selv meget om tilstandene i Sydafrika, som vi har kunnet fortælle videre. Vi har været ude at holde flere foredrag på skoler, balletskoler, foreninger og har derved udvidet viden om Sydafrika og apartheid. Vi fandt en utrolig interesse for emnet blandt den yngre del af befolkningen.

– Jeg bliver aldrig træt af at fortælle historier, heller ikke fra den tredje verden. Den personlige succes, vi har oplevet med filmen fra Sydafrika, har kun givet mig lyst til at blive ved med at oplyse om emner fra den tredje verden.

– Jeg ærgres ofte over den ligestyldighed, der ofte opstår i Vesten, når der tales om Afrikas problemer. Med de dokumentarfilm, jeg får mulighed for at lave, kan jeg gøre ligestyldigheden til skamme. Forstået på den måde, at de, som er ligestyldige, indser, at 'dem dernede' rent faktisk også er mennesker, som blot kæmper for at få succes i livet – præcis som dem selv.

Journalistlev Suzanne Nielsen, 28, lavede 'Balletdrømme i slummen' sammen med Camilla Folsach Madsen.

Ansøgningsfristen for Verdensbilledlegatet 2008 er 2. april. Se www.3world.dk og annonce nederst side 26.

UNG Ø I CYBERSPACE

Udvikling kigger over skuldrene, mens 115 unge fra Danmark og Jordan debatterer migration og globalisering på den virtuelle ø Global Island.

Tekst og foto: Jan Kjær

Skal vi hjælpe mennesker i andre lande til at immigrere. Eller skal vi lave endnu skrappe regler? Har vi som mennesker ret til at slå os ned, hvor vi lyster?

Det er dilemmaerne, som omkring 115 unge skal forholde sig til under et besøg på *Global Island*, et rollespil i cyberspace med debat og konkurrence. 66 af de unge sidder i Jordan, 30 på Frederikshavns Gymnasium, og i 2. G. på Roskilde Handelsskole er 25 aktive spillere med en gennemsnitsalder på 18 år i sving.

Burah på 17 år har lige skrevet et indlæg på et af dilemmaerne:

– Jeg synes, vi skal åbne grænserne, når der er krig, men når der er fred, skal vi støtte folk i deres hjemlande. Der kan de leve sammen med deres familier efter deres egne værdier.

Der er alt for meget forskel på rigdom og fattigdom i verden, mener Sabina på 18 år.

– Det er ikke fair, at nogle sulter, mens andre spiser slik hver dag. Vi er nødt til at dele, og vi danskere skal give, hvad der skal til for at blive mere lige.

Camilla på 17 år synes, det er tydeligt, at det er svært for jordanerne og danskerne at blive enige:

– De synes ikke, vi er åbne for deres kultur. Vi synes det modsatte, siger Camilla og fortsætter:

– De vil gerne have, at vi lukker dem ind. De må også gerne komme, men det kræver, at de integrerer sig ordentligt. I dag er det sådan, at selvom vi lever i samme land, lever vi stadig i to forskellige verdener.

Point giver liv

Lidt rap-musik drøner ud af en højtaler i klasseværelset. Ind imellem kommentarer og artikler spiller drengene computerspil, og pigerne surfer rundt på sociale hjemmesider.

Da forslagene kommer til afstemning, er der vild gang i klasseværelset. Der er pustet ny energi i seancen. Fra den anden ende af klasseværelset lyder råbet:

– Jeg har fået point, mand. Folk æælsker mig jo!

Et forslag om, at penge vundet i lotto skal gives til de fattige i Afrika, høster mange points. En gruppe piger er kede af, at de ikke kan stemme. De har ikke fået sendt deres forslag i tide, og så klapper fælden. Ingen stemmeret.

Muhammed igen igen

I 2.G. i Roskilde har hver elev sin computer,

Jeg synes, man bliver lidt mere forstående, når man ser, hvad de mener, siger Stine, 17 år (2. fra venstre). Trods Muhammed-sag er der direkte linje mellem gymnasieelever i Roskilde og Jordan.

og der er strøm på som sædvanligt. I Jordan i den anden ende må deltagerne deles om computere to og to, og et par deltagere har slet ikke en heldig dag. Flygtningelejren, hvor de bor, er gået i sort, så de er på jagt efter en computercafé, hvor de kan koble sig på. Men der er også andre problemer. Genoptrykning af Muhammedtegningerne i de danske aviser får flere deltagere til at trække sig.

Alligevel er den generelle oplevelse positiv. Det fortæller journalist Suad Nofal, der følger spillet i Jordan og besøger fire af skolerne der.

– Deltagerne så ud til at nyde spillet, fortæller Suad Nofal og fortsætter:

– Nogle af de danske elever er blevet opfattet som stædige, genstridige og svære at overbevise, hvorimod de jordaniske elever er samarbejdsvillige.

– En af de jordaniske unge efterlyser svar på deres spørgsmål til danskerne, og en lærer foreslår, at man overfører *Global Island*-idéen til de jordaniske skoler.

Verden er vigtig

I Roskilde synes Sabina om undervisningen i cyberspace:

– Det er en god idé med *Global Island*. Det kunne dog i starten være lidt svært at se, hvad man skulle. Grafisk er det fint stillet op, men det er mest det, folk skriver, der er interessant. Noget af det er lidt overdrevet, men de fleste kommentarer er gode. Fedt, hvis meget af det kommer til at ske.

17-årige Stine finder den virtuelle kontakt mere realistisk end et interview på tv, men ved ikke helt, om hun vil huske debatten i længere tid.

For engelsklærer Kirsten Gravensen er *Global Island* en god platform, der kan modne eleverne.

– Det er vigtigt at vide noget om verden, hér har lærere en opdragende funktion. Derfor har jeg ofret nogle engelsktimer på dette projekt, fortæller hun.

Hun har selv rejst flere gange i Mellemøsten

og var fyr og flamme, da muligheden for dialog med de jordaniske unge tilfældigt poppede op. Med forberedelse og spilledag bliver det til i alt 12 lektioner taget fra forskellige fag – indtil videre.

– Jeg kan se ud fra det, der er kommet fra Jordan, at denne dag ikke kan stå alene. Jeg er nemlig ikke helt sikker på, at jordanerne er blevet positive over for os.

Engelsklæreren vil prøve at fortsætte kontakten med elever og lærere, i første omgang via e-mail, hvilket eleverne er med på. Kirsten håber også på besøg af gæstelærere fra Jordan.

– Vi skal kunne kommunikere med hinanden! siger Kirsten Gravensen.

I evalueringen svarer flere af de danske elever, at de har ændret opfattelse og fremover vil læse mere om Mellemøsten i aviserne.

FAKTA OM GLOBAL ISLAND

På den virtuelle ø *Global Island* skal elever mellem 14 og 19 år finde løsninger på verdens problemer som borgere og parlamentarikere i et af øens fem lande. Eleverne kan afprøve deres færdigheder som beslutningstagere i en demokratisk, parlamentarisk proces, hvor de online skal formulere og argumentere for deres holdninger gennem debat, taler, afstemninger og avisartikler. Spillet skal fremme dialog og forståelse på tværs af sociale, etniske og religiøse skel og geografiske grænser.

Det er gratis at deltage i spillet, der er udviklet af Mellemløst Samvirke. Se www.globalisland.nu

Seancen d. 15. februar var et prøvespil på kun én ø. Op til 1.500 unge kan være med på sammen, når alle fem øer er i brug.

Spillet på Roskilde Handelsskole var støttet af Det Arabiske Initiativ under Udenrigsministeriet.

FRA ULD TIL GULD

Danmark hjælper med at brande den sydamerikanske lama. I et samarbejde med danske modedesignere vil det bolivianske uldfirma Altifibers skabe et nyt image for det særprægede dyr.

Tekst og fotos: Niels Boel, La Paz

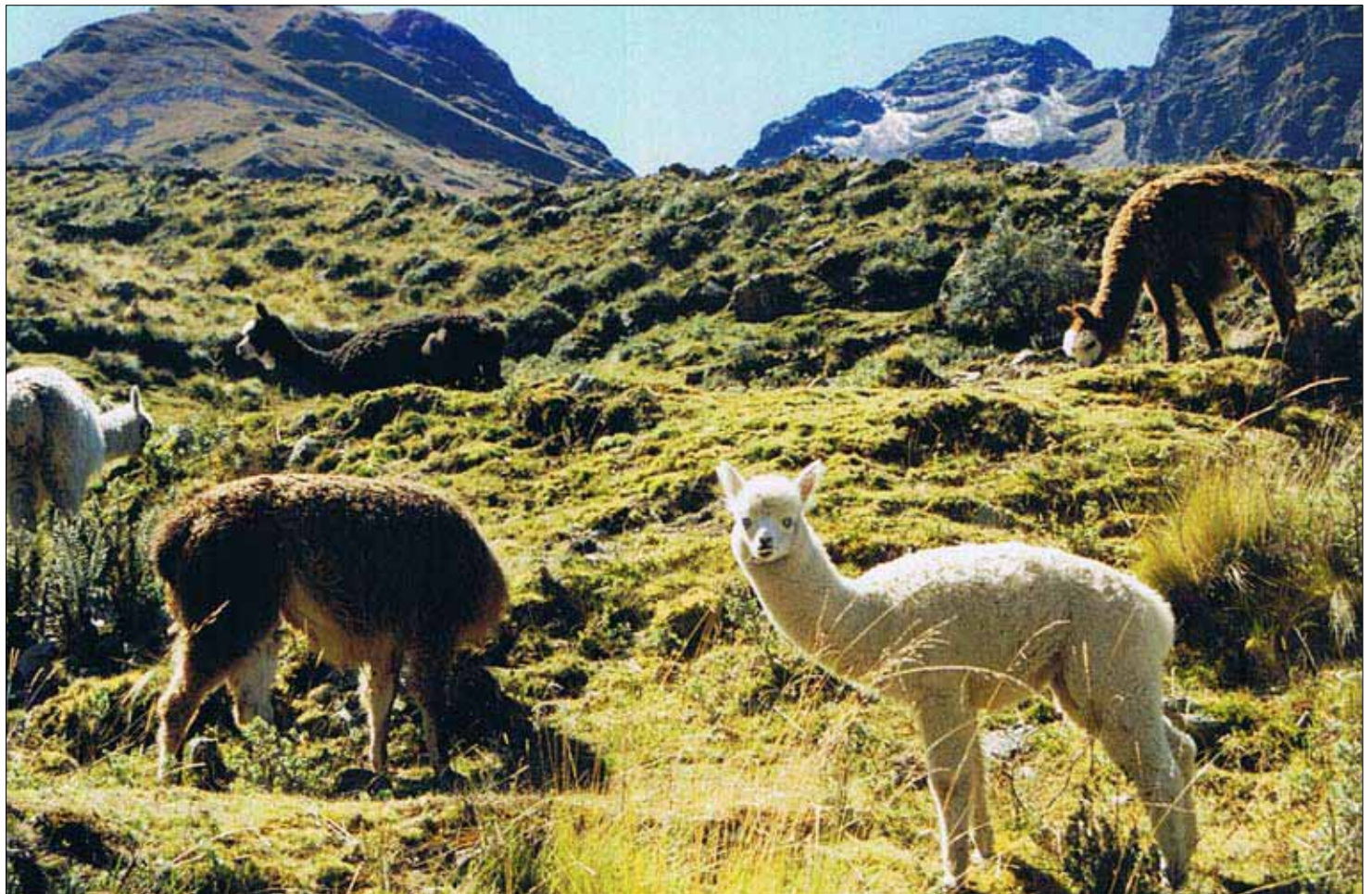
Umiddelbart leder uldvirksomheden Altifibers og dens lave og tætte fabriksbygninger i den bolivianske storby El Alto mere tanken hen på det tidlige, heroiske industrialisme – som beskrevet af de store realistiske forfattere fra 1800-tallet, Zola, Balzac og Dickens – end på smart design og teknologisk avantgarde.

El Alto – det betyder 'Den høje by' – ligger udstrakt for foden af sneklædte bjerge på en gold højslette fire km over havets overflade. Byen, der troner over Bolivas hovedstad La Paz, er verdens største indianske by og er vokset kolossalt de seneste år, hvor indianske bønder har forladt lukkede miner mod syd eller den udpinte jord ude i bjergene.

Der blæser en iskold vind ind fra bjergene på El Alto, der ligner en gigantisk byggeplads med mange ufærdige, ofte jordklinede, lave huse og uasfalterede veje. Ofte er her hverken indlagt lys, vand eller afløb.

Altifibers' fabrikker ligger i et nyanlagt industrielt kvarter i yderkanten af byen. I gården sidder indianske kvinder iført mange lag skorter – et par af dem også med den traditionelle bowlerhat – under den stikkende højfjeldssol. De strikker sweatre, huer og sjaler m.v. i lamauld, mens de læner sig op af nogle lave kontorbygninger, hvor uld til strikning udleveres på en vægt. Når arbejdet er færdigt skal sweatre, huer osv. vejes med den overskydende uld, så man er sikker på, at intet forsvinder.

Lidt længere væk i en enorm hal er omkring 100 kvinder iført masker ved at afstøve uld fra

Alpakaen på toppen: Alpakaen har altid været finest - men med ny teknologi har den mere krasbørstige lama givet Alpakaen konkurrence i tekstilverdenen.

lamaer. Uldpartikler hvirvler op, og luften er tæt af fibre, som kradser i næse, mund og øjne. I de tilstødende hangarlignende bygninger er enorme maskiner opstillede. Uld køres ad slisker og renses. I andre haller bliver fibre renses, udspundne, samlet og farvet.

Den hellige uld

Altifibers opkøber 80 pct. af Bolivias produktion af uld fra såvel får, lama, alpaka og vicuña. Gradvist har virksomheden udvidet sit virkefelt, og udover opkøb, videresalg og eksport af råuld har Altifiber i dag færdige produkter

som frakker, sweatre m.v. Firmaet skaber ikke selv kollektioner, men bruger de bolivianske råvarer til at fremstille udenlandsk design for udenlandske kunder.

Marketingschefen Rodrigo Márquez er en ivrig rundviser, men stående foran en jerndør i de inderste haller bliver hans stemme lav og højtidelig som ved indgangen til en katedral. Dette er fabrikkens stolthed – nærmest den hellige gral – hemmeligheden bag den særlige markedsføring af lamauld.

Ved hjælp af en særlig teknologi udskilles de grove fibre fra de finere, så lamaulden fremstår blød og lækker. Den bliver på den måde fuldt ud konkurrencedygtig i forhold til lamaens umiddelbart blødere fætre, alpakaen og vicuñaen.

Jeg får kun et kort glimt af de hemmelige gemakker – og må ikke fotografere maskinerne.

Da vi flere haller senere er nået frem til den strømlinede produktafdeling – med dataopmålingsmaskiner og hightech designborde – kan Márquez stolt fremvise det endelige resultat: Sweatere og sjaler i den fineste uld, som ellers stik imod forventningen er fra den grove lama med de korte uldfibre.

Design-revolution

I Bolivia er der ca. tre mio. lamaer og 300.000 alpakaer. I nabolande Peru – som er internationalt berømt for sine uldprodukter – er forholdet lige omvendt. Det betyder, at Boli-

via hidtil ikke har udviklet sin egen uldindustri, idet man fra Peru har importeret den fine alpakauld, som er mere velegnet til tøjproduktion.

Det er derfor intet mindre end en revolu-

Virksomheden Altifibers har givet beskæftigelse til mange kvinder i El Alto.

LAMAER OG ALPAKAER

Lamaer og alpakaer har sikret uld til tøj og tæpper til sydamerikanerne, længe før europæerne kom med deres får.

For de fleste danskere vil lama, alpaka og vicuña være ét fedt, og formentlig temmelig ukendte. Lamaen, det sydamerikanske dyr af kamelfamilien er måske mest kendt som det spyttende dyr i Tintin-albummet fra Inkariet.

Feinsmeckere vil derimod skelne knivskarpt mellem den grove, sammenfiltrerede uld fra lamaen – som klør og minder om fåreuld, den finere og mere eftertragtede alpakauld og endelig den sjældne, vilde vicuñas uld, der er blød som silke og regnes for verdens fineste uld.

Den grove lamauld er robust og glimrende til vadsække og tæpper – ikke til fløjlsbløde sweatere og trøjer. Hertil er alpakaens uld langt mere velegnet. Alpaka hører til de fine uldtyper, som på verdensplan har appel til de såvel miljø- som modebevidste.

Men nu skal lamaens grove uld takket være ny teknologi og dansk tekstildesign konkurrere med den bløde uld som alpaka, kashmir, angora og vicuña.

tion, når bolivianske Altifibers har udviklet en metode, der kan skille de grove lamafibre fra de fine og dermed fremstille tøj af en lige så blød kvalitet som af alpaka. Virksomheden kan som den første eksportere uldprodukter fremstillet af lamauld.

De fremviste færdigstrikkede produkter er et resultat af et samarbejde med danske moddefirmaer, som udvikler smart design til Altifibers strikprodukter. Danske designere har her fundet en nicheproduktion, der henvender sig til såvel de mode- som de miljøbevidste. For det bolivianske firma er det et helt nyt marked, som samarbejdet med danskerne åbner. Flere uger om året kommer de unge kvindelige danske designere til El Alto for på tæt hold at følge processen med fremstillingen af de nye kollektioner.

– Vi kan mærke på efterspørgslen efter vores uldprodukter, at folk er trætte af kunstmaterialer som polyester, akryl og så videre, forklarer marketingschef Rodrigo Márquez.

Bedre arbejdsforhold og miljø

– Danida spiller en stor rolle for at sikre, at vi kan forbedre forholdene for arbejderne, sikkerheden, arbejdsmiljøet og miljøet, siger Márquez.

Et nyt industrianlæg skal således sikre, at 50 pct. af det brugte rensningsvand genbruges.

De færdige tekstiler repræsenterer kun 15 pct. af Altifibers omsætning, men til gengæld genererer de 50 pct. af beskæftigelsen. Omkring 250 kvinder fra El Alto – fortrinsvis enlige mødre – sidder rundt omkring i byen og strikker tekstiler i lamauld. Andre arbejder på fabrikken med fremstilling ved symaskiner.

25-årige Dismela Quispe fortæller, at hun som 20-årig flyttede til El Alto med sin familie, der kommer fra de bolivianske minedistrikter. Hun har tidligere arbejdet for en anden tekstilfabrik og modtog den samme løn, ca. 550 kr. om måneden. Men hvor hun før undertiden måtte blive til kl. 1-2 om natten, når en ordre skulle i hus, har hun nu faste mødetider og kan gå kl. halv fem hver dag.

REFORMPROCES – EN BALANCEAKT

Bolivias præsident Evo Morales har holdt sig to år ved magten – længere end sine fire forgængere – ved at føre en moderat reformpolitik. Han skal tilfredsstille utålmodige sociale organisationer, som katapulserede ham til magten. På den anden side er han presset af godsejere og forretningsfolk i fire nordøstlige provinser, hvor de fleste af landets store naturgasreserver befinder sig.

Nu er den politiske situation gået i hårdknude. Regeringen ønsker større økonomisk råderum ved en forøget kontrol med indtægterne fra naturgasen. Det kræver en ændring af den hidtidige fordelingsnøgle på bekostning af de nordøstlige provinser.

Samtidig anerkender et udkast til ny forfatning – som skal vedtages ved folkeafstemning – traditionelle indianske områders ret til selvstyre. Dette betragtes af eliten i de mere velstillede områder mod øst som en bombe under deres selvstyreplaner. Såvel store godser som gasforekomster befinder sig på traditionelle indianske områder.

Oppositionen kalder forfatningsforslaget ugyldigt, fordi det ikke blev vedtaget med to tredjedele af stemmerne i en særligt indkaldt grundlovsskrivende forsamling. Den har bebudet folkeafstemninger om selvstyre i de oprørske provinser. Et flertal i landet forkastede forrige år et forslag om selvstyre, mens forslaget vandt i de fire nordøstlige provinser.

Generalsekretæren for Organisationen af Amerikanske Stater, José Miguel Insulza, har nyligt udtrykt støtte til den bolivianske reformproces. Danmark har søgt sammen med andre EU-lande at fremme en dialog mellem parterne. Udviklingsminister Ulla Tørnæs siger til *Udvikling*: – Arbejdet med den nye grundlov er del af en meget vanskelig overgangsproces mod det, der forhåbentligt bliver et demokrati for hele den bolivianske befolkning. De sociale og økonomiske uligheder er alvorlige i Bolivia, og indianerne har i århundreder været marginaliseret. Danmark spiller en vigtig rolle som en af de største donorer i Bolivia og bidrager aktivt til at fremme den dialogproces, som er nødvendig for at sikre en fredelig politisk udvikling i Bolivia.

DANSK STØTTE TIL VÆKST I BOLIVIA

'Business to Business' programmet skal skabe vækst og beskæftigelse i Bolivia, fastslår Charlotte Slente, dansk ambassadør i La Paz.

Af Niels Boel, La Paz

Det er ikke idealisme, der får den store tegnedreng frem, når bunken med danske virksomheders forslag til samarbejde med ditto bolivianske skal vurderes som led i Business to Business programmet, også kaldet B-2-B.

Samarbejdet med de danske virksomheder har betydet, at Altifibers har ansat en masse medarbejdere – specielt kvinder fra den fattige by El Alto – til at lave strikketøj.

– Idealisme er selvfølgelig en vigtig ingrediens, men hvis ikke produktet er økonomisk rentabelt, så holder det jo alligevel ikke. Der gives ikke penge til ting, som man vurderer ikke er økonomisk bæredygtige på langt sigt, forklarer Danmarks ambassadør i Bolivia, Charlotte Slente.

Det langsigtede perspektiv er i centrum, for projektet skal skabe holdbar vækst og øget beskæftigelse i Bolivia, fortsætter ambassadøren.

Programmet åbner for, at bolivianske virksomheder kan foretage et spring fremad ved at få overført viden og teknologi gennem et samarbejde med danske virksomheder.

– Det kan forøge værdien af de produkter, som de bolivianske virksomheder producerer, sikre adgang til nye markeder, måske forbedre kvaliteten og indføre begrebet corporate social responsibility. Det er nyt her i Bolivia, siger ambassadøren

Corporate social responsibility – eller på dansk virksomheders etiske ansvar – handler blandt andet om at forbedre miljøet og arbejdsmiljøet for medarbejderne på virksomhederne.

Et godt eksempel

Charlotte Slente fremhæver virksomheden

Charlotte Slente. Foto: UM

Altifibers som et godt eksempel på det udbytte, bolivianerne får af B-2-B programmet.

– Der tale om et enestående lokalt produkt, nemlig lama- og alpakauld. Virksomheden solgte tidligere rågarn på det bolivianske og internationale marked. De ønskede at undersøge muligheden for at lave færdige, strikkede uldprodukter og opdagede så muligheden for at indgå i et samarbejde. Her er der sket en overførelse af viden om design: Hvad er det for uldsweatre, man gerne vil gå rundt i, hvis man vil være smart fx i Danmark?

Programmet betalte for, at en dansk designvirksomhed sendte folk til Bolivia og sammen med Altifibers lavede en kollektion af strikvarer, trøjer med videre til et modemarked i Danmark. Men den nye viden om design og garnkvalitet kan Altifibers nu lave færdigstrikkede uldmaterialer, der kan eksporteres.

– Med programmet er der åbnet for en markedsadgang, som er helt enestående for en virksomhed, som før solgte uforarbejdet uldgarn på det bolivianske og det internationale marked. Nu kan de pludselig eksportere meget dyre varer af uld til Europa og USA, fortæller Charlotte Slente.

Øget beskæftigelse

Ambassadøren peger samtidig på beskæftigelseseffekten som eksemplarisk for programmet's målsætning.

– Samarbejdet med de danske virksomheder har betydet, at Altifibers har ansat en masse medarbejdere – specielt kvinder fra den fattige by El Alto – til at lave strikketøj.

De nyeste overvejelser går blandt andet på at oprette en børnehaven ved siden af fabrikken, hvor tekstilarbejderneskerne kan få deres børn passet.

– Det vil fremme muligheden for, at de kan få noget fra hånden, samtidig med at det er en social foranstaltning for kvinder, som i dag skal klare deres strikkearbejde ved siden af et væld af daglige pligter som mødre.

B-2-B PROGRAMMET

'Business to Business programmet' støtter etablering af langsigtede samarbejder mellem virksomheder i Danmark og Danidas programsamarbejdslande. Der er årligt afsat 200 mio. kr. Hvert partnerskab kan modtage op til fem mio. kr. i støtte fordelt over en treårig periode. I Bolivia er der bevilliget 10 mio. kr. til nye projekter i 2007.

Gennem B-2-B programmet kan danske virksomheder få hjælp til udvælgelse af den rette samarbejdspartner ved en begrænset økonomisk støtte til besøgsrejse og forundersøgelse. For de danske virksomheder sikrer samarbejdet adgang til nye markeder, produkter og produktionsmuligheder. For de lokale virksomheder handler det om at styrke deres position gennem adgang til dansk knowhow og teknologi.

B-2-B programmet, som er fortsættelse af det tidligere PrivatSektorProgram, skal sikre, at Danidas tværgående hensyn i højere grad inddrages.

Der er tre faser i programmet. I den første fase etableres kontakten mellem parterne. Herefter følger udviklingsfasen og endelig den egentlige samarbejdsfase, som skal være et kommercielt levedygtigt og målrettet samarbejde.

DET HELE KOMMER FRA ENGLAND

Oxfam forsøger at begrænse brugen af kendisser. Og dog. På hjemmesiden er listen lang og tæller blandt andet Cold Play, Annie Lennox og Angelique Kijo. Her er det den kendte skuespillerinde Helen Mirren, som især er kendt fra krimiserier også på de danske fjernsynsskærme. Foto: Brian Moody/Oxfam.

Ideen om at give en ged startede i England ligesom en god håndfuld andre fundraising-metoder. Udvikling har været i Oxford for at møde direktøren for fundraising hos Oxfam, Cathy Ferrier, til en snak om hvorfor briterne bare er så knivskarpe til fundraising.

Af Thomas Normann Hougaard

Hvorfor er man i England så gode til at finde på nye ideer, når det gælder fundraising?

– Vi har udviklet en kultur, hvor det, at give som individ, betyder meget, og Oxfam og hele NGO-sektoren i England er afhængig af

hundrede tusinder af givere. Derfor har sektoren været tvunget til at lave en bred palet af kampagner for at fortælle befolkningen, hvad det er man laver og på samme tid motivere dem til at støtte.

Hvad bunder den kultur i, mener du?

– Jeg tror, den bunder i en dyb følelse af ansvar for andre. Folk vil gerne gøre noget for, at mennesker omkring dem også har det godt.

Det jordnære

Hvad ser du som den vigtigste trend inden for fundraising lige nu?

– Jeg synes, at vi oplever en ændring i folks holdning til at donere, som kommer til udtryk på to måder: For det første er folk blevet mere mistroiske over for store Kooperationer og firmaer. De vil have noget mere jordnært og håndgribeligt. For det andet vil folk i højere grad vide, hvad det er, de støtter, og vi ser flere og flere, der støtter sager og projekter, som ligger tæt på deres personlige interesser. En anden trend, som jeg synes er værd at nævne, er den nye filantropi. Det er virkelig noget, der er ved at slå igennem. Et godt eksempel på det er, at Sunday Times nu har indført en liste over landets største, private donorer ved siden af listen over landets rigeste. Det giver naturligvis os flere muligheder for at få donationer. Som en tredje trend kan man nævne, at flere firmaer udvikler strategier for CSR, hvilket også giver os flere samarbejdspartnere.

Det er mit indtryk, at partnerskaber mellem store virksomheder og NGO'er i England er meget udbredt. Hvad er grunden til denne vilighed blandt virksomhederne til at engagere sig?

– Jeg tror, at firmaerne har opdaget, at mange medarbejdere gerne vil være en del af en virksomhed, der er interesseret i at gøre en forskel for andre. Dermed giver det nogle

fordele i forholdet mellem arbejdsgivere og medarbejdere, når firmaet engagerer sig.

Hvad er den mest populære kampagne for jer lige nu?

– Unwrapped (Oxfams kampagne med utraditionelle julegaver som fx skriveborde til skolebørn i u-lande, red.) er meget populær, ingen tvivl om det. Men det er altså stadig fra de individuelle donationer, vi får mest støtte. Jeg vil skyde på, at vi får syv gange så meget ind gennem individuelle donationer, som vi gør gennem Unwrapped.

Hvorfor er Unwrapped-kampagnen blevet så populær, tror du?

– Som nævnt ser vi, at folk gerne vil støtte projekter, der interesserer dem, og det er da sikkert en grund til det. Jeg tror, at en anden grund er, at mange har en følelse af, at de og deres nærmeste rent faktisk har ting nok, og at de derfor ikke ved, hvad de skal give hinanden. Så der fungerer Unwrapped jo som en gaveløsning. Derudover har kampagnen uden tvivl haft et stærkt budskab, der er trængt igennem til folk, som ellers ikke har den store viden om eller interesse for situationen i de pågældende lande. Det kan vi se på alle de helt nye kunder, vi har fået efter lanceringen.

Folk vil gi' gaver

Hvordan udvikler I ideerne til jeres kampagner?

– Ideerne opstår i vores afdeling for innovation og udvikling. Når vi har en ide, der virker lovende, bliver den udsat for massiv research, både blandt vores partnere i de lande, kampagnen skal hjælpe og blandt fokusgrupper, der bliver valgt ud i vores donor-database. Så man kan vel kalde det en test-and-learn strategi.

Hvornår betegner I en kampagne eller en ide som en succes?

– Det lyder måske kynisk, men det bliver

bedømt ud fra omkostnings- og indtægtsanalyse. Hvor meget har vi brugt, og hvad har vi fået ud af det, ud fra de mål, vi satte os fra starten.

Der har været kritiske røster i Danmark, der hævdede, at for eksempel giv-en-ged kampagnen fokuserer mere på at promovere organisationen, der kører kampagnen, end på modtagernes behov. Hvad mener du om det?

– Det kan jeg slet ikke genkende. Produkterne i fx Unwrapped-kampagnen er valgt ud fra det, vores partnere i de respektive lande har fortalt os, der var brug for. Jeg er sikker på, at vi kunne have solgt meget mere, hvis vi havde solgt bamser eller lignende. Det, vi vil med vores kampagner, er at prøve at beskrive, hvad folk i u-landene har brug for og på den måde motivere folk til at støtte det.

”

Vi går i højere grad efter at høre stemmer fra de områder og samfund, vi arbejder i end stemmer fra vestlige kendte.

Cathy Ferrier

Brug kendte med måde

I bruger Helen Mirren (engelsk skuespillerinde, red.) som frontfigur i en af jeres kampagner. I hvor høj grad benytter I jer af kendte mennesker som en del af jeres kampagner?

– Der er ingen tvivl om, at det i nogle tilfælde kan få budskaber ud, men man skal gøre det med omtanke. Helen Mirren er en af vores ambassadører, og på grund af tonen i Unwrapped-kampagnen var det ok at bruge hende der. Hvis det drejer sig om generelle kampagner, ville jeg ikke gøre det. Vi går i højere grad efter at høre stemmer fra de områder og samfund, vi arbejder i end stemmer fra vestlige kendte.

Cathy Ferrier er chef for en fundraising-enhed, der hvert år hiver 220 mio. pund hjem i private midler. Foto: Oxfam.

OXFAM INTERNATIONAL

- Grundlagt i England under Anden Verdenskrig
- Arbejder i 72 lande verden over
- Opererer med et budget på 290 mio. pund, hvoraf de 70 mio. kommer fra statslige donationer.
- Ca. 40 procent af Oxfams indsats er fokuseret på katastrofehjælp.
- Oxfam arbejder desuden med udviklingsområder som hiv/aids og landbrug.
- Laver også kampagner om klimaændringer (bl.a. på Bali-konferencen), fair trade og våbenkontrol
- Har 750 butikker i England, der sælger donerede varer. Har for nylig indført fair trade-produkter som kaffe og smykker til sortimentet.

SÅDAN BLIVER MAN FUNDRAISER

FUNDRAISING hedder tidens trend, og stadig flere jobannoncer fra NGO'er efterlyser folk, der mestrer kunsten. Men endnu er der ingen uddannelse, hvor man kan lære af rejse penge. Vejene til fundraisertitlen er derimod mange.

Af Signe H. Damkjær

Farmaceut, flymekaniker, flyveleder, folkeskolelærer, frømand...nej, man kan ikke finde uddannelsen som fundraiser i Politikens håndbog 'Hvad kan jeg blive 2008'. Faget findes nemlig ikke.

– Der er ikke nogen officiel dansk uddannelse, der specielt tager sigte på arbejdsfunk-

tioner som fundraiser, forklarer Ole Beckman fra 'Uddannelsesguiden', som er en guide til job og uddannelser i Danmark. Men stort set alle danske indsamlingsorganisationers budget er afhængig af én eller flere dygtige fundraisere.

Varieret baggrund

Går du og drømmer om at blive en god fundraiser, skal du enten studere i udlandet eller satse på at lære om fundraising gennem anden erhvervs erfaring. Og det kan være næsten hvad som helst.

– Det er ofte tilfældigt, hvem der ender som fundraiser. Mange gange er det samfundsfagligt uddannede og cand. merc.'er, der har arbejdet med administration og har interesse i organisationsarbejde og regler, forklarer Morten Larsen, der er direktør for konsulentvirksomheden Fundraisers.

– Det er også muligt, at man kan understøtte sine evner ved at læse fx retorik eller dyrke et særligt salgstalant. Resten er vel et

spørgsmål om træning, erfaring og personlighed, siger Ole Beckman.

Fundraising et fy-ord

Fundraising er i dag blevet en langt vigtigere funktion i de forskellige organisationer end tidligere, fordi organisationer i større grad skal finansiere sig selv, mener Morten Larsen.

– Fundraising lå i marketingsafdelingen, som mange ikke prioriterede, men vi mærker klart, at der bliver en stigende kamp om pengene, og det kræver mere og mere at få bevilningerne.

Derfor undrer det ham, at der ikke er flere muligheder i Danmark for at uddanne sig til fundraiser. Virksomheden Fundraisers arbejder derfor sammen med Center for Frivilligt Socialt Arbejde frem mod at afholde kurser, som skal klæde folk på med forskellige værktøjer inden for fundraising.

Også ISOBRO, Indsamlingsorganisationernes Brancheorganisation, mærker et stigende behov for at støtte foreningerne i at blive dyg-

tigere til at samle penge ind.

– Det betyder ikke, at de ikke gør det godt nok nu. Organisationerne arbejder meget udviklingsmæssigt med fundraising og prøver hele tiden nye indsamlingsmetoder af. Det hænger jo også sammen med, at organisationerne skal indfri nogle krav om egenfinansiering, siger generalsekretær for ISOBRO Robert Hinnerskov.

Ifølge Morten Larsen fra Fundraisers er Danmark et stykke efter andre lande på fundraisingsområdet, og det mener han, der er en kulturel forklaring på.

– USA er jo fundraisingens moderland. England er også langt fremme. Men i Danmark bruger vi ikke ret ofte ordet fundraising. Det er sådan lidt et fyord. Vi kalder det for eksempel danmarksindsamling i stedet, forklarer han.

– Men det begynder at blive mere og mere legitimt for organisationerne at sætte fokus på fundraising, afslutter han.

FACERNE STÅR DER ENDNU

Loven om, hvordan organisationer bruger facere, blev efter en heftig debat præciseret i september 2007. Men det har ikke haft nogen reel betydning for organisationernes arbejde. Cityforeningerne, der blandt andet stod bag ønsket om at skærpe loven, er skuffede.

Af Signe H. Damkjær

Ved indgangen til det nye år kan man igen møde facere på Danmarks gader, der forsøger at herve medlemmer for eksempel til Folkekirkens Nødhjælp. Facerne fra Folkekirkens Nødhjælp holdt ellers pause det meste af 2007 på grund af en usikkerhed om, hvordan indsamlingsloven skulle fortolkes. Usikkerheden opstod efter en debat mellem indsamlingsorganisationerne og Cityforeningerne, der er en sammenslutning af forretningsdrivende, og som findes i de fleste større byer.

Ingen ændring

– Cityforeningerne syntes, at facernes optræden på gaderne havde taget overhånd. Vi synes, de var for aggressive, siger Claus Bech, der er direktør for Århus Cityforening. Sammen med blandt andet kommunerne i Odense, Ålborg, København og Århus bad Cityforeningerne i fællesskab derfor Justits-

ministeriet udtale sig om, hvordan facerne har lov til at optræde i det offentlige rum. Indsamlingsloven blev ikke ændret, men Justitsministeriet præciserede i et cirkulære, at facerne ikke må indgå aftaler om gavebeløb.

– Fremover må man kun indgå aftale om medlemskaber, forklarer Robert Hinnerskov, generalsekretær i ISOBRO, Indsamlingsorganisationernes Brancheorganisation.

”

Man burde diskutere, om vi overhovedet skal have facere i det offentlige rum, som har tilladelse til at stoppe folk, som de gør. Det er den direkte konfrontation, vi mener, er forkert.

Claus Bech, Århus Cityforening.

Ikke tilfreds

Selvom fortolkningen af indsamlingsloven blev indskærpet, er Cityforeningerne skuffede.

– Vi er kommet et skridt på vejen. Der er i dag færre facere, og de er mindre aggressive. Vi er også tilfredse med præciseringen i lovgivningen, som nu slår fast, at organisationerne ikke må indsamle penge, men kun sælge medlemskaber. Men samlet set har det ikke helt skabt de ændringer, som vi gerne havde set, siger Claus Bech.

"Undskyld, har du et øjeblik..." Foto: Folkekirkens Nødhjælp.

Han lægger vægt på, at Cityforeningerne ikke er i mod facere som sådan, men blot deres ret til at stoppe folk på gaden.

– Vi har ikke nogen interesse i, at facerne skal væk fra byen, for deres formål er jo godt. Men man burde diskutere, om vi overhovedet skal have facere i det offentlige rum, som har tilladelse til at stoppe folk, som de gør. Det er den direkte konfrontation, vi mener, er forkert.

Færre medlemmer

Præciseringen af loven har ikke ændret Folkekirkens Nødhjælps måde at arbejde på. Det, der derimod fik betydning, var den store usikkerhed, der pludselig opstod om, hvordan loven skulle tolkes. Nødhjælpsorganisationen valgte derfor at trække sine facere tilbage i en periode.

– Vi stoppede med at face det meste af 2007, fordi vi ville være sikre på, at vi ikke gjorde noget forkert, siger Folkekirkens Nødhjælps indsamlingschef Kenneth Kamp Butzbach.

– Det havde en utrolig stor økonomisk konsekvens på den måde, at vi fik færre medlemmer og færre penge, end vi ellers kunne have fået. Man kan selvfølgelig ikke vide, hvor mange medlemmer vi ville have haft, men et slag på tasken er, at der var 5.000 tusind medlemmer, som vi ikke fik, forklarer han.

Unicef beholdt derimod sine facere på gaden og har ikke mærket mange forandringer.

– Som sådan har det ikke haft nogen økonomisk konsekvens, siger Gitte Rexen, der er fundraiser for Unicef. Hun mener desuden, at indsamlingsloven på flere områder var forældet, og at det var godt for alle parter at få den opdateret.

– For eksempel var den lavet før, der var noget, der hed PBS ordninger, som man i dag kan skrive sig op til hos en facer, siger hun.

Alligevel er der færre facere i gadebilledet i dag. – Vi skønner, at der i 2008 vil være syv organisationer på gaden. I starten af 2007 var der 11, og i årene før var der endnu flere, siger Robert Hinnerskov.

ØGET DANSK INDSATS PÅ AFRIKAS NYE DØDSRUTE

I Somalilands hovedstad, Hargeisa, hænger byens unge mænd ud i gaderne. Hver aften sidder fire kammerater og taler om fodbold og flugtmuligheder. Fra venstre er det Mustafa, Guled, Mukhtar og Farhan.

Antallet af bådflygtninge i Adenbugten mellem Somalia og Yemen stiger år for år. Både overfarten og modtagelsen i Yemen er umenneskelig, og derfor begynder Dansk Flygtningehjælp nu at patruljere på den yemenitiske kyststrækning.

Tekst og fotos: Peter Krogh Andersen og Jakob Sorgenfri Kjær, Hargeisa, Somaliland

De fleste bådflygtninge er så godt som halvdøde, når de når frem til Yemens kyst. Udsultede, afkræftede og ofte gennemtævet efter en tre-fire dage lang tur fra Somalia og tværs over Adenbugten til den Arabiske Halvø. Nogle af flygtningene har svømmet det sidste stykke, fordi menneskesmuglerne er bange for at møde Yemens myndigheder. Smuglerne

smider de afkræftede bådflygtninge overbord nær stranden.

Trods den dødsensfarlige færd er antallet af især somaliere og etiopiere på vej over Adenbugten steget kraftigt de seneste år. En af årsagerne er, at EU har skærpet indsatsen mod de afrikanske flygtningestrømme over Middelhavet.

Men Yemen er et af verdens fattigste lande, og mange af bådflygtningene får en nådesløs modtagelse. Derfor begynder Dansk Flygtningehjælp at patruljere langs den yemeniti-

ske kyst. Et projekt, som EU har bevilliget 15 millioner kroner til.

Hårdhændet modtagelse

I 2007 nåede godt 30.000 bådflygtninge frem til Yemens kyst. De fleste flygtninge kommer fra Somalia, som er hårdt plaget af økonomisk krise og borgerkrig i landets sydlige og centrale del. Den anden store del kommer fra Etiopien med høj arbejdsløshed og nultolerance over for politiske modstandere.

”

Ikke en eneste af mine venner arbejder. Og hvis jeg får et job, vil min familie sige, at jeg skal give det videre til min far eller ældre bror. Jeg kan nok først få et arbejde, når jeg fylder 50 år.

20-årige Guled Hasan

Sidste år døde næsten 1.500 mennesker på turen over bugten i de skrøbelige fiskerbåde. For de bådflygtninge, der når helskindet frem, kan det første møde med et andet menneske være forskellen på liv og død. Yemens hær

overvåger nemlig kysten med brutal hånd.

– Det vigtigste for os bliver at nå frem til bådflygtningene, inden hæren gør det. Den skelner nemlig mellem somaliske og etiopiske flygtninge. Somaliere bliver kørt hen til flygtningecentrene, mens etiopierne bliver sat i særlige detentioner og senere smidt hjem til Etiopien, siger Anders Knudsen, programkoordinator for Dansk Flygtningehjælps indsats på Afrikas Horn.

Den yemenitiske hær bryder sig ikke om de overvejende kristne etiopiere og behandler dem derefter. At sende etiopierne hjem, uden at tage hensyn til om de er forfulgte i Etiopien eller ej, er en ulovlig handling i forhold til de FN-konventioner, som Yemen har underskrevet. Men det bekymrer ikke hæren synderligt.

Yemen er kun første stop

På trods af den hårde kurs over for etiopiere huser Yemen i dag næsten 100.000 flygtninge, fremgår det af en rapport fra International Centre for Migration Policy Development. De seneste ti år har FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR), sammen med den lokale organisation SCS, stået alene med de humanitære udfordringer. Hjælpen fra de to nye internationale organisationer ved kysten, Dansk Flygtningehjælp og Læger Uden Grænser, kommer derfor belejligt.

Organisationerne opretter et netværk af indbyggere i landsbyerne langs Yemens kyst,

som giver en melding, når de ser flygtningene nærme sig. Lægerne tilser og behandler båd-flygtningene, mens Dansk Flygtningehjælp og SCS sørger for, at alle ankomende, uanset nationalitet, får lov at komme ind i UNHCR's asylsystem og får mad og drikke i modtagelseslejrene. Organisationerne samarbejder med det yemenitiske indenrigsministerium, herunder kystvagten, da ministeriet modsat hæren og andre dele af myndighederne er indstillet på at overholde konventionerne og behandle alle flygtninge ens.

Efter flygtningene er ankommet til lejrene bliver de udstyret med et 10-dages visum, så de kan søge asyl i Yemen. Informationen om asylmuligheder står Dansk Flygtningehjælp også for.

– Vi fortæller dem, hvad de skal gøre og hvordan. Men de fleste er ikke specielt interesseret i asyl. De vil bare videre op igennem landet. Og vi prøver ikke at skræmme dem fra at drage af sted, siger Anders Knudsen.

Han fortæller, at både myndighederne i Yemen og nabolandet Saudi Arabien ser igennem fingre med, at flygtningene rejser videre. Enorme dele af Saudi Arabiens arbejdskraft er da også af den billige slags fra Afrika.

Frygter ikke død i bølgerne

Især de mange unge mænd har kun i sinde at bruge Yemen som transit for deres videre færd mod de rige golfstater eller Europa. Denne drøm om en lysere fremtid i udlandet lever i bedste velgående i Somaliland i den nordvestlige del af Somalia. Området er et af verdens fattigste, og den enorme arbejdsløshed kan ses i hovedstaden Hargeisas støvede gader. De fire venner Mukhtar, Guled, Mustafa og Farhan sidder hver aften på et stendige i udkanten af byen. Snakken falder typisk på enten fodbold eller fremtiden.

”

Når bådene først sejler ud, forvandler migranterne sig fra kunder til fanger. Nogle gange bliver de bundet – de må ikke røre sig, fordi der sidder alt for mange i forhold til, hvad båden kan klare.

Anders Knudsen, Dansk Flygtningehjælp

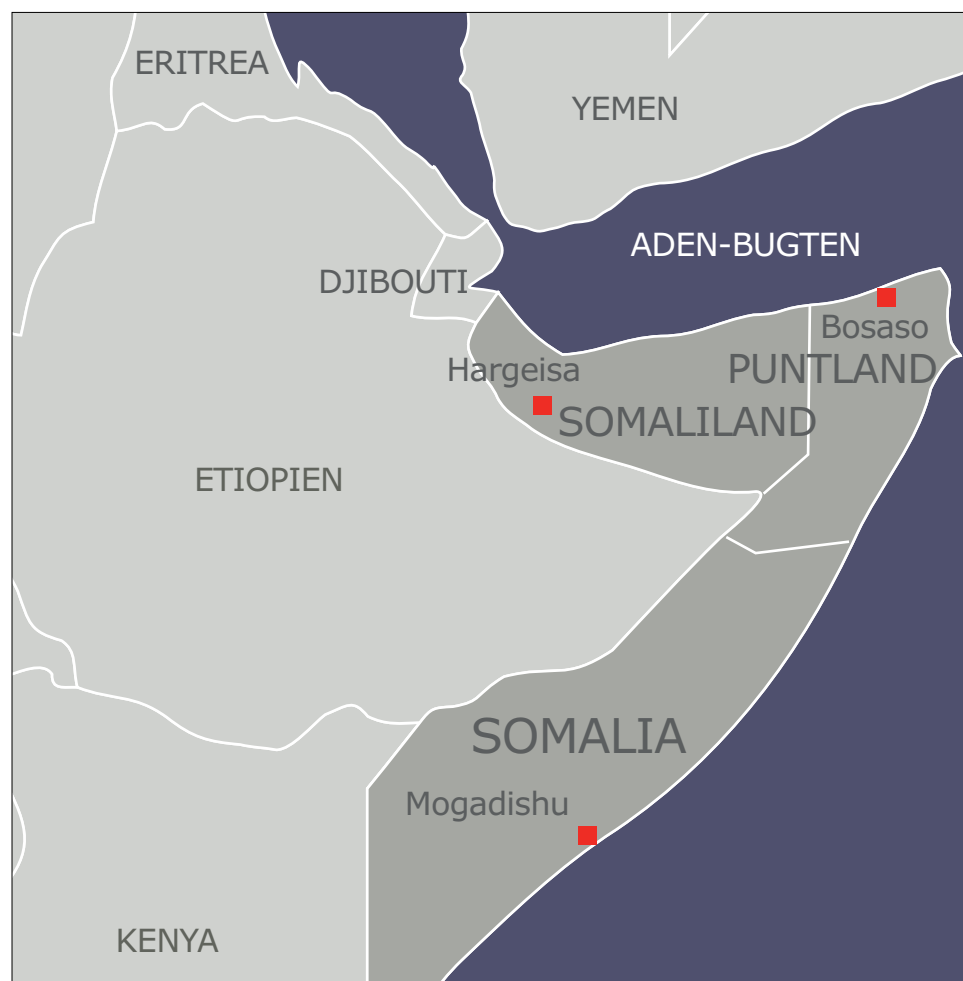
– Der er ikke noget liv her, hvis man er teenager. Der er ingen job at få, og vi har ikke noget at lave, siger Mustafa Khadid på 19 år.

De tre andre nikker. Ligesom Mustafa er de arbejdsløse og ud af søskendeflokke på mellem otte og 13 medlemmer.

– Ikke en eneste af mine venner arbejder. Og hvis jeg får et job, vil min familie sige, at jeg skal give det videre til min far eller ældre bror. Jeg kan nok først få et arbejde, når jeg fylder 50 år, siger 20-årige Guled Hasan, der har otte søstre og tre brødre.

Alle er de indstillet på at gøre hvad som helst for at komme væk fra fattigdommen og intetheden. Beretninger om landsmænd, der dør i Middelhavets eller Aden-bugten bølger skræmmer dem på ingen måde.

– Når jeg får penge, tager jeg af sted ad den vej, der er mulig. Jeg er ikke bange for at

dø, for her er der alligevel ingen fremtid for mig, siger Mukhtar Eisa, der med sine 18 år er den yngste af drengene.

Holdkammeraterne er rejst

For nogle år siden blev de fire kammerater færdige med grundskolen i Somaliland. Det næste trin på uddannelsesstigen er universitetet, men ingen af dem har råd, så i stedet spiller de fodbold med deres øvrige venner hver eneste dag. De fire viser et holdfoto, hvor fem af spillernes ansigter er streget over med en pen. Mustafa Khadid peger hver enkelt ud:

– Han er lige nu i Yemen, han er i Kenya, han er i Libyen på vej til Italien..., opremser Mustafa Khadid.

Særligt Europa drømmer drengene om at nå en dag. Fra fjernsynet og internettet har de fået en forståelse af, at mulighederne for en bedre livsstil med gratis uddannelse og masser af arbejde er uanede nordpå.

– I Europa er livet nemt, mens det er meget svært her. I Europa har du valgmuligheder; det har du ikke her, siger Farhan Husein.

Jævnligt bliver drengene kontaktet af deres venner, som har forladt Somaliland. Også derfor vender snakken om et bedre liv i udlandet tilbage hver aften, når drengene sidder på hver deres sten og sludrer.

– En af vores venner ringer altid og spørger: Er I stadig i det hul? Sidder I stadig bare der på de grimme sten og snakker? Han er i Sverige, siger Mustafa Khadid.

Fra kunder til fanger

Dansk Flygtningehjælp vil gerne stoppe unge mænd som de fire, inden de lægger deres skæbne i hænderne på menneskesmuglerne. Derfor har organisationen de seneste tre år opholdt sig i den somaliske by Bossaso, hvorfra langt de fleste bådflugtninge skibes ud i Aden-bugten. Hver dag ankommer et sted mellem 200 og 300 etiopiere til byen, oplyser

myndighederne i Bossaso, ligesom det myldrer til med håbefulde somaliere på flugt fra krig og håbløshed.

Overfarten koster mellem 250 og 750 kr. pr. snude, og 130 migranter klemmes gerne sammen i fiskerbåde bygget til en besætning på ti. Dansk Flygtningehjælp forsøger at advare om de kummerlige forhold, men det preller typisk af på migranterne.

– Når bådene først sejler ud, forvandler migranterne sig fra kunder til fanger. Nogle gange bliver de bundet – de må ikke røre sig, fordi der sidder alt for mange i forhold til, hvad båden kan klare, siger Anders Knudsen fra Dansk Flygtningehjælp.

Stigningen i antallet af flygtninge over Aden-bugten har medført et mere og mere

FLUGTEN OVER ADEN-BUGTEN

- Sidste år ankom 30.000 humanitære og økonomiske flygtninge til Yemens sydlige kyst. De fleste sejlede af sted fra havnebyen Bossaso i Somalias nordøstlige region, Puntland.
- I 2007 omkom knap 1.500 mennesker på den 300 kilometer lange sejltur. De, der når frem efter 3-4 dage på vandet, har brug for mad, vand og lægehjælp. Men Yemen er selv et af verdens fattigste lande og har derfor hårdt brug for hjælp til at håndtere flygtningene.
- Højsæsonen for den farefulde overfart er mellem september og januar på grund af vejret, så Dansk Flygtningehjælp er lige nu i gang med at forberede sig til den kommende sæson.
- Den danske organisation opererer både på Somalias og Yemens kyst i et projekt finansieret med 15 millioner kroner af EU.
- På grund af det stigende behov for mad og vand annoncerede FN's Verdensfødevareprogram (WFP) i starten af februar, at organisationen vil øge sin hjælp på Yemens kyst med 22 millioner danske kroner.

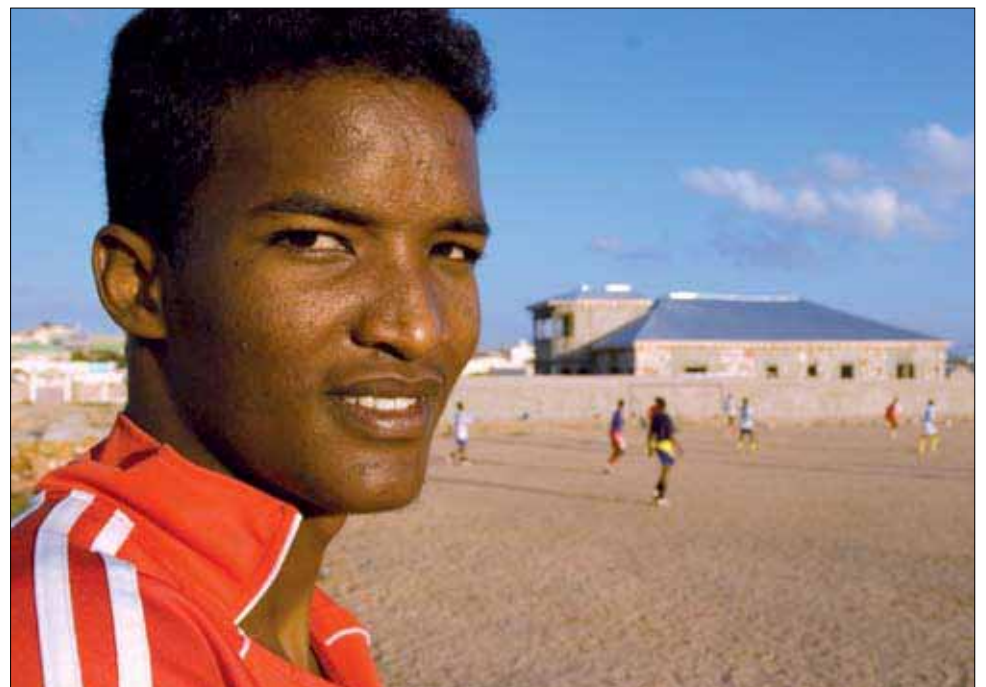
Kilde: Dansk Flygtningehjælp, WFP, UNHCR

brutalt miljø i Bossaso, fortæller Anders Knudsen. Organisationen har ingen illusioner om at kunne stoppe den dødelige trafik, men den håber på at kunne gøre miljøet i byen lidt mere menneskeligt.

Og oven på den anden side af Aden-bugten skal det nye initiativ lette tilværelsen for de etiopiske og somaliske menneskeskæbner.

– Vi kommer ind og fylder et hul ud. Forhåbentlig betyder det, at alle de ankomne kommer hen i UNHCR's lejre, siger Anders Knudsen.

Peter Krogh Andersen (peter@krogh.net) og Jakob Sorgenfri Kjær (jakobsorgenfri@gmail.com) er freelancejournalister.

Fem af Mustafa Khadids kammerater er ikke med på fodboldholdet længere, fordi de har forladt Somaliland i håb om at finde arbejde. Selv vil han af sted, så snart han får muligheden. "Der er ingen fremtid i at blive her", siger han.

FRA KAFFE-HENTERE TIL SUPER-COPS

De ved alt, hvad der foregår bag hver eneste husmur: Ikke en ringe egenskab for en politibetjent. Foto: UNDP

I et mandsdomineret område af Afrika, hvor voldtægts ofre bliver gift med deres voldtægtsforbrydere, har UNDP sat sig for at uddanne kvinder til politibetjente. En hård kamp mod indgroede islamiske kulturer og traditioner.

Peter Krogh Andersen og Jakob Sorgenfri Kjær, Hargeisa, Somaliland

Deres uniform er lige så særpræget for en dansker, som deres stilling i politiet er for en mand i Somaliland.

Her i staten på Afrikas Horn har de kvindelige betjente et tørklæde på under baretten og en nederdel hængende ned til fødderne. Dermed overskrider de ikke det islamiske lands kodeks for påklædning.

På trods af den kulturelt korrekte uniformering har det været en hård kamp at få kvinderne i korpset. I 2004 var lidt over tusind kvinder ansat i Somalilands politikorps, men de fungerede alle som rengøringshjælp, kaffe-hentere eller sekretærer. I dag løfter 130 kvinder et embede som rigtige betjente.

Mange voldtægter – ingen anmeldelser

Forklaringen på stigningen i kvindelige politiuniformer findes hos FN's Udviklingsprogram (UNDP) – og i særdeleshed hos organisationens områdekoordinator for retsafdelingen, Fatima Ibrahim. Hjemvendt fra eksil i

Storbritannien satte hun sig i 2003 for at undersøge omfanget af anmeldte voldtægter og tilfælde af hustruvold. Hun fandt ikke en eneste anmeldelse. Det undrede hende, for i lokalsamfundet hørte hun ofte beretninger om disse overtrædelser, og på hospitaler var der et alarmerende antal kvinder med læsioner fra fysiske og seksuelle krænkelser.

– Jeg fandt ud af, at kvinder og børn helt ned til 3-4 års alderen var ofre for overtrædelserne. Men de turde ikke anmelde det til de mandlige politibetjente. Og hvis de endelig gjorde, mødte de slet ingen forståelse, siger Fatima Ibrahim.

Hun forklarer, at kvinder i den somaliske kultur normalt henvender sig til de ældre, højtstående ledere af deres klan, hvis de er blevet voldtaget. Er kvinden blevet gravid, tvinger klanen hende som oftest til at gifte sig med sin voldtægtsmand. Nægter kvinden, vil barnet blive anset som en horeunge, og kvinden som prostitueret, fortæller Fatima Ibrahim.

Den eneste mulighed for at få krænkelserne frem i lyset var at gøre det muligt for børn og kvinder at tale med kvinder på den anden side af skranken. Derfor besluttede Fatima Ibrahim sig for at starte en politiuddannelse for sine kønsfæller i Somaliland. Hun trodsede den kulturelle og politiske modstand mod projektet og fandt en række unge, uddannede kvinder, som alle startede på uddannelsen i 2004.

Chokerede undervisere

Begyndelsen var et helvede, husker Fatima Ibrahim. Projektet blev forsøgt blokeret fra flere sider, og Fatima Ibrahim måtte flere

gange om ugen køre de 60 kilometer ud til politiskolen for at bringe mad til de kvindelige rekrutter; de måtte ikke få del i mændenes mad.

Men langsomt begyndte resultaterne at vise sig, og efter seks måneders intensiv træning blev de nye rekrutter evalueret på lige fod med mændene. Til undervisernes store forundring endte kvinderne øverst på skamlen i uddannelsens tre hovedfag akademisk viden, disciplin og fysisk formåen.

– Det var et kolossalt moralsk boost for holdet. Og undviserne på politiskolen – de var chokerede, smiler Fatima Ibrahim.

Derefter skulle kvinderne begynde arbejdet på politistationer i hovedstaden Hargeisa. De blev sat ind i tjeneste ved en nyoprettet skranke for kvinder og børn med hovedfokus på seksuelle krænkelser. For UNDP var det helt bevidst at sætte baretterne med tørklæde frem i forreste geled for derved at fremme den kulturelle accept af dem. Og med ét blev skranken overrendt af kvinder, mens rapporterne fyldtes med krænkelser, der ikke 'eksisterede' før.

Men for Fatima Ibrahim var det kun første halvleg. Næste skridt var at uddanne de mange kvinder i alle aldre, der fungerede som tjenestepiger på stationerne. Rekrutteringen forløb uden de store problemer. Men da de nyuddannede betjente kom tilbage til stationerne, ville mændene ikke efterforske side om side med de kvinder, som plejede at lave deres te og kaffe. På samme måde havde de to køn svært ved at tale sammen om visse emner.

– Det var ekstremt følsomt. Bare det at nævne de mandlige og kvindelige kønsorganer var en stor hindring i samarbejdet mellem dem, husker Fatima Ibrahim.

”

Vi vil gerne have endnu flere kvinder, for de er meget nyttige. Kvinder ved alt, hvad der foregår i landsbyerne.

Politichef Abdilahi Budel Omer

Danida fordobler

Men med tiden har de kvindelige betjente opnået respekt for deres arbejde på Afrikas Horn. Og de flotte resultater er en af årsagerne til, at UNDP's budget til projektet er fordoblet i 2008 i forhold til sidste år.

Danske bistandskroner har støttet programmet på retsområdet siden 2004, og fra i år fordobles bidraget til 10 millioner årlige kroner. At programmet inddrager kvinder og børn har da også været vigtigt for Danida.

– Det er der hårdt brug for i Somalia, siger

chefrådgiver Anne Maria Madsen fra den danske ambassade i Nairobi, Kenya.

På Hargeisas centrale politistation glæder politichefen sig over det stigende antal kvinder i korpset. I dag er en tiendedel af hans 240 betjente fra Somalilands 'svage' køn.

– Og vi vil gerne have endnu flere kvinder, for de er meget nyttige. Der er flere kvinder i befolkningen end mænd, og de er vigtigere end mænd, for kvinder ved alt, hvad der foregår i landsbyerne, siger politichef Abdilahi Budel Omer.

”

Det er utroligt at se, hvor langt vi er kommet på bare tre-fire år. I Storbritannien var der ikke kvindelige betjente for bare 50-60 år siden. Og her er vi i gang med at ændre tankegangen i en islamisk kultur.

Fatima Ibrahim

Nok en lidt rosenrød og politisk udmelding til de vestlige journalister, for UNDP oplever stadigvæk omfattende diskrimination. Derudover er de kvindelige betjente i dag kun engageret i sager, der involverer kvinder og børn. Næste træk er at få dem integreret i trafik- og ordenspolitiet samt i mere omfattende efterforskninger.

– Men Rom blev ikke bygget på én dag. Og det er utroligt at se, hvor langt vi er kommet på bare tre-fire år. I Storbritannien var der ikke kvindelige betjente for bare 50-60 år siden. Og her er vi i gang med at ændre tankegangen i en islamisk kultur, siger Fatima Ibrahim.

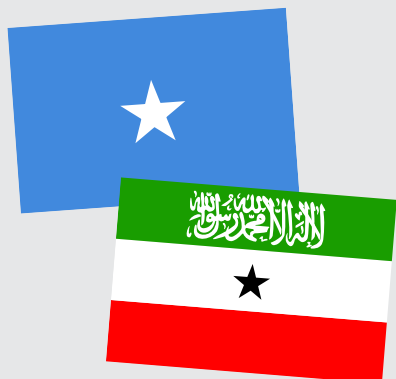
BISTAND TIL SOMALILAND

- Somaliland har ca. 3,5 millioner indbyggere. Statsbudgettet er på 150 millioner kroner. Det svarer til, hvad Gladsaxe Kommune bruger på fritidstilbud til 8.700 skolebørn.
- Danmark yder primært humanitær bistand til Somalia, både via danske humanitære organisationer, blandt andet Dansk Flygtningehjælp og Red Barnet, og via FN.
- Somalia modtog i 2005 udviklingsbistand for 1,2 milliarder kroner. På grund af den vedvarende krig mod syd er mange hjælpeorganisationer baseret i Somaliland.

SOMALIA OG SOMALILAND

- I den nordvestlige del af Somalia ligger Somaliland, som er ca. tre gange større end Danmark. Grænserne er identiske med det britiske protektorat, der fungerede indtil 1960. Kort efter blev Somaliland forenet med resten af republikken Somalia.
- Borgerkrigen i Somalia brød ud i Somaliland i 1988. Regionen erklærede sig som en selvstændig republik i 1991 og har siden forgæves forsøgt at blive internationalt anerkendt. Freden har i modsætning til det sydlige og centrale Somalia – været relativt stabil siden 1997.
- Der har været afholdt frie præsident- og parlamentsvalg i Somaliland siden 2003.

Kilde: Somalilands Planlægningsministerium, Dansk Flygtningehjælp, CIA World Factbook og Udenrigsministeriet.

STØTTE TIL RETSVÆSEN OG POLITI

FN's Udviklingsprogram (UNDP) har bl.a. valgt at sætte fokus på opbygningen af retssystemet i Somaliland. Det sker i samarbejde med andre FN-organisationer samt lokale og internationale NGO'er. Programmet hedder Rule of Law and Security (ROLS).

ROLS forsøger at udvikle Somalilands retsvæsen ved at indføre lovgivning i tråd med menneskerettigheder og ligestilling. Samtidig efteruddanner ROLS dommere og advokater samt forsøger at indføre rehabilitering af fanger i fængslerne.

Et af initiativerne for at fremme ligestillingen sker gennem uddannelse af kvindelige betjente. De første kvinder blev uddannet i 2005. I dag er der 130 kvindelige betjente i korpset, og der kommer hvert år 40-50 nye til.

Danida støttede fra 2004 - 2007 ROLS-programmet med 20 mio. kroner. De næste to år vil bidraget stige til at være på 10 mio. kroner om året.

Foruden Danmark støttes ROLS af EU-kommissionen, Storbritannien, Sverige og Norge. I midten af februar offentliggjorde UNDP, at budgettet for 2008 bliver fordoblet i forhold til 2007. ROLS er et af tre programmer, som vil nyde godt af de mange ekstra ressourcer.

Kilde: UNDP, Danida

FRYGTLØS OG FEMININ

Somalilands første kvindelige politileder kæmpede som kun ni-årig i den somaliske borgerkrig. Med et hårdt ydre og et følsomt indre går Khadra Hadan forrest i kampen for ligestilling.

Tekst og foto: Jakob Sorgenfri Kjær og Peter Krogh Andersen, Hargeisa, Somaliland

De fleste kvinder i Somaliland nægter at give hånd til mænd, når de hilser på dem. Men Khadra Hadan er ikke, som de somaliske kvinder er flest. Ved indgangen til Hargeisas centrale politistation hilser hun på sine mandlige kolleger ved at klaske sin håndflade sammen med deres i et opsigtsvækkende smæld.

På stationen i hovedstaden har hun haft sit kontor, siden hun for et års tid siden blev udnævnt til Somalilands første og indtil videre eneste kvindelige politiofficer. Hun leder 24 kvindelige betjente, der hver dag behandler sager om krænkelse af kvinder og børn.

Både Khadra Hadan og hendes kvindelige kolleger deler vandene i Somaliland, hvor mænd og kvinder traditionelt er skarpt adskilt.

– Befolkningen tager meget forskelligt imod os. Nogle reaktion er, at vi gør noget godt for vores land. Andre synes ikke, at politiarbejde er noget for kvinder, siger Khadra Hadan, hvis sorte tørklæde stikker ud under den blå baret på hendes hoved.

Betjente maskingevær under krigen

Selv har Khadra Hadan ingen problemer med at arbejde side om side med mænd. Hun var ni år gammel og forældreløs, da hendes onkel tog hende med ind i Somalilands oprørshær, Somali National Movement, da borgerkrigen brød ud i 1988. I begyndelsen vogtede onklen over hende i de forskellige krigszoner. Men snart fik hun ansvaret for at mæje fjenden ned med et maskingevær på ladet af en Toyota pickup truck.

Da det flygtede folk begyndte at vende tilbage, efter freden kom til Somaliland i begyndelsen af halvfemserne, var der intet politikorps. Først i 1997 blev politistationen i Hargeisa genoprettet, og Khadra Hadan blev – via sit virke i oprørshæren – ansat som sikkerhedsvagt i lufthavnen med ansvar for at visitere passagerer og opkræve lufthavnsskatter.

Med sin store erfaring var hun derfor et naturligt valg, da FN's Udviklingsprogram (UNDP) skulle finde en rollemodel for at lokke flere kvinder ind i Somalilands politikorps.

Khadra Hadan selv lægger ikke skjul på, at hendes primære drivkraft er kærligheden til fædrelandet. Med en løn på 30 dollars (155 kroner) om måneden, føler hun, at hun arbejder frivilligt, ligesom kvinderne på stationen stadig ligger nederst i hierarkiet.

– Problemet er, at vi godt må indlede en sag, men vi må ikke fuldføre den. Mænd overtager alle sager, og jeg vil gerne have, at der er kvinder hele vejen op i systemet, siger politiofficeren.

Digter med chefdrømme

På hendes venstre hånd er en markant sølvring, som ivrigt bliver rystet rundt i lokalet, når hun fortæller. I en alder af 28 er hun dog ugift, hvilket er meget usædvanligt i Somaliland, hvor de fleste kvinder på hendes alder har født adskillige børn. Men selv om Khadra Hadan er karrieremenneske, er hun stadig kvinde med stort K. Det kommer til udtryk i hendes fritid, hvor hun skriver digte og er aktiv i den lokale teatergruppe. Og det sjældne miks mellem at være feminin og frygtløs, gør hende tydeligt stolt.

– Før var kvinder uvidende i samfundet. Nu ved jeg, hvad der foregår, hvis der er nye love, og jeg tager del i vigtige beslutninger. Nationen har nu fået øjnene op for, hvad

kvinder kan, siger Somalilands første kvindelige politileder.

Ambitionen stopper ikke på et af stationens mindre chefkontorer. Khadra Hadan har en drøm om at blive chef for hele Hargeisas centrale politistation. Selv om hun ved, det har meget lange udsigter i det islamiske Somaliland, fungerer drømmen som en motor for hende hver eneste dag.

Befolkningen tager meget forskelligt imod os. Nogle reaktion er, at vi gør noget godt for vores land. Andre synes ikke, at politiarbejde er noget for kvinder.

Khadra Hadan, politibetjent

– Jeg ved ikke, hvornår min drøm kan gå i opfyldelse. Men så længe jeg har den drøm og arbejder hen imod den, har jeg det godt, siger Khadra Hadan.

Khadra Hadan er leder for 24 kvindelige betjente, og er ikke bange for at sige, hvad målet er: Hun vil være chef for Hargeisas centrale politistation.

I 2002 formulerede Carlsberg Malawi en hiv/aids-politik for sine 1.500 ansatte. Herefter får alle medarbejdere samt deres ægtefæller og børn gratis medicin og hospitalshjælp, hvis de testet hiv-positive. Carlsberg har oprettet klinikker til at teste og udlevere medicin.

MALAWIS GRØNNE BISTANDSELEFANT

For 40 år siden åbnede Carlsberg sit første bryggeri uden for Danmark – i det fattige Malawi. Det, der startede som en blanding af bistand og business, er i dag en forrygende erhvervssucces med en markedsandel på 97 procent. Der lyder dog også kritik: Vi skal ikke bruge udviklingsmidler på at lære afrikanerne at drikke øl.

Tekst og fotos: Jeppe Villadsen, Blantyre

Hvis du også gik og troede, at Carlsberg var 'Vores øl', er det, fordi du ikke har været i Malawi i det sydlige Afrika. Her er Carlsberg ikke vores, men *alles* øl. 97 procent af alle solgte flaskeøl er prydet af en Carlsberg-etiket. Det er mere end noget andet sted i verden.

Broer, huse, biler, skilte er malet i den velkendte grønne farve – overalt ser man Carlsbergs flaskegrønne reklamer. Malawi er Carlsberg-land, kun rivaliseret af den afrikanske mobiltelefon-mastodont Celtel.

Carlsbergs indtog i Malawi er både et eksotisk dansk erhvervsventyr og et succesfuldt stykke dansk bistandshistorie fra udviklingsbistandens barndom. Det var den daværende danske udenrigsminister Per Hækkerup (S),

der under et besøg i Malawi i 1966 fik idéen til at åbne et bryggeri i landet. Efter sigende i ærgrelse over ikke at kunne få andet lokalproduceret øl end grumset hjemmebryg. Han foreslog Bryggeriforeningen, at den etablerede et samarbejde med Malawi, der to år tidligere var blevet selvstændigt.

”

Banda (tidligere præsident i Malawi, red.) sagde til befolkningen, at det her er virksomheden, vi skal støtte, og Carlsberg er den øl, vi skal drikke.

Marketingschef Elias Imaan

Det endte med en aftale mellem Malawis regering, det statsejede *Malawi Development Corporation*, der foranstalter industri- og landbrugsprojekter, og Carlsberg-bryggerierne om et dansk statslån på 15 mio. kroner til at etablere *Carlsberg Malawi Brewery Limited*. Foruden statslånet skød Carlsberg selv penge i byggeriet og blev hovedaktionær, mens Malawi Development Corporation fik den anden store aktiepost med kapital fra det danske statslån.

Det er et af de første eksempler på, at danske statslånsmidler har formidlet en større dansk erhvervsinvestering i et udviklingsland.

Den udviklingspolitiske tanke bag var, at et malawisk bryggeri ville spare landet for valuta til at importere udenlandsk, fortrinsvis sydafrikansk, øl, og samtidig give skatteindtægter til den unge nation. Aftalen sikrede samtidig, at en stor del af statslånet ville blive brugt til at købe danskproducerede maskiner.

Indviet af præsidenten

I 1968 stod bryggeriet klar som Carlsbergs første hovedet uden for Danmark og den dag i dag virksomhedens eneste bryggeri i Afrika.

– Hele landet fulgte med, da det nye bryggeri blev åbnet. Det blev indviet af præsident Hastings Kamuzu Banda og satte landet på den anden ende. Alle ville smage den nye øl, fortæller bryggeriets marketingschef Elias Imaan.

Udvikling møder ham i Carlsberg Malawi Brewerys hovedkontor i et palmebegroet industrikvarter i udkanten af Malawis kommercielle hovedby, Blantyre.

– Præsident Banda sagde til befolkningen, at det her er virksomheden, vi skal støtte, og Carlsberg er den øl, vi skal drikke.

Siden er det bare vokset og vokset for Carlsberg. I dag sidder bryggeriet foruden næsten al salg af flaskeøl også på tapningen af Coca-Cola og Fanta i Malawi, og har indgået partnerskab med landets førende spiritusfremstillere, *Malawi Distilleries*. Hertil kommer en stor produktion af vand og læskedrikke.

Frem til nu har bryggeriet kun produceret til salg i Malawi, men man planlægger ifølge Elias Imaan at starte eksport til lande som

Mozambique, Zambia, Sydafrika, Botswana og Zimbabwe.

Markedsandelen på 97 procent af ølsalget dækker den såkaldte *clearbeer* – klarøl, der svarer til den øl, vi kender herhjemme. Mange malawiere må dog af økonomiske grunde ty til den billigere Chibuku-øl – Chibuku *Shake Shake*, som den kaldes – der fås i papkartoner, der skal omrystes, eller i små poser, som man selv rører op i vand. Det er en grynet, yoghurt-lignende substans, der er produceret på majs og gær.

”

Med en pris på ca. to kroner for en Carlsberg-øl er det sandsynligvis den billigste Carlsberg, du kan købe noget sted i verden, og det er stadig præcis det samme produkt.

Elias Imaan

Et nationalsymbol

Bryggeriet i Blantyre har overlevet turbulente tider, og til trods for tørke, brændstofmangel, økonomiske kriser, politiske omvæltninger, en lunefuld skatte- og afgiftspolitik og et kundeunderlag af verdens allerfattigste, er det alligevel blevet en sund forretning.

Elias Imaan forklarer succesen med tre ting: bryggeriets størrelse, en effektiv markedsfø-

ring og ikke mindst lave priser.

– Det vigtigste har været at sørge for, at produktet er til at betale for almindelige mennesker, ellers overlever man ikke. Og det er lykkedes for os, for med en pris på ca. to kroner for en Carlsberg-øl er det sandsynligvis den billigste Carlsberg, du kan købe noget sted i verden, og det er stadig præcis det samme produkt, siger Elias Imaan.

”

Vi opererer i en økonomi, hvor BNI pr. indbygger kun er 170 dollars. Så du er nødt til at levere et produkt, som forbrugeren ser som en nødvendighed i sit liv, ellers bliver dit marked for lille. Vi har overlevet ved at gøre Carlsberg til et nødvendigt produkt.

Elias Imaan

– Desuden skyldes succesen, at vi har været alene på markedet, så vi har kunnet udnytte vores størrelse. Fx når der har været problemer i banksystemet, har vi fået prioritet, fordi vi forsyner hele Malawi med drikkevarer, ligesom vi politisk er blevet beskyttet, blandt andet ved ikke at skulle betale afgifter af en række af vores råvarer og maskineri mv.

Endelig har årtiers massiv markedsføring gjort Carlsberg til landets bedst kendte virk-

sammen med vores øvrige kampagner, så vi fx tilbyder happy hour på barerne, når der er særligt vigtige kampe. Og vi har lavet events som at flyve finalisterne ind på station med helikopter forud for kampen, mens trofæet blev overrakt af Miss Malawi. Folk blev ællevilde!

Virksomheden sponsorerer også andre sportsgrene, fx dart, ligesom en Carlsberg golfturnering er på vej.

På musiksidens har Carlsberg vakt enorm opmærksomhed med de såkaldte Carlsberg Bashes, hvor en hel gade bliver lukket af, og folk inviteres til at feste, høre musik og drikke Carlsberg hele natten. I påsken, som er en vigtig højtid i Malawi, flyttede Carlsberg festen til stranden ved Malawi-søen til en weekend med openair diskotek og bands.

– 20.000 mennesker samlede sig ved søen, og de drak ikke kun øl, men spillede basketball, volleyball og tennis. Det var en fantastisk weekend, ren og skær sjov hele vejen i gennem, siger Elias Imaan.

I den mere alvorlige ende står Carlsberg bag økonomisk støtte til miljøprojekter, skoler og hospitaler. For nogle år tilbage afholdtes den succesfulde 'Give a Guy a Green'-kampagne, hvor en del af profitten for øllerne gik til at plante træer.

Elefanten var for stærk

Virksomhedens mest succesfulde kampagne til dato gav folk mulighed for at vinde støtte til at starte deres egen virksomhed inklusive et halvt års løn. Det eneste, de behøvede, var at drikke Carlsberg og bagefter sende kapsler fra tre øl til bryggeriet, som trak lod blandt de tusindvis af kapsler. I den første periode kam-

– Vi opererer i en økonomi, hvor BNI pr. indbygger kun er 170 dollars. Folks disponible indkomst er så presset, at forbrugeren – inden han laver noget som helst indkøb – nøje overvejer det som en investering. Så du er nødt til at levere et produkt, som forbrugeren ser som en nødvendighed i sit liv, ellers bliver dit marked for lille. Vi har overlevet ved at gøre Carlsberg til et nødvendigt produkt, siger han.

Kun et enkelt fremstød er gået mindre godt. Da Elefantøllen blev lanceret i 1977, måtte bryggeriet trække den tilbage to år senere efter massive folkelige protester. Den blev offer for sin egen succes.

”

Alkohol har en enorm indvirkning på et samfund, der som Malawi ikke har nogen modstandskraft – landet ligger fuldstændig åbent for kapitalinteresser som Carlsberg.

Johan Damgaard Jensen, Alkoholpolitisk Landsråd.

– Da den blev lanceret, var den så stærk, at når mændene forlod hjemmet for at drikke øl, vendte de alt for fulde tilbage. Det udløste store problemer i mange familier, og især kvinderne gik imod øllen og klagede over, at mændene ikke duede til noget derhjemme. Så efter et par år valgte vi at trække den tilbage.

CARLSBERG I MALAWI

Carlsberg Malawi Brewery åbnede d. 14. oktober 1968.

Bryggeriet startede med at fremstille den almindelige grønne Carlsberg-pilsner, så fulgte Special Brew, Carlsberg Brown, en Stout og en light-øl. Den grønne er stadig den mest populære med 60-65 procent af salget.

Bryggeriet producerer 300.000 hektoliter, dvs. ca. fire millioner flasker øl om året.

det snarere end det modsatte. Alkohol har en enorm indvirkning på et samfund, der som Malawi ikke har nogen modstandskraft – landet ligger fuldstændig åbent for kapitalinteresser som Carlsberg. Det har ingen modstandskraft for det tryk, som en meget frembrusende alkoholindustri har, siger Johan Damgaard Jensen.

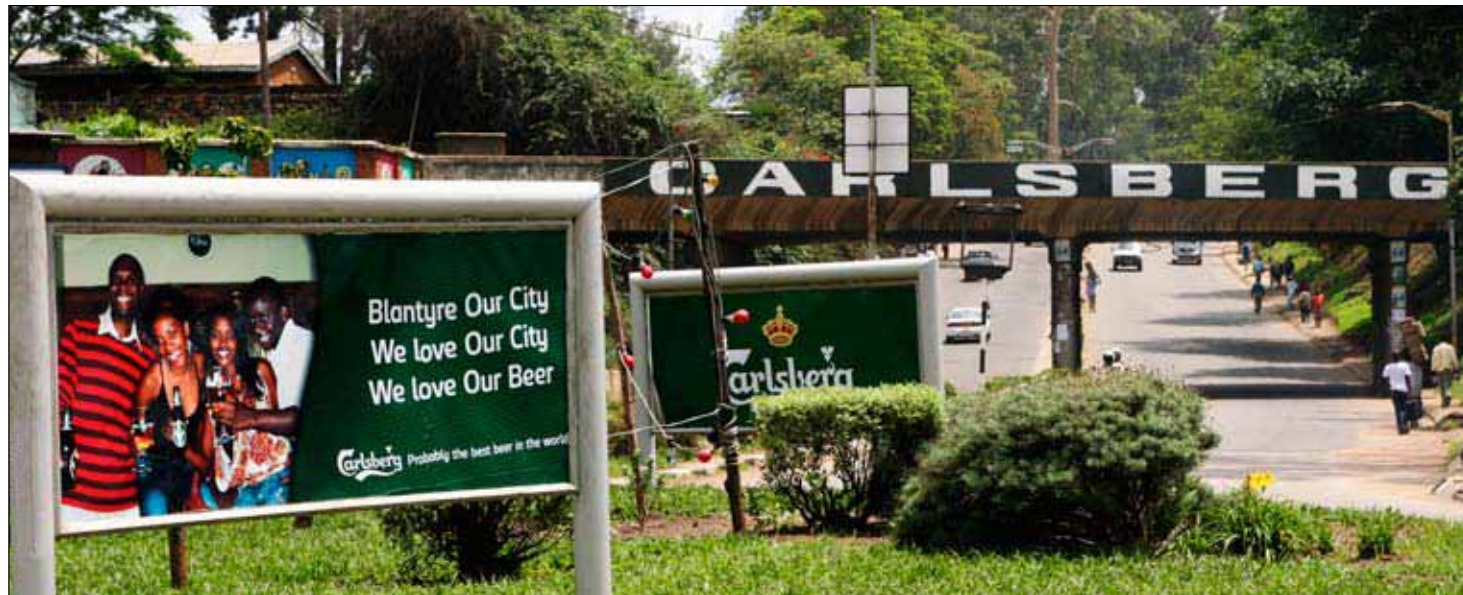
Han peger på, at tv-reklamerne med præmieudtrækninger og endeløse række af unge, der fester svingende med ølflasker, næppe kunne stå i større kontrast til landbylivets hverdag og den daglige kamp for at overleve.

– Når købekraften vokser, er det jo ikke øl, de har brug for at købe, men veje, lægepersonale, strøm mv., men der er en industri, der er parat til at komme først.

”

Når købekraften vokser, er det jo ikke øl, de har brug for at købe, men veje, lægepersonale, strøm mv., men der er en industri, der er parat til at komme først.

Johan Damgaard Jensen

I 40 år har Carlsberg gjort det lille, grønne land endnu grønnere.

somhed. Med kampagner, der målrettet har koblet Carlsberg sammen med landets vigtigste kendetegn – Malawi-søen, Mulanje-bjerget og den venlige befolkning – er det ikke blot lykkedes at gøre Carlsberg til en populær nationaløl, men nærmest til et nationalsymbol på linje med søen og bjerget.

Elias Imaan fortæller ivrigt om virksomhedens mange reklamekampagner, især knyttet til sport og musik. Carlsberg har i en årrække været sponsor af den nationale fodboldturnering, der blev til Carlsberg Cup og endda fik sit eget Carlsberg-trofæ.

– Vi har sørget for at knytte turneringen

pagnen kørte, voksede salget af Carlsberg med 39 procent, hvilket er en rekord. Året efter gentog de kampagnen, og salget steg med yderligere 11 procent.

– Vi kørte kampagnen gennem to år, og alligevel voksede salget også det andet år. Fantastisk arbejde! jubler Elias Imaan.

Det hele handler om at gøre Carlsberg til 'et nødvendigt produkt' for almindelige malawiere, forklarer han. De eneste virksomheder, der overlever i en økonomi så elendig som den malawiske, er dem, der formår at få det store flertal overbevist om, at netop deres produkt er en uomgængelig nødvendighed.

Kritik af 'grøn bistand'

Lige nu kører en kampagne, der har forvandelt ølkapslerne til lodsedler. Under kapslen kan man se, om man er den heldige vinder af en af de kontante pengepræmier: otte hovedpræmier på hver 500.000 kwacha (ca. 18.500 danske kr.) og 1.200 præmier på 10.000 kwacha (ca. 370 kr.).

Men netop den massive markedsføring møder også kritik. Johan Damgaard Jensen, der er generalsekretær i Alkoholpolitisk Landsråd, mener ikke, at udviklingsbistand og alkoholproduktion er et godt makkerpar.

– Det er en forhindring for at udvikle lan-

På det dansk-afrikanske bryggeri er det dog helt andre mere konkrete spørgsmål, der sætter en bremse på produktionen og ønsket om at udvide. For trods 40 år i Malawi er det stadig kun selve brygningen, der er 'made in Malawi' – alt andet importeres udefra: Flaskerne kommer fra Egypten, Tanzania og Kenya, kapslerne produceres i Kenya hos en ekstern fabrikant, og malten, som er hovedbestanddelen i øllen, må skibes ned fra Danmark på en sejltur, der tager 60-80 dage.

Det er svært at sætte ny produktion i gang i Malawi, fortæller Karsten Bech, der er finansdirektør i Carlsberg Malawi Brewery.

– Al industriel produktion er vanskelig i Malawi, fordi det er svært at få råvarer, det er svært at få reservedele til maskinerne, og det er svært at skaffe veluddannede folk til at løse opgaverne. Det kniber også med initiativ og nogle, der vil investere i det. Alt er bare kompliceret at gøre i Malawi, siger Karsten Bech.

Jeppe Villadsen er freelancejournalist med speciale i Afrika jeppe@villadsen.as

HER LEVER DE AF CHARLOTTENLUND

Hver gang en filippinsk au pair i Danmark sender nogle af sine lomme penge hjem til Filippinerne, betyder det tag over hovedet for familien, mad på bordet samt skolegang for de yngre søskende.

Tekst & fotos: Marie Varming

Et stenkast fra strandbredden i byen Toboso i det centrale Filippinerne ligger et lille hjemmebygget hus. Det er beskedent opført i cement, men har rindende vand og elektricitet. Det er Elmira's hus, men for tiden bor hendes forældre og yngre søskende i det.

Elmira selv har endnu ikke set huset, men enhver, som træder ind over dørtærsklen, har set Elmira. Overalt i huset hænger billeder af den savnede datter. På nogle af billederne ses Elmira omgivet af gaver, lagkage og smilende venner. Andre billeder viser den unge pige pakket ind i en tyk frakke på en kold gade i København. Det er der, pengene kommer fra.

Genfærd fra Charlottenlund

Elmira's hus ligger i udkanten af landsbyen Toboso. Her i et lille samfund på en blomstrende strandbred lever en håndfuld familier, som alle venter på penge fra Charlottenlund. Familiernes døtre er nemlig au pairs i Danmark, og deres beskedne løn giver samfundet på stranden huse, mad på bordet og håb for pigernes yngre søskende.

'Nationalheltene', som den tidligere præsident Aquino kaldte de filippinere, som tager til udlandet for at arbejde. Sådan betragtes de unge 'danskere' også her i byen. Indtil videre har fem unge piger forladt strandbredden i Toboso til fordel for et job i Charlottenlund.

STÅR FOR 13,5 PROCENT AF BNP

Sidste år udstedte de danske myndigheder 700 visa til filippinske piger, som gerne vil til Danmark som au pairs. Ifølge ordningen skal en au pair gå til hånde i familien samtidigt med, at hun opnår et kendskab til værtslandets kultur. Desuden skal hun dygtiggøre sig inden for husholdning og børneopdragelse. Som au pair er man berettiget til kost og logi samt lomme penge på mindst 2.500 kroner om måneden. Remitterne, som man kalder de penge, som immigranterne sender hjem, udgjorde for Filippinerne vedkommende 13,5 pct. af BNP i 2005. De samlede remitter til Filippinerne var på ca. 13,5 milliarder dollars ifølge Verdensbankens data. Ifølge Danmarks Statistik bor der 6.146 filippinere i Danmark – tre fjerdedel af dem kvinder.

Der er langt fra et villakvarter i Charlottenlund til Toboso. Elmira's mor med foto af datteren.

Pigerne går som genfærd gennem byen, hver gang talen falder på dem – og det gør den ofte. I ethvert hus hænger billeder og navneskilte, som anerkender den indsats, de gør for deres familiers overlevelse.

Elmira's hus har ingen døre, men et af værelserne er afskærmet af et forhæng. Oven over det hænger et træskilt med datterens navn på.

– Det er Elmira's værelse, siger hendes far alvorligt.

– Her skal Elmira bo, når hun kommer hjem til os til sommer, forklarer hendes far stolt. Han rejser sig fra sofaen i stuen, hvor han ser filippinsk pop-tv sammen med Elmira's yngre søskende.

De to yngre søstre deler værelset, mens de venter på, at Elmira kommer hjem.

En hård prioritering

Elmira's mor er i sin butik på byens støvede markedsplads. Her sælger hun sandaler og isenkram – det samme som resten af de omkringliggende butikker har til salg.

Butikken er ligeledes finansieret af de lomme penge, som Elmira modtog, mens hun var au pair. Da hendes kontrakt udløb sidste sommer, begyndte hun at læse på universitetet i København, og hun kan derfor ikke sende flere penge hjem.

Før Elmira tog til Danmark, var familien mere eller mindre hjemløse. Nu har de et af byens bedste huse, men der blev ikke råd til den 7-årige lillesøsters ganespalteoperation.

Den lille pige åbner munden på vid gab for at vise sin medfødte defekt, som forhindrer hende i at tale rent.

– Da hun var lille kunne jeg ikke amme hende, for mælken kom ud af næsen, forklarer hendes mor og stryger datteren over det sorte hår.

mepege er 2.500 kr. om måneden for de 30 timer, hun arbejder om ugen hos familien i Charlottenlund. Resten af hendes lomme penge går til buskort, tøj og til at betale gæld af.

På trods af datterens pligttopfyldende pengeforsendelser den første i hver måned, har Rosalens forældre svært ved at få sparet penge sammen til det hus, de gerne vil bygge i Toboso.

”

Jeg er glad for at Rosalen ikke skal arbejde så hårdt i Danmark, som hun ellers ville være nødt til i Filippinerne. Men jeg savner hende forfærdeligt. Jeg bekymrer mig, som enhver mor ville gøre; Får hun noget ordentligt at spise? Tager hun på? Er hun glad?

– Vi skal købe mad til hele familien og to af Rosalens yngre søskende skal i skole for de penge, som hun sender hjem til os, fortæller hendes mor.

Hvor mange arbejdsløse, der er i Toboso, er der ingen, der ved præcist, men Rosalens familie gætter på, at det er en brøkdel af det lille samfund, som har fast arbejde. Mange lever af forefaldende arbejde i landbrug og fiskeri, men endnu flere har opgivet arbejdsmarkedet og venter i stedet på at en datter i Danmark sender 1.500 kr. hjem til dem gennem en af byens Western Union-filialer. Det gælder også for Rosalens familie, hvor ingen har fast job.

På den måde bliver hver dag en søndag, og der hersker næsten sommerhus-stemning i området. Mændene er i gang med at bygge et bord af en træstamme, og kvinderne sidder i hytterne og snakker og synger.

Et hus for Rosalens lomme penge

Få hundrede meter væk bor en anden familie. Også her er en datter savnet, og indtil Rosalen får flere penge at sende hjem, bor familien i en tantes pæle-hytte ude på havet. Her er ikke vandhaner og tv, men blot et lille køkken med åbent ildsted.

24-årige Rosalen overtog Elmira's plads i huset i Danmark, og de to kusiner og veninder deler nu værelse i villaen i Charlottenlund.

Hver måned sender Rosalen 1.500 kr. hjem til familien på strandbredden. Hendes lom-

På væggene er der billeder af Rosalen, der hver måned sender 1.500 kr. hjem til familien.

Når solen begynder at gå ned samles familierne på stranden, hvor de synger og beder i overensstemmelse med deres baptistiske tro. Hver bøn omhandler pigerne i Danmark; at Gud vil beskytte dem mod ondskab, at de er raske og har det godt.

Få muligheder for fremtiden

Både Rosalen og hendes 20-årige lillesøster, Cecil, har haft småjobs i de større byer, men hver gang har deres løn ikke kunne betale huslejen for et værelse.

Hendes mor er blot glad for, at ingen af hendes døtre har valgt – som tusindvis af andre filippinske piger – at tage job som 'artistic performer' i Japan. Jobbeskrivelsen er sjældent i overensstemmelse med det reelle job indhold: prostitution.

I Filippinerne får en skolelærer cirka 1.200 kroner udbetalt om måneden. Mange filippinere lever derfor på naturens bekostning. Man smider en fiskesnøre i havet og ryster en kokospalme, og så er der aftensmad. Før Rosalen rejste var hun arbejdsløs, og når der var trange tider i familien, samlede hun muslinger på stranden, som de kunne spise.

Cecil ved ikke, om hun har et valg for fremtiden. Hun trækker på skuldrene.

– Jeg er i hvert fald nødt til at hjælpe min familie på den ene eller den anden måde, siger hun. Hun glæder sig dog til at skulle til Danmark, hvilket bliver første gang hun forlader det ø-samfund, hvor hun er født og opvokset.

Et au pair visum er gyldigt i et år, men kan forlænges med yderligere et år. Kravene til

værtsfamilien er, at de stiller et værelse til rådighed til au pair pigen, og at de har hjemmeboende børn. Desuden forventes det, at familien sammen passer huset, så au pair pigen fungerer som andet end reel hushjælper.

”

Vi skal købe mad til hele familien og to af Rosalens yngre søskende skal i skole for de penge, som hun sender hjem til os.

Rosalens mor

Rosalens mor kigger på et billede af datteren en vinterdag i et villakvarter i Danmark.

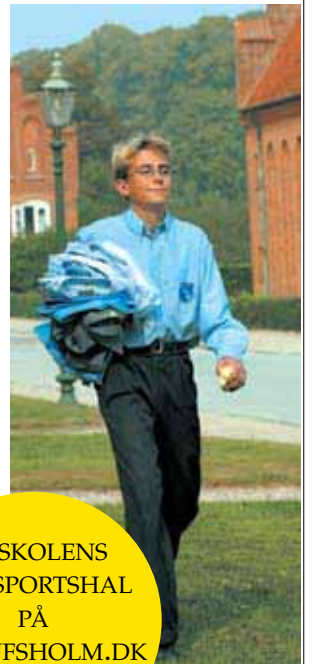
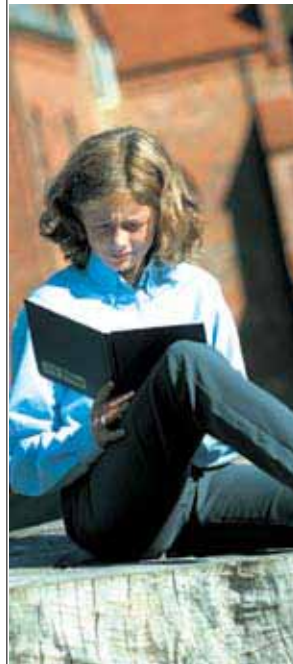
– Jeg er glad for at Rosalen ikke skal arbejde så hårdt i Danmark, som hun ellers ville være nødt til i Filippinerne, siger hun.

– Men jeg savner hende forfærdeligt. Jeg bekymrer mig, som enhver mor ville gøre. Får hun noget ordentligt at spise? Tager hun på? Er hun glad?

Når hun kommer tilbage næste sommer, står der formentligt et hus og venter på hende. Et hus, som svarer til det, der venter på Elmira.

I mellemtiden har forældrene blot billeder og de sporadiske telefonopkald at se frem til, mens de venter på, at det igen bliver den første i måneden, og pengene fra Danmark kommer til Toboso.

Herlufsholm Kostskole – en dansk skole med international og akademisk atmosfære

SE SKOLENS
NYE SPORTSHAL
PÅ
HERLUFSHOLM.DK

Herlufsholm Skole er mere end en uddannelsesinstitution. Vi bestræber os på at være en skole, der gør en forskel for eleverne – på alle livets områder – både nu og i fremtiden:

- På det akademiske og intellektuelle område
- På det ekstrascolære område
- På det dannelsesmæssige område

– *det gør en forskel!*

PÅ HERLUFSHOLM SKOLE TILBYDER VI:
■ Grundskolen ■ Studentereksamen
■ 10. Præparandklasse (gymnasieforberedende skoleår)
■ PRE IB ■ IB

KONTAKT OS

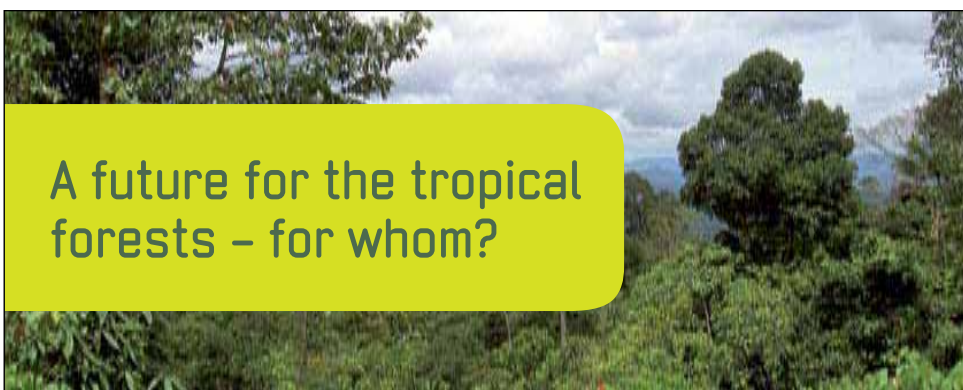
– SÅ SENDER VI INFORMATIONSMATERIALE
OM KOSTSKOLEN OG VORES UDDANNELSER.
BESØG OS PÅ SKOLEN ELLER PÅ INTERNETTET:
www.herlufsholm.dk

Klaus Eusebius Jakobsen
Klaus Eusebius Jakobsen, rektor

4700 Næstved

Skolens kontor: Tlf. 55 75 35 00 . Fax 55 75 35 14
e-mail: rektorkontor@herlufsholm.dk

A future for the tropical forests – for whom?

Seminar on the economic, social and environmental importance of the world's tropical forests and the challenges facing them

The seminar will have presentations on contemporary key issues related to tropical forests by leading international experts and policy makers.

Niels Elers Koch, Director General, Danish Centre for Forest, Landscape and Planning, University of Copenhagen

David Kaimowitz, Programme Officer, The Ford Foundation

Carsten Smith Olsen, Associate professor, Danish Centre for Forest, Landscape and Planning, University of Copenhagen

Anders Røsbild, Senior Advisor, Danish Centre for Forest, Landscape and Planning, University of Copenhagen

Jesse Ribot, Senior Associate, World Resources Institute

Lucas Van der Walt, Environmental Manager, DLH Group

Ulla Tørnæs, Danish Minister for Development

Jan Heino, Assistant Director General (Forestry), Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

Roger Sedjo, Senior Fellow, Resources for the Future

Peter Thygesen, Journalist/Author

See the full programme at www.sllife.ku.dk

Thursday May 8, 2008
09.30 – 16.00,
Auditorium 1.01

University of Copenhagen,
Faculty of Life Sciences,
Bülowsvej 17, Copenhagen, Denmark

Please mail your registration
to isk@life.ku.dk

FACULTY OF LIFE SCIENCES
UNIVERSITY OF COPENHAGEN

The seminar is sponsored by

FJERN DE VANDTÆTTE SKOTTER MELLEML FORSKNING OG ARBEJDET I MARKEN

Der foregår simpelthen ikke en professionel vidensopsamling i NGO'erne, lyder opfordringen fra to provokerende forskere. De ser mange muligheder i et meget tættere samarbejde mellem forskere og praktikere. De vil skabe et tredje rum, som skal forbedre bistandsindsatserne for de fattige.

Tekst og foto: Jan Kjær

De er forskere, men ikke støvede.

De hedder Henrik Rønsbo og Steffen Jensen og arbejder for RCT, Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre.

Ordene kommer hurtigt, de er skarpe og velvalgte, for de forskere vil provokere. De ønsker at bygge bro mellem to stolte traditioner: Det konkrete bistandsarbejde og forskernes hellige haller. Forskere og praktikere skal arbejde sammen ude i marken, selvom det giver lidt beskidte hænder.

Deres vision er at skabe et tredje rum for at forbedre indsatsen for de fattige.

Forudsigelige evalueringer

Kort fortalt kan al bistandsarbejde deles op i tre: *Politikniveauet*, hvor der besluttes, hvilke strategier man skal arbejde efter, og hvad man skal lave; arbejdet i marken, som i fagsproget kaldes *interventionen*; og *evalueringen*, hvor arbejdet ses efter i sømmene.

Ifølge Steffen Jensen og Henrik Rønsbo er forskerne i dag aktive på to af områderne. På politikniveau bidrager de med værdifulde input til fx strategier for Afrika og civilsamfundet. Forskere trækkes ofte også ind til evalueringer. Men på det konkrete arbejde i felten halter det.

Danidas civilsamfundsstrategi fra 2004 efterlyser mere vidensbaseret NGO-arbejde for at forbedre udviklingsindsatserne i marken, men de to forskere er ikke imponerede over fremskridtene i NGO'erne. Kun få NGO'er

har i dag forskere tilknyttet, som tilfældet er i RCT.

– Der foregår simpelthen ikke en professionel vidensopsamling i NGO'erne. Og hvor skal det komme fra, hvis ikke fra forskning? spørger Steffen Jensen.

Kritikken går ikke kun på NGO'erne. Også Danida har brug for nytænkning på området.

– Hvis ikke vi nytænker forholdet mellem forskning og intervention i dansk udviklingsbistand, så er det svært at se hvor 'added value' skal komme fra. Den kommer i hvert fald ikke fra evalueringer, fortsætter Steffen Jensen.

De nuværende evalueringer er de to forskeres yndlingsaversioner. Evalueringer må nemlig ikke rokke ved arbejdet og bidrager sjældent med noget nyt.

– Det er en relativ forudsigelig øvelse. En evaluering skal garantere, at pengene er brugt fornuftigt. Den skal dække alle ind og vise, at der ikke er noget at komme efter, siger Henrik Rønsbo, der ikke ser større faglige udfordringer for forskerne på det felt.

En win-win situation

De to forskere går heller ikke af vejen for at kritisere den tradition, de selv kommer fra: Det uforpligtende case-studie, hvor man som forsker drager ud ned til de varme lande, betragter tingene udefra, og tager hjem igennem for at skrive en rapport, som ikke bringer meget tilbage til de fattige mennesker, studiet omhandler.

Steffen Jensen og Henrik Rønsbo har afprøvet en anden tilgang. De to forskeres erfaringer stammer fra forskningsprojektet *'Histories of victimhood'*, der undersøger ofre for vold og lidelser i Guatemala og Sydafrika. Det nye er, at forskerne gør brug af bistandsarbejdere til vidensindsamling. Forskere og praktikere boede, arbejdede, og reflekterede sammen under projektet.

– Resultatet er, at vi kan lave bedre forskning, og praktikerne kan lave bedre intervention. Det er en win-win situation, fortæller Henrik Rønsbo.

De to danskere har gjort brug af en langt mere kompleks forskningsgruppe, og det har givet en mere kompleks dataindsamling. Dermed øges kvaliteten af forskningen.

Medarbejderne fra RCT's partnerorganisationer i Guatemala og Sydafrika, der deltog i forskningsprojektet, fik en bedre forståelse af deres eget arbejde. I Sydafrika gik det fx op for bistandsarbejderne, at de klienter, de troede var sydafrikanere, rent faktisk stammede fra Mozambique. Det viste sig også ofte, at praktikerne var langt bedre til at håndtere problemer i felten.

Der er også andre fordele, mener de to RCT-medarbejdere. Når forskning og intervention arbejder sammen, bliver der kortere mellem den konkrete bistandsindsats og politikniveau. Forskningsresultaterne når derfor langt hurtigere frem. I dag tager det meget lang tid – og ofte når de aldrig frem til de

Skal praksis og videnskab aldrig mødes? Forsøget bør gøres, mener de to forskere fra RCT. Steffen Jensen i baggrunden og i forgrunden Henrik Rønsbo.

mennesker, der har brug for ny viden.

De fattige bliver taberne.

Kultursammenstød

Det vigtigste i Steffen Jensen og Henrik Rønsbos nye tilgang er det fælles feltarbejde om spørgsmål, som både forskere og praktikere vil have svar på.

Det er ikke let. Normalt arbejder de to professioner adskilt, og forståelsen mellem dem er ikke stor. Men det handler ikke bare om at tale bedre sammen, påpeger de to forskere. For problemet er ikke kommunikation mellem enkeltindivider. Det er helt grundlæggende mekanismer, der gør det svært for forskere og praktikere at arbejde sammen.

– Det er en helt forudsigelig konflikt mellem en interventionslogik og en forskerlogik, siger Henrik Rønsbo.

”

For forskere er det spændende og udfordrende, når vi ikke ved noget om et område. Det pirrer lysten til at lære mere. Men for praktikerne er det en mulig fare, hvis noget er uforudsigeligt. Der er altså tale om et kultursammenstød.

Steffen Jensen

Steffen Jensen supplerer:

– For forskere er det spændende og udfordrende, når vi ikke ved noget om et område. Det pirrer lysten til at lære mere. Men for praktikerne er det en mulig fare, hvis noget er uforudsigeligt. Der er altså tale om et kultursammenstød.

Konflikter opstår altså på grund af de forskellige tilgange. For at løse det problem vil de

to forskere sætte læringsprocesserne i centrum.

– Vi bliver nødt til at finde det tredje rum, hvor der etableres nye regler for, hvordan vi kan snakke sammen, siger Henrik Rønsbo og fortsætter:

– Vi har ikke opfundet den dybe tallerken. Disse tilgange bruges allerede i fx socialpsykologien. Det er bare underligt, at ingen har taget den tradition op i udviklingsforskningen.

Er forskerne ikke bange for, at det hele ender i workshops med masser af ord?

– Jo, det er derfor, det bliver så svært. Frygten er, at forskningsproduktet forsvinder i en uendelig proces, som ingen ved hvor starter og slutter, siger Steffen Jensen.

Send flere penge

De to forskere forsikrer, at de ikke er ude på at erobre nyt terræn, så bistandsarbejderne behøver ikke frygte for deres levebrød.

Deres ærinde er at sikre midler til den nye forskning.

– Løsningen er: Send flere penge, griner Henrik Rønsbo.

Ønsket er budgetlinjer, der letter et samarbejde mellem forskning og bistandsarbejdet i marken. De findes ikke i dag. Enten støttes ren forskning eller konkret bistandsarbejde. Til deres forskningsprojekter i Guatemala og Sydafrika har Steffen Jensen og Henrik Rønsbo derfor måttet finde penge alle mulige steder.

Det er ikke så dyrt, forsikrer de to forskere, for det handler mest om nogle lønmidler. Og de er ikke i tvivl om, at bistandsarbejdet vil blive bedre af et øget samarbejde.

– Forskning er nemlig et magtfuldt instrument til at synliggøre problemer og italesætte og formulere løsningsmodeller, slutter Steffen Jensen.

De to forskere kan kontaktes på hr@rct.dk eller sje@rct.dk

RCT

Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre, RCT, er en selvejende institution. I Danmark behandler RCT flygtninge, der har været udsat for tortur. Derudover belyser og dokumenterer RCT tortur. RCTs internationale projektarbejde foregår i samarbejde med lokale organisationer i forbindelse med projekter, som skal afbøde virkningerne af tortur eller forebygge, at tortur og organiseret vold udøves i fremtiden.

FREMRAGENDE HISTORIESKRIVNING

Den store fortælling om dansk bistand, 'Idealer og realiteter', blev anmeldt i forrige nummer af *Udvikling*. En af aktørerne gennem flere årtier, Klaus Winkel, giver bogen denne kommentar med på vejen.

Af Klaus Winkel

Det var med nogen bekymring, at jeg som gammel Danida-medarbejder åbnede 'Idealer og realiteter' om dansk udviklingspolitik historie. Kunne de fire mere eller mindre udenforstående på meningsfuld måde sammenfatte og fortolke den enorme informationsmængde og mangfoldighed, som emnet repræsenterer. Det kunne de, i dén grad og i en sproglig flot form.

Den stillede opgave drejede sig om udviklingspolitik, og det er da også politikken snarere end praksisen, der er blevet – fremragende – behandlet. Dette er således ikke hele historien om dansk udviklingsbistand. Til gode har vi stadig meget af det, der handler om udviklingen i Danidas evne til at omsætte politikken til konkrete aktiviteter. Der skrives om den stigende – og derefter faldende – pro-

fessionalisering, men meget lidt om, hvad den indebar og hvilke konsekvenser, den havde. Det vigtige værktøj 'logical framework analyser' er lige akkurat nævnt, men er ikke forklaret, og hele det begrebs- og metodeapparat, som bistandspraktikerne efterhånden tilegnede sig, er kun sparsomt berørt.

Jeg savner også flere, repræsentative, eksempler på konkrete aktiviteter, som kunne belyse udviklingen i bistandens operationalisering. De tidlige aktiviteter er beskrevet i detaljer, undervisningshospitalet i Korea således over fire sider, men bortset fra især Noakhali-projektet i Bangladesh nøjes forfatterne stort set med at give glimt af det, den bilaterale bistand til syvende og sidst handler om.

Overser 5-årsplan

Jeg erkender, at jeg er forudindtaget, men forfatterne burde måske have omtalt indledningen i 1982, hvor der skete en systematisk evaluering af aktiviteterne. Det fik en række væsentlige konsekvenser for ikke blot praksis, men også politik, herunder ikke mindst beslutningen om at afvikle statslåne og, i forbindelse hermed, at reducere antallet af samarbejdslande. Der er i øvrigt heller ikke noget om nyere tiders relativt store støtte til ulandsforskningen (bortset fra Center for Udviklingsforskning, under 10 pct. af forskningsmidlerne) herunder forskningssamarbejdet, og hvad det betød blandt andet for at

engagere den danske forskningsverden bredt i bistandsarbejdet.

I betragtning af bogens grundighed på det bistandspolitiske område kan det undre, at den første femårsplan (1968/69-1972/73) kun er nævnt i forbifarten, for den var skelsættende. Ikke blot førte den til opfyldelsen af det første 1 procent-mål (samlede statslige og private overførsler som andel af nettonationalindkomsten). Den fastlagde også den nogenlunde ligelige fordeling mellem multi- og bilateral bistand og – inden for den bilaterale bistand – mellem gaver og lån. En opdeling som skulle holde i henholdsvis næsten 40 og 20 år. Arkitekten bag var H.E. Kastoft – nok den bedste bistandschef, vi har haft, og hvem bogen ikke yder retfærdighed. Kastoft var også en hovedkraft bag den ligeledes skelsættende 'Røde betænkning' fra 1970, som forfatterne burde have set lidt nærmere på.

Danida burde være direktorat

I den ellers gode fremstilling af bistandsadministrationens vilkår i Udenrigsministeriet kunne forfatterne godt have reflekteret noget dybere over det problematiske i, at netop dette ministerium, som måske mere end noget andet (bortset fra Statsministeriet) traditionelt har excelleret i ministerbetjening og politisk arbejde i øvrigt, skulle absorbere, hvad der i realiteten er et direktorat, og få det til at ligne et departement. Det problem, som

har fået mange lande, herunder Sverige, til at holde funktionen i et direktorat (Sida). Danidas kortvarige liv som selvstændigt departement (af alle dengang fremhævet som det ideelle kompromis) var udtryk for vilje til at indrette organisationen efter opgaven. Overgangen til sektor- og budgetstøtte drejede sig i nogen grad om at indrette opgaven, så den passede til det, som et Udenrigsministerium og dets generalister er bedst til. Så var der ikke behov for så mange af de fodformede bistandseksperter. Udenrigsministeriets ledelse har altid haft skarpt blik for de muligheder for ministeriet som institution, der ligger i at have rådighed over en så kolossal ressource som Danida. Afvejningen mellem ministeriets øvrige interesser og bistandens interesser er ikke nødvendigvis faldet ud til fordel for sidstnævnte.

Bogen har efter min mening meget få egentlige skønhedsfejl. En skal dog nævnes, anvendelsen af den skrækkelige pleonasm 'bistandshjælp'. Ærgerligt for et så autoritativt værk. Men alt i alt: det er imponerende godt gået.

Klaus Winkel er tidligere chef for Danidas kontor for evaluering, forskning og dokumentation.

UDVIKLINGSTEOLOGI FOR FEINSCHMECKERE

Antologien *Udviklingsteologi* er et sindbillede på, at der er lang vej endnu inden en dialog mellem teologi og udviklingsforskningen til gavn for verdens fattige.

Af Anna Mogensen

Hensigten med antologien *Udviklingsteologi* er i følge bogens redaktør, Lene Sjørup, at tage de første skridt hen imod en dialog mellem teologien og udviklingsforskningen herhjemme.

Initiativet er nyt og nødvendigt. Selvom kristne organisationer var de første til at gøre opmærksomme på, at vi har en humanitær forpligtelse over for den tredje verden, har udviklingsforskningen traditionelt haft som stiltiende forudsætning, at religion nok forsvinder netop med udvikling og fremskridt.

På den anden side har teologerne været for hårdt bundet op på tro og dogmatik – synd, frelse og Vorherre. Spørgsmålet er nu, hvordan begge fløje får øjnene op for, at en krydsbestøvning af det to discipliner vil resultere i et helt nyt og effektivt redskab – et redskab, der åbner for en konstruktiv og slagkraftig

udviklingsstrategi, og som balancerer elegant mellem det sekulære og konfessionelle.

Langt de fleste forfattere i antologien har en religionsfaglig forudsætning for at byde ind på emnet. De fleste af dem skriver fremragende overblikartikler om vigtige og relevante tendenser inden for teologi og udviklingsbistand i dag.

Religion skaber ikke krige

For eksempel kortlægger cand. theol. og ph.d. Lene Sjørup selv skarpsindigt de blinde vinkler og barrierer inden for teologi og udviklingsforskning.

Lektor Peter Lodberg viser kort og godt, hvordan Verdensbanken og FN-systemet har fået mere opmærksomhed på religion efter 9/11. Det udfordrer kirkerne og de religiøse udviklingsorganisationer til at reflektere over deres arbejde og teologien i dag.

Samme lige linje tegner Christian Balslev-Olsen. Med afsæt i egne erfaringer fra Sydafrika, Somalia og sjællandske Osted, viser han, hvordan forestillingen om religion som årsag til konflikter og krig i bedste fald er forkert – i værste fald farlig. For at forstå relationen mellem stater og folk må man forstå, hvad religion er, og hvordan den fungerer, lokker Balslev-Olsen.

Han har helt ret. Religion i dag har massiv betydning for samfundets forandringer – må-

ske særligt i den Tredje Verden. Samtidig er der behov for folkelig forankring og vilje til engagement i forhold til langsigtet udvikling, og her kan religion være en løftestang, som Knud Vilby pointerer i sin artikel. Her er perspektiverne i udviklings- og bistandsverdenen konkrete og nærværende.

Målgruppe-mudder

Men antologien tipper, og bliver en noget introvert teologisk sag.

Det er uklart, hvordan en lang kritik af den katolske kirkes afvisning af antikception helt konkret vil sætte varige aftryk i en udviklingsfaglig sammenhæng. Cand. theol. Johanne Stubbe Teglbjærg er eksklusiv teologisk i sin analyse af forskellige teologiske opfattelser af døden, som udviklingen netop skal udvikle væk fra.

På den måde insisterer antologien i flere omgange på at henvende sig til en snæver målgruppe af religionsfaglige feinschmeckere som kommende ph.d.-studerende og elite-teologer, og den gode intention – at invitere til dialog mellem de to forskningsområder – bliver mildest talt sløret.

Den uklare alliance træder tydeligt frem når udviklingsforskerne kommer på banen i bogens sidste del, og famlende nævner religion i udviklingssammenhæng. Antologien er dermed selve sindsbilledet på, at der er lang

En ældre etiopisk præst studerer de hellige skrifter. Hvordan spiller religionen sammen med udvikling af samfundet? Foto: Frances Linzee Gordon/Polfoto.

vej endnu inden samtalen flyder ubesværet mellem de to discipliner til gavn for verdens fattige.

Anna Mogensen er cand. mag. og freelancejournalist.

Udviklingsteologi – Den Tredje Verden og teologi i dag, Lene Sjørup (red.) Syddansk Universitetsforlag 227 sider - kr.198,-

DET GÅR UFATTELT SKIDT I AFRIKA

I Afrika er de fattige blevet fattigere, væksten kan ikke holde trit med befolkningstallet og arbejdsløsheden vokser. Det går nærmest ufatteligt skidt, skriver civiløkonom Steen Larsen, der er vokset op i Kenya.

Af Steen Larsen

Undertiden hører man glædesbudskabet: Det går ufatteligt godt i Afrika. En lang række lande oplever stærk økonomisk vækst. Budskabet blev for nylig gentaget med fuld musik i Politiken (17.02.08) i en artikel med overskriften 'Kontinent i fremgang. Det går nærmest ufatteligt godt i Afrika' fremturer journalisten Jesper Strudsholm i fuld alvor med, at det slet ikke er så slemt i Afrika, som vi går

og tror. Nej, tværtimod, så ser det temmelig lyst ud. Dette underbygges med diverse økonomiske statistikker fra Verdensbanken og IMF og nogle besynderlige klassificeringer fra *Freedom House* om graden af 'frihed' i de forskellige lande.

At det skulle gå 'ufatteligt godt' skriger til himlen for set over en bred afrikansk kam, så ved vi, at væksten i økonomierne knap kan holde trit med væksten i befolkningstallet, at de fattige er blevet fattigere, at antallet af fattige og arbejdsløse er blevet væsentligt større, at de voksende krav til infrastruktur, sundhedsvæsen, uddannelsessystem vand- og elforsyning med mere ikke kan imødekommes, at der er mangel på god dyrkbar jord, og at en ansvarsløs politisk klasse tilgodeser sit eget velbefindende frem for befolkningens basale krav. Osv.

Mini-økonomier

Og så er der en vigtig faktor, som alt for sjældent optræder i debatten. Den har sin rod i de

enkelte landes økonomier - eller burde man snarere sige: Mangel på økonomi! Fx har Kenya en relativt veludviklet økonomi og betragtes blandt andet som det økonomiske lokomotiv i den østafrikanske region. Men hvor stor er økonomien egentlig? Ifølge tal fra Verdensbanken var Kenyas BNP i 2006 på ca. 120 milliarder kroner. Til sammenligning er Danmarks BNP på ca. 1.600 milliarder kroner (men på hele 2.400 milliarder når import/eksport medtages). Det vil sige, at vores lille land har et BNP, der er ca. 13 gange større end Kenyas. Kenya har derimod en befolkning, som er syv gange større og et landareal, som er 13 gange større end vores. De skæve forhold fortæller stort set hele historien: For hvad kan man egentlig forvente af livsbetingelser for 36 millioner kenyanere, når økonomien er mindre end nogle af de danske regioner?

Otte franskbrød - til nogle

Og så et lille tankeeksperiment: Hvis nu Ken-

yas økonomi vokser med de - i Verdensbankens øjne - imponerende fem pct. om året, så svarer det til en vækst på cirka seks mia. kroner. Fordelt på 36 millioner munde giver det en gennemsnitlig vækst på ca. 166 kroner per person! Det svarer til otte franskbrød fra bageren - under udsalget sidst på dagen.

I øvrigt er en gennemsnitsbetragtning misvisende, for stigningen kommer typisk kun de få, som har i forvejen, til gode. Flertallet må nøjes med krummerne ... fra de otte franskbrød - pr. år!

”

Hvis Kenyas økonomi vokser med fem pct. om året, svarer det til en vækst på cirka seks mia. kr. Fordelt på 36 millioner munde giver det en gennemsnitlig vækst på ca. 166 kroner pr. person! Det svarer til otte franskbrød fra bageren - under udsalget sidst på dagen.

Dette mønster gentager sig i flertallet af de afrikanske lande. Og så er det store spørgsmål, om man virkelig kan kalde en gennemsnitlig årlig vækst på ca. 166 kr. pr. person - eller selv tilsvarende vækster over en lang række år, for 'nærmest ufatteligt godt' som fremstillet af Jesper Strudsholm? Svaret er, at det ikke er spor godt. Tværtimod så er det nærmest ufatteligt skidt, og at kalde det for det førstnævnte er nærmest ufatteligt naivt, og ja, nærmest ufatteligt.

Steen Larsen er uddannet civiløkonom og driver et konsulentfirma med speciale i projektstyring i det østlige og sydlige Afrika. Han er vokset op i Kenya og har tilbragt det meste af sit arbejdsliv der.

steen.skovgaard.larsen@gmail.com

Kenya har fremstået som mønsterland med økonomisk vækst på 6-7 pct. om året. Men det giver ikke engang otte franskbrød pr. indbygger. Foto: Jørgen Schytte.

SIG DIN MENING!

Udvikling modtager meget gerne debatindlæg om globale forhold eller udviklingsbistand.

Indlægget må gerne være kort - fx 2.000 anslag. Vi modtager også gerne længere indlæg, men her er konkurrencen om pladsen større. Indlægget sendes til

avisen@um.dk

Vi glæder os til at høre din mening!

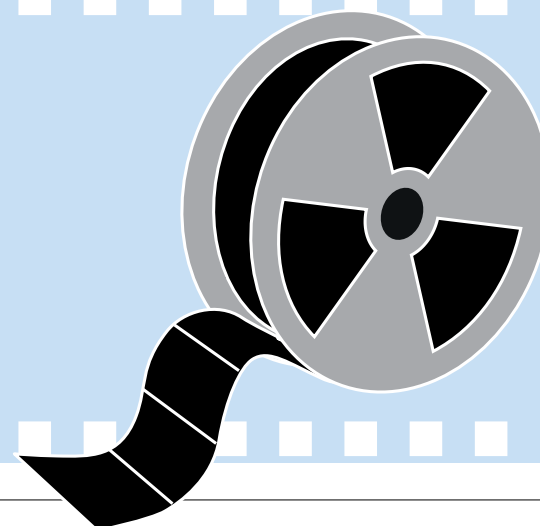
Med venlige hilsener
Redaktionen, Udvikling

VIL DU LAVE MINIFILM I DEN 3. VERDEN?

Danidas Oplysningsudvalg har hvert år siden 2002 uddelt rejselegater til studerende med opfordring til at lave en 12-minutters dokumentarfilm om den 3. verden med en original vinkel - langt væk fra de stereotyper vi alt for ofte konfronteres med.

Ansøgningsfristen for Danidas Verdensbilledlegat 2008 er 2. april!

Læs mere på <http://www.3world.dk>

ELGITAREN SKAL MED TIL BAGDAD

Foto: Karsten Bidstrup

Grøn zone: Om få måneder tager 47-årige Mikael Hemniti Winther til Bagdad som nyudnævnt dansk ambassadør.

Af Marlene Lyhne Sørensen

Fra kontoret på 2. sal er der udsigt over vandet under Knippelsbro i København. Om få måneder er det slut med de indbydende omgivelser. Mikael Hemniti Winther skal fra 1. september være Danmarks nye ambassadør i Bagdad, Irak, og herfra vil der ikke være udsigt til meget andet end støv og tungt bevæbnede soldater.

Ambitionen om en ambassadørpost har været der, siden han startede i Udenrigsministeriet i 1993. Men det er alt andet end det

uroelige Mellemøsten, Mikael H. Winther har haft i tankerne. Faktisk gjorde hans hustru, som har thailandsk oprindelse, det klart fra starten af deres ægteskab, at der var to ambassader i verden, hun ikke mente, at han skulle arbejde på. Den ene lå i Kabul, den anden i Bagdad.

Mikael H. Winther var enig. Så da tilbuddet om Bagdad-posten kom sammen med en større ambassadør-rokade, rakte han ikke armene over hovedet i begejstring. Han var først og fremmest forundret. Karrieren var hidtil gået i en stor bue uden om Mellemøsten. Mikael H. Winther startede i Landbrugsministeriet, var forbi UNDP i Manila og efter sin entre i Udenrigsministeriet har han været omkring Hanoi og Bangkok, hvor han blev forfremmet til 1. ambassadesekretær. Det var her han mødte sin nuværende kone, Ratana Hemniti Winther, som er ansat i et privat konsulentfirma.

Sydøstasien kvælte drøm om BMW

Mikael H. Winther gik i 1980'erne på Handelshøjskolen og troede, han skulle være revisor og køre rundt i en kæmpe BMW. Men så overtalte en ekskærester ham til at tage med på rygsæksrejse i Sydøstasien. Verden slog benene væk under ham, og han blev klar over, at han ville gå efter en international karriere. Han lavede speciale i international økonomi

og udviklingsøkonomi, og da han fik sit første job i Udenrigsministeriet, var det som en åbning til et slaraffenland af muligheder. Hans motivation var og er at gøre en forskel i udviklingslandene. Mikael H. Winther er betaget af at dykke ned i fremmede kulturer. Jo sværere at afkode de er, jo bedre. Han ser sproget som den vigtigste nøgle ind i en ny kultur og har lært vietnamesisk og thailandsk under sine udstationeringer. Sproget giver blandt andet adgang til befolkningens humor, og for Mikael H. Winther er det afgørende vigtigt at kunne grine sammen.

Udviklingserfaring til Irak

Mikael H. Winther beskrives som en seriøs og fokuseret medarbejder udstyret med en velvoksen humoristisk sans. Desuden har han en stor lidenskab for musik. Blandt forbillederne er Tom Petty og Pink Floyd-stjernen David Gilmore, og i Hanoi dannede han rockbandet The Deputies sammen med souschefen fra den britiske ambassade og et par erfarne vietnamesiske musikere. I dag spiller han elektrisk guitar i ministeriets band, The Globalisers, og guitaren vil være en selvskreven følgesvend på flyet til Bagdad.

Mikael H. Winther har efter sigende en robust personlighed. Han siger selv, at den skyldes opvæksten i et trygt barndomshjem i Brøndby med sine forældre og to søstre. Der

skal meget til at gøre ham stresset, og det vil givetvis være en fordel i det urolige Bagdad. Han endte med at sige ja til posten efter at have for hørt sig om sikkerhedsforholdene. Han skal bo i den særligt sikrede 'grønne zone' – til gengæld vil bevægelsesfriheden og kontakten til lokalbefolkningen være meget begrænset. Kontrakten løber i to år med mulighed for udrejse hver 5-6 uge. Han og hustruen Ratana, som ingen børn har, vil helst gøre tingene sammen, men sådan bliver det ikke denne gang. Hun kan ikke komme med. Det er ganske enkelt for farligt til, at man vil tage ansvaret for familiemedlemmer. Trods farerne så glæder Mikael H. Winther sig til udfordringen. Han håber blandt andet, at hans erfaring med kvalitetssikring af udviklingsprojekter vil være til gavn i det sønderrevne land. I sit stille sind håber han, at opgaven vil bringe ham et skridt nærmere drømmejobbet som ambassadør i et land i Sydøstasien.

Mikael H. Winther er 47 år og nuværende chefkonsulent i Udenrigsministeriets Kvalitetssikringskontor (KVA). Har siden 1998 været ekstern lektor på cand.scient.pol.-studiet på Københavns Universitet.

Marlene Lyhne Sørensen er freelancejournalist. marlyhne@hotmail.com

NYT OM NAVNE MARTS 2008

BILATERALE RÅDGIVERE

Irene Christiansen, 53, er blevet kontraktansat som seniorrådgiver ved Agricultural and Rural Development SPS, Phase II i Vietnam med tjenestested i Lao Cai og Lai Chau.

Peter Kurt Hansen, 47, er blevet kontraktansat som seniorrådgiver ved Agricultural and Rural Development SPS, Phase II i Vietnam med tjenestested i Hanoi.

Yadav Prasad Khatiwada, 56, er blevet kontraktansat som seniorrådgiver ved Agricultural and Rural Development SPS, Phase II i Vietnam med tjenestested i Dien Bien.

Ulrich Malisius, 56, er blevet kontraktansat som seniorrådgiver ved Urban Development and Environmental Management Component i Tanzania med tjenestested i Dar es Salaam.

Ebbe Knud Poulsen, 55, er blevet kontraktansat som seniorrådgiver ved Agricultural and Rural Development SPS, Phase II i Vietnam med tjenestested i Dak Lak og Dak Nong.

Per Rasmussen, 51, er blevet kontraktansat som seniorrådgiver ved Environmental Sector Support Programme i Bolivia med tjenestested i La Paz.

John Van Rijn, 38, er blevet kontraktansat som seniorrådgiver ved Agriculture Sector Programme Support i Bangladesh med tjenestested i Dhaka.

MULTILATERALE RÅDGIVERE

Liban Holm, 32, er ansat som junior professionel officer (JPO) ved FN's landmine-tjeneste i USA.

Christine L. Rasmussen, er ansat som JPO hos UNICEF i Ghana.

Finn Schleimann, er ansat som seniorrådgiver ved Verdensbanken i USA.

UDENRIGSMINISTERIET

Tine Anbæk, 47, udnævnes pr. 1. december 2008 som ny ambassadør ved ambassaden i Bamako, Mali. Hun kommer fra en stilling som souschef samme sted.

Stig Barlyng, 63, udnævnes pr. 1. september som ny ambassadør i Accra, Ghana. Han kommer fra posten som ambassadør i Kampala, Uganda.

Nathalia Feinberg, 44, udnævnes pr. 1. september til ny ambassadør i Kampala, Uganda. I øjeblikket souschef ved ambassaden i Dhaka.

Mimi Grønbech, 35, er ansat som programkoordinator for Danidas Erhvervssektorprogram i Vietnam. Hun kommer fra en tilsvarende stilling i Ghana.

Anders Christian Hougård, 53, udnævnes pr. 1. september som ambassadør i Islamabad, Pakistan.

Reimer Reinholdt Nielsen, 62, udnævnes pr. 1. september som ny ambassadør i Kabul, Afghanistan.

Børge Petersen, 59, udnævnes pr. 1. september som ny ambassadør i Jakarta, Indonesien.

Arnold Skibsted, 58, ambassadør i Riga, Letland hjemkaldes pr. 1. september og udnævnes til menneskerettighedsambassadør.

Sus Ulbæk, 47, udnævnes pr. 1. september som multilateral chef i Udenrigsministeriet.

NGO'ER

Anders Ladekarl, 48, er ansat som ny generalsekretær i Røde Kors. Han kommer fra stillingen som international chef samme sted.

Elna Bruun, 29, udsendes med Læger uden Grænser til et hiv/aids-projekt i Thyolo i Malawi, hvor hun skal uddanne Læger uden Grænser lokalt ansatte medarbejdere.

ANDRE

Judith Kyst, 38, er valgt som formand for den nystiftede organisation Dansk Initiativ for Etisk Handel (DIEH). Judith Kyst er generalsekretær for Max Havelaar Danmark.

PÅ HELTENES PLADS

Borgerkrigen i Mozambique er slut, men mozambiquernes manglende tillid til hinanden og til landets institutioner, hindrer udviklingen. Krigens modstandere kæmper videre på politisk plan, mens Mozambique stadig dyrker sine helte.

Af Niels Richter, Maputo

2. februar – Heltene Dag – og vi står der igen – på Heltene Plads – i mørke jakkesæt, med sveden haglende af os og militærorketret der spiller tomgangsrefræn. Så kommer præsidenten – på minuttet – orkestret slår over i en march, og kransen bæres frem med afmålte skridt.

Den lægges ved mindepladen for de døde helte, der rettes lidt på båndene, nationalsangen lyder, og præsidenten trækker sig tilbage til sin faste plads lidt foran geledderne af politikere, embedsmænd, frihedskæmpere og andre prominente figurer, der står som den ene side i en triangel, hvis anden side er diplomaterne, og tredje er hæren. Solen står endnu lavt og varmer de mørke habitter fra siden. Man drejer sig diskret for at fordele varmen – som kyllinger på et grillspyd.

Så lyder nationalsangen og en nøje udtænkt operation tager sin begyndelse. Alle i gåsegang – ind i mausoleet, sætte en blomst, rundt til præsidenten og bukke og så tilbage til start. I hundredvis af mennesker. Endnu en militærmarch. Præsidenten taler med pressen og trækker sig tilbage. Det hele afvikles effektivt og med værdighed på 45 minutter. Jakkesættene har fri og flygter fra heden på Heltene Plads.

Hverdagens helte

Aviser, radio og tv flyder i tiden op til denne dag over med tilkendegivelser og meningsudvekslinger om nationale helte som Eduardo Mondlane, Samora Machel og flere andre. Hvad er en helt? En der har ladet sit liv for nationen? Men hvorfor er det kun den ene part i borgerkrigen – FRELIMO (oprørsbevægelsen, der kæmpede mod portugiserne indtil styret brød sammen i 1974 og i '75 blev erklæret uafhængigt, red.) – hvis helte er begravet på Heltene Plads? Hvad med hverdagens og gadehjørnets helte, der agerer overfor social uretfærdighed – tæller de med? Og den mangedobbelte verdensmester i løb, Lourdes de Matola? Hvorfor i det hele taget denne enorme interesse for helte?

Det er engang rammende blevet sagt, at den politiske kamp er en fortsættelse af den væbnede kamp med andre midler. I Mozambique er dette håndgribeligt. Det er de tidligere modstandere fra borgerkrigen, der står overfor hinanden politisk, og en magtdeling er fortsat utænkelig. Vil det fortsætte sådan, eller vil det ændre sig i takt med, at de strukturer,

der lå til grund for denne bestemte manifestation af modsætningerne, forandrer sig, og befolkningen får nye muligheder for indflydelse, bl.a. gennem kommunalråd og provinsforsamlinger?

Den livlige diskussion om helte indgår i den løbende dialog, Mozambique fører med sig selv om sin egen identitet og den retning, udviklingen skal have. Der er her en tendens til, at interessen for hverdagens helte øges på bekostning af frihedsheltene. Det kunne –

blandt andet at opkalde en plads efter en af bevægelsens frontfigurer fra borgerkrigen. Centralregeringen (FRELIMO) har protesteret med henvisning til, at det er et nationalt anliggende. Borgmesteren står imidlertid fast. Måske et udtryk for at nationen er ved at tegne et mere facetteret billede af sin egen tilblivelse?

Tillid mangler

Mozambiquerne har været igennem en lang-

Problemet er ikke desto mindre, at tillid er forudsætning for så meget andet, og at det kræver en ufattelig indsats at genopbygge den. Erindringen om overgreb og opgør lægger stadig en dæmper på risikovilligheden og udadvendtheden inden for familien, landsbyen og erhvervslivet – nødvendige forudsætninger for at begå sig på markedet og i samfundet i øvrigt. Og der er stadig lang vej igen, førend nationale institutioner som det formelle retsvæsen, politiet og den offentlige sektor i sin

MASKINEL MAGASINPOST
Id-nr. 42328
Returadresse:
Postboks 7777
DK-7000 Fredericia

POST
PP
DANMARK

Mozambiques præsident Armando Guebuza vinker til masserne ved hans indsættelses-ceremoni i 2005. Han er en af Mozambiques rigeste forretningsmænd. Men nok så vigtigt: Han er veteran fra kampen for uafhængighed af Portugal og kandidat for FRELIMO. Til venstre præsidentfruen. Foto: Ferhat Momade/Scanpix.

med udgangspunkt i symboltankegangen – tages som udtryk for, at der blandt mozambiquerne generelt er mindre tvivl om det overordnede projekt – nationens beståen og videre udvikling – men fortsat usikkerhed overfor institutionernes evne til at sikre retfærdighed, lighed og en socialt balanceret fordeling af goderne. Desuden bliver FRELIMO's monopol på udnævnelse af frihedshelte i stigende grad udfordret. Det politiske parti RENAMO (FRELIMOS modstander under borgerkrigen i 1975-82, red.) har i 2007 brugt sin borgmesterpost i landets anden største by – Beira – til

varig borgerkrig med omfattende tab af menneskeliv og ødelæggelse af livsbetingelser. En af de skader, det tager længst tid at oprette, er tabet af tillid – mellem mennesker og i forholdet til samfundets institutioner. En nylig Verdensbankrapport viser, at manglende tillid af mozambiquerne fortsat regnes blandt de væsentligste begrænsninger for udviklingen.

Det kan måske være svært for en dansker at forstå, især fordi Danmark for nyligt i en sammenlignende undersøgelse blev udpeget som et af de lande i verden, hvor borgerne har mest tillid til hinanden.

helhed af befolkningen opfattes som reelt imødekommende. Læg hertil et stort efterslæb indenfor uddannelse og sundhed.

Mozambique arbejder på sagen, men det tager tid, og udfaldet er ikke givet på forhånd. Et indblik i den følelses- og identitetsmæssige side af sagen kan man blandt andet få ved at følge debatten på Heltene Dag.

Niels Richter er ambassaderåd ved den danske ambassade i Maputo, Mozambique.